Johannes Daasvand

Nåde og ansvar

Prekener gjennom kirkeåret og om kristenlivet

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Johannes Daasvand: *Nåde og ansvar* (Prekener gjennom kirkeåret og om kristenlivet).
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 26. november 2026.

Innhold

Forord 1
I. I ventetiden 2
Hemmeligheten til styrke og framgang 2
Hva den tause predikanten lærte meg 4
En veirydder for Herren (I) 6
En veirydder for Herren (II) 8
Håpet – en bærende kraft 11
Venter du hans komme? 12
II. Jul og nyttår 14
Jul 14
Til Betlehem og se! 16
Hva troens øye ser i juleevangeliet 18
Vårt felles kår med Kristus 20
Tanker ved årsskiftet 21
III. I fastetiden – del 1 23
Hva forkynner du? 23
Korsets ord 26
III. I fastetiden – del 2 30
Påskelammet – Guds lam 30
Jesus for domstolen 32
Bort med denne, gi oss Barabbas fri! 34
Se, han kommer! 36
IV. Påske og pinse 38
Palmesøndagsord 38
Skjærtorsdagsord 39
Langfredagsord 43
Han er oppstanden 44
Vårt forhold til Ånden (I) 46
Vårt forhold til Ånden (II) 48
V. Nåde og ansvar – del 1 51
Fri nåde 51
Lever du som en kristen? 53
Falsk frimodighet 57
Sann frimodighet 58
Nye ting i Guds rike 60
V. Nåde og ansvar – del 2 62
Arbeid – arbeidsmidler 62

Frelsesvisshet 63
Hvem er salig? 65
Sjelevinnere 67
Falsk religiøs iver 70
V. Nåde og ansvar – del 3 73
Den sanne kristelige iver 73
Sett og vitnet 75
De eldre troendes forhold til de nyomvendte 78
Vår motstander 79
Litt om bønnens betydning i Guds rike 81
Er du en glad kristen? 82
V. Nåde og ansvar – del 4 86
Hva er Kristus for deg? 86
Den ubetalelige gjelden 88
Frikjent ved den høyeste domstol – eller en synders rettferdiggjørelse 89
Rettferdiggjort ved tro og gjerninger 91
Ikke at jeg allerede har grepet det 95
Om Johannes Daasvand 99

Forord

I noe over tjue år har jeg nå reist omkring og forkynt evangeliet. Det jeg har skrevet ned her, er en del av det jeg i disse årene har båret fram i tale.

Mitt ønske og min bønn er at boka må ha et levende budskap i seg – et budskap til en og annen blant vårt kjære folk om nåde og ansvar.

Stavanger, høsten 1925. *Johannes Daasvand*

I. I ventetiden

Hemmeligheten til styrke og framgang

«Vær stille for Herren» (Sal 37,7)

Er det noe vi mennesker i vår tid trenger mer enn alt annet, så er det stillhet – hjertestillhet for Herren.

Indre stillhet i hjertet for Herrens ansikt er den åpne døren der Guds velsignelser kommer inn i livet vårt. Det vet djevelen. Derfor setter han alt inn på å hindre oss i å bli så stille at vi hører Herren tale.

La meg nevne noen av de åndelige verdiene stillheten gir oss.

1. Når sinnet blir stille, våkner alvorstankene i oss. Sjelefienden fyller sinnet med alverdens ting. Vi blir så opptatt at Herren ikke får tale med oss.

Det er derfor livsvisdom i det som fortelles om en troende far som lå for døden. Han hadde bare én gutt, og gutten var uomvendt.

«Lov meg én ting til slutt», sa faren. «Ja, hvis det er noe jeg kan», svarte sønnen. «Du skal love meg at du etter at jeg er død, skal være alene her i dette rommet ti minutter hver dag.»

Sønnen lovet det. Ikke lenge etter at faren var død, var gutten blitt en sann kristen. I de stille minuttene fikk Gud tale til ham, og det ble hans redning.

Prøv noe av dette du også. Det kan i hvert fall ikke skade, det er jeg viss på.

2. I stillheten hører vi Gud tale. Jeg husker ennå så godt fra den tiden jeg var vakt, den gangen jeg hørte Gud tale til frelse. Det var på et møte. Jeg hadde lenge gått vakt og urolig uten å finne fred. Grunnen var nok at jeg hørte etter de mange andre røstene i og omkring meg.

Selv om det var mange folk på møtet, kjentes det for meg som om jeg var alene. Alene med Gud. For meg var det Gud sendte sin Sønn til verden. For meg var det Kristus døde. For meg var det han ropte: «Det er fullbrakt.» Jeg hørte Gud tale og fant fred.

3. Når vi blir stille, lærer vi å kjenne oss selv, våre mangler og feil. Her tenker jeg særlig på dem som er troende.

Det var i Arabias ørken Paulus lærte seg selv å kjenne. «Vi … setter ikke vår lit til kjød», sier han senere (Fil 3,3). Og det var i Midjans skoger, med øret åpent for Gud når han talte, at Moses mistet troen på sin egen dyktighet.

En troende som har sett seg selv i Guds nærhet, er ikke stor i egne øyne. Han trenger Kristus hvert øyeblikk av livet sitt.

4. I stillheten ved Herrens føtter samler vi nye krefter. «Han gir den trette kraft, og den som ingen krefter har, gir han stor styrke» (Jes 40,29). Men vi må ta imot.

«For jeg vil styrke den trette sjel, og hver sjel som sulter vil jeg mette» (Jer 31,25), er løftet fra vår himmelske Far. Men vi må la oss mette. Vi må gi oss tid til å spise, ellers blir veien for lang.

* * *

For flere år siden snakket jeg med en dyktig lege om helsen min. Jeg var sliten og trett i arbeidet og holdt på å bli nervøs og motløs.

«Sover De godt?» spurte legen. «Nei, det blir ofte svært uregelmessig med hvilen og søvnen. Arbeidet fører det med seg. Men jeg spiser godt og følger ellers de sunnhetsreglene jeg kan», sa jeg.

Da så legen alvorlig på meg og sa bestemt: «Det er ingenting som erstatter hvile!»

Hør dette, du rastløse kristen! Det er enda mer sant på det åndelige området: Ingenting erstatter hvilen ved Jesu føtter.

Jeg leste i et blad noen visdomsord om dette, og jeg vil sitere noe av dem her. De er vel verdt å lese:

«De stille stundene i livet er Guds vakttårn, og fra disse høye tårnene lyder evighetens stemme så mye klarere. Stundene i livet da vi er alene med Gud og oss selv, er livets kraftkilder. Jo mer støyende det moderne livet bruser omkring oss, desto mer trenger vi stillheten.

Larmen gjør syk. Stillheten gir helse. Der verden taler, tier Gud, men der verden tier, taler han. Bare på et stille sted lar Gud ankeret falle.

Den som ikke hver dag, i det minste en kort stund, flykter bort fra uroen i arbeidet og inn i Guds stillhet for å tale med Gud og la Gud tale, den som ikke unner hjertet sitt noen Betania-stund – hvordan kan han stå som en mann under livets hastige jag og fortærende kamper!

Si ikke at du ikke får tid til indre samling og bønn. Å, hvor god tid vi har til forretninger og fornøyelser, og så skulle vi ikke ha tid til overs for Herren! ‹Så var dere da ikke i stand til å våke én time med meg!› sa Jesus til disiplene sine (Matt 26,40).

Det finnes nonner, svake og skrøpelige mennesker, som kalles ‹den evige tilbedelses søstre›. Når turen kommer til dem, ber de i 24 timer i strekk, uten avbrudd, fordi de mener at de med dette gjør en gjerning som er Gud til behag – og du vil ikke sette av noen minutter i løpet av dagen og bruke dem til å gi hjertet ditt brød fra himmelen?

Å våke og be hos Jesus – det er det beste middelet til å bli herre over fristelsene og overvinne dem.

De stille stundene er likevel ikke et mål i seg selv. De er et middel til at sjelen skal bli sterk for de guddommelige og jordiske pliktene i det private og offentlige livet.

Store gudsmenn som Moses, Elia, Johannes, Paulus og andre trakk seg ikke tilbake til ørkenen og ensomheten for å dvele der i innadvendt, vedvarende

uvirksomhet. Nei, de gikk fra ørkenen ut i verden for å utføre profettjenesten sin der.

Klosterlig stillhet er ikke bibelsk, munkeaktig tilbaketrukkethet er ikke etter Jesu sinn. Det må være en harmonisk veksling mellom stillheten i Gud og pliktene – slik hvile og arbeid avløser hverandre også i det vanlige menneskelivet.

En har sagt: ‹En menneskesjels stille spaserturer i Guds hage må alltid føre tilbake til verdens åker igjen.› Herren gir oss stille stunder for at det indre mennesket skal vokse, og vi vil la ham gi oss dem.»

* * *

Det kommer ikke så mye an på hvor mye vi gjør, men på hvordan vi gjør det. Bare det som blir utført i en rolig, givende ånd, har den himmelske duften over seg.

Herren, vår himmelske Far, lengter etter å få oss i sin nærhet. Hendene hans er fulle av velsignelser som han venter på å få gi bort. Hjertet hans elsker oss, og han vil så gjerne få dele med oss.

Skal han få oss mer i sin nærhet fra nå av? Da utfører vi Martas gjerning i Marias ånd.

Hva den tause predikanten lærte meg

«På min vaktpost vil jeg stå» (Hab 2,1)

Det var en mørk og stormfull vinterkveld. Jeg reiste med kystbåten, og vi passerte flere av de mektige fyrtårnene langs skjærgården lengst sør i Norge.

Særlig ett av dem holdt denne gangen en kraftig og lærerik «preken» for meg. Jeg mintes den første gangen jeg så denne veldige lyskasteren, for omkring 20 år siden.

Hva var det fyrtårnet lærte meg? Jeg nevner det viktigste.

1. Det sto på fjellgrunn. Derfor ble det ikke påvirket av omgivelsene. Det sto like trygt i storm som i solskinn og stille.

Stormen raste, og bølgene kom veldige og majestetiske. De brøt mot land og truet med å knuse alt. Men denne «predikanten» sto like trygt – på fjellgrunn.

Tusener er blitt hjulpet inn i trygg havn ved fyrtårnets sterke og virkningsfulle preken.

* * *

Jeg ble alvorlig til sinns. Om bare alle predikanter i dag sto på fjellgrunn! Hvilken virkning ville prekenen deres da få?

Hvorfor har mange mistet troen på evangeliet? Jeg kom så levende til å tenke på en fortelling fra en av biskop Heuchs prekener, som jeg nylig hadde lest i et blad. Jeg vil gjengi den her:

«En ung prest følte det som en ren plikt å besøke en gammel, høyt opplyst dame som han visste var farlig syk. Han var svært forlegen og plaget av tanken på at hun skulle se på ham som en høyst påtrengende person, da han trådte inn i sykerommet.

Den gamle tok likevel svært vennlig imot ham, selv om smilet som lekte om leppene hennes, ikke var uten en viss spott. Da han halvt stammende fikk fram

at han ønsket å tale med henne om hvordan det sto til med sjelen hennes, og om hvor nødvendig det var å tro Kristi evangelium, svarte hun ganske rolig:

‹Hvis De bare kan svare meg på ett eneste spørsmål, pastor, skal De få tale med meg så mye De vil og så fritt De vil. Men først skal De bekjenne én eneste ting for meg. Gi meg nå hånden Deres og se meg inn i øynene, og svar meg på dette spørsmålet: Tror De selv på det De nå vil få meg til å tro? Tror De så sterkt at De vil dø på det? Gi meg Deres ord på det.›

Og hun så ham inn i øynene. Men den unge presten klarte ikke riktig å tåle det sterke blikket hennes. Han følte at det likevel ikke var så sikkert at han trodde. Han følte seg ille til mote og ville finne utflukter:

‹Om jeg tror eller ikke tror, det har ikke De noe med. Det er ikke min tro som skal hjelpe Dem, men det ordet jeg forkynner.›

Men da reiste den gamle seg opp i sengen med skjult forakt: ‹Gå fra meg og la meg være i fred for snakket Deres, som De ikke selv tror på. Men jeg skal gi Dem en lærdom med på veien: Husk at det rommet der døden ventes med sitt alvor, ikke er det rette stedet for komedie. Men De er ikke noe annet enn en skuespiller – om enn en svært dårlig en.›

Han ville si noe, men hun pekte på døren, og han gikk ydmyket som aldri før.»

2. Fyrtårnet holdt den samme «prekenen» som for 20 år siden. Men prekenen hadde verken mistet friskhet eller styrke. Det var den neste lærdommen.

Det skal mye til for å kunne preke det samme budskapet år etter år uten å miste friskhet og inderlighet. Lever du i og av budskapet ditt? Det er hemmeligheten.

Det fortelles om Spurgeon at han etter 30 år som forkynner på samme sted var like frisk og varm. Og da han lå for døden, sa han: «Min teologi består nå av fire ord: Jesus døde for meg!»

3. Fyrtårnet var ikke selv veien, men det viste oss veien eller leden der vi skulle gå. «Stans ikke ved meg, men gå videre. Stanser du ved meg, er du på feil spor, og da går det galt. Da har du misforstått prekenen min. Nei, bare gå videre. Hold deg på dypt vann!» Slik «prekte» fyrtårnet for oss.

* * *

Du husker døperen Johannes. Han prekte også slik. «Er du Messias?» «Nei, langt ifra. Jeg er bare den som viser veien til ham. Se der Guds lam! Gå til ham. Stans ikke ved meg. ‹Han skal vokse›» (Joh 1,29; 3,30).

4. Det holdt den samme «prekenen» for hvem som helst. Enten det var kongen eller tiggeren som var i nærheten, rike eller fattige, store eller små, var det den samme advarselen og den samme veiledningen. Det gjorde ikke «forskjell på folk».

Du skjønner nok hva dette talte til meg om. Jeg tenkte på Elia framfor kong Akab og døperen Johannes framfor kong Herodes.

De gjorde heller ikke forskjell på folk. De var like strenge i advarselen sin mot alle, og de pekte på den samme veien til redning og frelse for alle.

5. Fyrtårnet kjente sin begrensning. Med sin «preken» ledet det oss et stykke på den rette veien. Så overlot det til en av sine «kolleger» å føre oss videre.

6. Det «prekte» i tide og utide. Det hadde ingen «sløve perioder» – heldigvis for oss andre. En stans i virksomheten kunne bli fatal for mange. Ja, den kunne ha betydd den visse død.

Jeg kom til å tenke på formaningen: «Forkynn Ordet! Vær rede i tide og utide» (2 Tim 4,2).

7. Virkningen av fyrtårnets «preken» var sterkest helt nær det. Jeg tenkte på det som står skrevet om Johannes, at Herodes «visste at han var en rettferdig og hellig mann» (Mark 6,20). Jo nærmere kongen kom denne gudsmannen, desto sterkere kjente han den hellige innflytelsen fra ham.

Og jeg sukket: Gi meg og alle dine vitner nåde til å være sanne i liv og lære, så prekenen og vitnesbyrdet ikke blir svekket av et vanhellig liv!

En veirydder for Herren (I)

Hans samtid – hans forberedelse

Det var mørkt i Israel. Den blomstringstiden folket hadde opplevd i Salomos glansperiode, var forbi. Folket var splittet, og riket var delt.

Den ugudelige Jeroboam ble konge over de ti stammene i nord, med Samaria som hovedstad. Den egenrådige og gjenstridige Rehabeam regjerte over de to stammene, Juda-riket, i sør, med Jerusalem som hovedstad.

Åndelig og moralsk forfall gikk hånd i hånd med den politiske splittelsen. Avgudsdyrkelse, blandingsreligion og usedelighet bredte seg raskt blant folket, særlig i tistammeriket.

Den listige Jeroboam, som gjerne ville beholde folkets gunst, bygde et avgudstempel i nord og ett i sør. Der stilte han opp en gullkalv i hvert tempel, én i Dan i nord og én i Betel i sør. «Se, her er gudene deres, Israel, som førte deg opp fra landet Egypt» (1 Kong 12,28).

Det gikk stadig nedover. «Som lederne er, slik blir folket», har en sagt. Slik var det i alle fall i Israel på den tiden.

Av de 39 kongene som regjerte i Juda og Israel, var 33 ugudelige og avgudsdyrkere. Den ene handlet verre enn den andre, til landet på kong Akabs tid var oversvømt av Baals og Astartes prester.

Profetskolene var stengt. Den hedenske dronningen Isebel hadde innført en systematisk avgudsdyrkelse, blandet med usedelighet. Mellom åtte og ni hundre avgudsprester «betjente» folket. Det var mørkt i Israel på den tiden.

* * *

På denne mørke bakgrunnen står Elia fram. Prestene og kongene har sviktet oppgaven sin. Folket er dømt til undergang hvis det ikke skjer noe.

Men nettopp da skjer det: Gud griper inn. Han sender en mann. Og det var det folket trengte. Det manglet menn i Israel, det var ulykken.

Nå er han kommet. Der står han, med flagrende hår, med lynende blikk og med en vilje som er stålsatt av Herrens Ånd. Men han mangler heller ikke hjertelag.

Den åndsmektige talen, den sterke viljen og det lynende blikket er forent med et ømt og følsomt hjerte som kunne lide og føle med de undertrykte og hjelpeløse.

* * *

Har vår tid noe til felles med tiden i Israel før Elia sto fram? Trenger vi en Elia-røst som kaller til vekkelse og omvendelse fra avgudsdyrkelse, blandingsreligion og slapp moral?

Troende leser, gå inn i den oppgaven som ligger gjemt i de kjente ordene av Jesus: «Be derfor høstens herre …» (Matt 9,38).

* * *

Stille før stormen

Knapt hadde profeten Elia trådt fram på kampplassen før Herren tar ham til side.

Han hadde nettopp «åpnet ild» mot kong Akab. De djerve ordene var sagt. Stridshansken var kastet. Kongen sto der, blek av harme og redsel over den modige mannens dristige tale: «Det skal i disse årene ikke komme dugg eller regn uten etter mitt ord!» (1 Kong 17,1).

Men før den rå og ugudelige monarken riktig har fått samlet seg, er profeten forsvunnet. Gud har tatt ham til side.

«Gå herfra … og gjem deg ved bekken Krit» (1 Kong 17,3), lyder den guddommelige ordren. Og profeten er lydig. Han går, selv om han ikke forstår hvordan Herren handler.

Hvorfor til side? For å spare livet hans? Ja, kanskje, men enda mer for at han skulle lære Gud selv bedre å kjenne.

Her var alt så stille, borte fra larm og støy. Han hørte bare bruset fra fossen, blandet med sangen fra fuglene i tretoppene. Og så – Guds tale.

Elia visste ingenting om en kommende kamp på Karmel, der han, den ene, skulle stå mot et helt folk. Men Herren visste om det. Og her ved Krit forberedte han sin tjener for stormene som skulle komme.

Inntektene må svare til utgiftene, også i en profets liv, hvis livet hans skal tjene Guds ære.

Ingen av oss slipper unna vårt «Karmel», med kamp og påkjenning for sjelen. Lever vi det nye livet, vil vi møte motstand. Og noen ganger vil denne motstanden være særlig bitter.

Skriften taler om å «gjøre motstand på den onde dag og bli stående» (Ef 6,13). Skal vi kunne det, må også vi ha vårt Krit.

Å være til side med Herren, det er forskolen og forberedelsen til kampen på «den onde dag». Seier i kristenlivet er ikke et lykketreff. Hver seier har sitt forspill.

I samme grad som vi pleier vår omgang med Herren, klarer vi vanskelighetene vi møter.

* * *

«Den som er tro i smått, er også tro i stort» (Luk 16,10)

Nå vil vi stanse ved Elias opphold i Sarepta. Denne byen ligger 12–15 mil nordvest for Krit, utenfor Israels grenser. Sarepta betyr smeltehytte. Elia skulle altså inn i «smeltehytta».

«Stå opp og gå til Sarepta …» «Han sto opp og gikk …» (1 Kong 17,9–10). Før han skulle stå fram for mengden på Karmel, ville Herren prøve ham i hverdagslivets skole.

Den som skal kunne bli og være noe for de mange, må være villig til å gi det beste han har – til de få.

Hjemmet er vår «høyde 203», nøkkelstillingen. Seirer vi der, har vi lettere for å seire over hele linjen ellers.

Elia skulle nå inn i et lite, fattigslig hjem, der fattigdom, sykdom og død møtte ham. Ville han klare det? Greide han å føle med de lidende og være nøysom i kravene sine – han som egentlig var kalt til å utføre de «store» tingene og stå fram for mengden?

Ja, han besto prøven. Og han opplevde Gud der i Sarepta.

Troende venn, du som er tatt til side: Har du sett hva Gud mener med det? Vær viss på at Gud nok har en bestemt hensikt med det for deg. Knurr derfor ikke.

Hva han tager eller giver,
samme Fader han forbliver,
og hans mål er kun det ene:
barnets sanne vel alene.

Bare bli stille. Og vær villig til å lyse der du er. Gi det beste – til de få.

Kanskje du senere skal få være med og se «Herrens frelse» på et «Karmel». Men da må du først være villig til å åpenbare Guds nåde der du nå er – for de få, og under de vanskelige forholdene du lever i.

Det vi er for den ene, er vi i grunnen også for de mange, verken mer eller mindre. Vannet i røret stiger ikke høyere enn kilden det kommer fra. Og vi kan ikke «legge en eneste alen» til vår vekst (Matt 6,27) når vi er ute blant de mange.

Så stor eller liten som vi synes å være overfor den ene eller de få i hverdagslivets «smeltehytte», slik er vi.

En troende, noe eldre kvinne sa en gang omtrent dette til meg: «La det aldri bli så travelt at du ikke ser og gleder deg over at den lille jenta di leker og ber om oppmerksomheten din.» Det var visdom i de ordene.

Så mye vi er for våre nærmeste, for barna og ektefellen, for søsknene og foreldrene, så mye er vi for de mange, for land og folk, for verden og for heidningene. Og så mye kan Gud i himmelen regne med oss.

En veirydder for Herren (II)

Hans oppgave – hans kraftkilde

Én mann mot et helt folk – det er bildet som møter oss på Karmel.

Fra alle kanter strømmer folk sammen. Kongens ordre er hørt, eller rettere: Elias ordre. Fra den ene enden av landet til den andre ligger spenningen i luften. Det slappe, sløve og avguderiske folket er våknet. Hva vil skje?

Én ting er sikkert: Slik det nå går, kan det ikke fortsette. Sulten står for døren. Folket synker – legemlig, moralsk og åndelig.

Skarene er samlet på Karmel. På den ene siden kongen, prestene – 850 i tallet – og det sløve og viljeløse folket. På den andre siden Elia, den ensomme mannen.

I vest ligger Middelhavet, i øst Jordanelven og i sør den vakre Saron-sletten. Møtestedet ligger sentralt og vakkert til.

Men folket ser ikke noe av dette. De er opptatt av den ene mannen som står der på høyden. I det lynende blikket hans er det en underlig makt. Det er Guds ære som står på spill, Guds ære og folkets timelige og evige vel. Det forstår han.

Så lyder det med tordenrøst: «Hvor lenge vil dere halte til begge sider?» (1 Kong 18,21).

Vi kjenner historien. Gud og den ene mannen gikk av med seieren.

Avgudsprestene led et knusende nederlag. For alle og enhver ble det klart at Herren var Gud, og at Elia var hans profet.

* * *

Vi lærer flere ting av denne beretningen.

1. Gud er ikke avhengig av mengden. Den ene mannen og Gud var sterkere enn tusener. Slik er det også i dag.

Er du en av de få som han kan få åpenbare sin kraft gjennom? «For Herrens øyne farer over hele jorden for kraftig å støtte dem som er helt med ham i sitt hjerte» (2 Krøn 16,9).

2. Gjennom bønnens kanal flyter Guds kraft fra tronen ned til oss. Avgudsprestene skrek og hylte og ropte, men uten resultat. Elia ba. Og Herren hørte. Hele folket ble vitne til Guds svar.

3. Vår Gud er streng og rettferdig. Hør det, du slappe og sløve slekt i dag! Apostelen sier om vår Gud – slik Det nye testamente framstiller ham: «For vår Gud er en fortærende ild» (Hebr 12,29).

Alle avgudsprestene ble utryddet. Gud er tålmodig. Men straffen kommer over all gudløshet og blandingsreligion. Vær viss på det.

4. Herren verner om sine på «den onde dag». Ingen av de hatefulle og hevngjerrige fikk lov til å krumme et hår på Elias hode. Herren selv var en ildmur omkring ham. Han er den samme i dag. Er du på hans side, er du trygg.

Vi forestiller oss ofte de bibelske heltene som overmennesker, langt borte fra oss vanlige hverdagsmennesker. Der tar vi feil.

Skriften skildrer dem for oss som de er – mennesker under samme kår som vi. Det som gjorde dem til det de ble for samtiden og for ettertiden, var Guds nåde. Men den er jo tilgjengelig for oss også.

Rett etter seieren på Karmel møter vi Elia på vill flukt gjennom ørkenen i Juda. Han som sto alene mot et helt folk, er nå lammet av redsel for en kvinne. Redd og motløs, ja, lei av livet, finner vi ham under en gyvelbusk.

Hva lærer dette oss?

1. «Elia var et menneske» (Jak 5,17). Så snart Gud et øyeblikk trakk sin Ånd og sin kraft tilbake, var han som et løvblad i stormen – han som i Guds kraft hadde overvunnet tusener på Karmel.

Husk det, troende! Du er aldeles hjelpeløs uten hans Ånd og kraft. Ja, ikke bare det: Vi vanærer også Guds navn når vi som bekjenner ham, går omkring uten nådekraft over livet vårt.

2. Elia kunne ikke klare seg dagen etter med den kraften han fikk på Karmel. Gamle erfaringer duger ikke i prøvelsens stund. Opplevelser av Guds nærhet er uvurderlige, men de kan ikke erstatte nåden i øyeblikket.

«Som dine dager er, skal din styrke være!» (5 Mos 33,25). Men da må vi ta imot den på «dagen». Ny nåde hver dag og uavbrutt samfunn med Gud i bønn og tro – det er vår redning på fristelsens dag.

3. Gud slipper ikke barna sine i maktesløse timer. Han kommer sin motløse tjener til hjelp.

«… han ønsket seg døden og sa: Det er nok! Ta nå mitt liv, Herre! … Så la han seg ned og sovnet … Da rørte en engel ved ham og sa til ham: Stå opp og et! Da han så opp, fikk han se at ved hodet hans lå det en kake, stekt på hete steiner, og at det sto en krukke med vann …» (1 Kong 19,4–6).

Slik var Gud.

«For fjellene kan vel vike, og haugene rokkes, men min miskunnhet skal ikke vike fra deg, og min fredspakt skal ikke rokkes, sier Herren, han som forbarmer seg over deg» (Jes 54,10).

«… Herren trøster sitt folk, han forbarmer seg over sine elendige. … Glemmer vel en kvinne sitt diende barn, så hun ikke forbarmer seg over sitt livs sønn? Om også de glemmer, så glemmer ikke jeg deg. Se, i begge mine hender har jeg tegnet deg …» (Jes 49,13.15–16).

«… han kommer i hu at vi er støv» (Sal 103,14).

Si, o sjel, hvi går du så bedrøvet,
trett og sukkende og syk i sinn?
Hvorfor senker du ditt blikk mot støvet,
hvorfor sitter du med gråt på kinn?
Er det ingen Fader mer i himlen,
er hans kjærlighet en svunnen drøm?
Har han glemt sitt barn i verdensvrimlen,
slengt det fra seg ut i livets strøm?

Nei, min broder, bort med slike tanker,
det er løgn fra løgnens onde ånd!
Ømt Guds faderhjerte for deg banker,
du er tegnet i hans frelserhånd!
Trengselsfylte skåler kan han gyde
over deg og med sitt ris deg slå,
men sin pakt, den kan han aldri bryde,
fastere enn fjellet skal den stå.

* * *

Hemmeligheten bak kraften hans

Navnet hans betyr «Herren er min styrke». Hele livet hans, bortsett fra en liten parentes, vitnet om at det var slik.

Se på ham når han står foran kong Akab. Rollene byttes om. Det er Elia, undersåtten, som nå byr og befaler: «Det skal … ikke komme dugg eller regn uten etter mitt ord!» (1 Kong 17,1).

Eller se ham på Karmel: én mann mot et helt folk, med kongen og presteskapet i spissen. Den ene mannen vinner en veldig seier. Han er uangripelig og uovervinnelig, fordi Herren er hans styrke.

1. Han tror på en levende Gud. «Så sant Herren, Israels Gud, lever», sier han når han står foran kongen (1 Kong 17,1).

Gud var en mer levende og virkelig person for ham enn den ugudelige kong Akab. Vår slappe og tvilesyke slekt trenger menn med en levende tro på en oppstanden og forherliget Kristus.

Gud klarer seg bedre med én mann som regner med ham, den allmektige, enn med en hær av tvilere, selv om de har teoretisk utdannelse i kristenlæren.

2. Han var en bønnens mann. «Han ba inntrengende om at det ikke måtte regne … Og han ba igjen, og himmelen ga regn» (Jak 5,17–18), lyder det fra de hellige blad nesten tusen år senere.

Han hadde innflytelse hos Gud. Når han ba, hørte himmelens Herre etter. Hele folket fikk merke at det var en mann midt iblant dem som sto i forbindelse med den allmektige Gud. Bønnen hans lukket og åpnet himmelens sluser.

Det er vårt folks redning at det ennå finnes menn og kvinner blant Norges fjell som vet hva bønn er.

Er du og jeg en slik? Slike menn og kvinner regner både himmelen og helvete med.

3. Elia var en mann mot strømmen. Hele livet hans var én eneste sterk protest mot tidsånden. Han la seg på tvers for dem på veien deres mot undergang. De fikk ikke synde i fred for ham. Han var den sterke samvittigheten som vakte uro i folkesjelen.

Derfor ble han som oftest den ensomme mannen. Men så fikk han også kjenne Guds nærhet. Han var «pietist» i ordets beste mening. Han var med hele sitt liv – en protestant.

Håpet – en bærende kraft

Håp eller forventning er en av de bærende kreftene i menneskelivet. Det finnes vel knapt et menneske blant oss som ikke håper på eller venter seg et eller annet.

Sjømannen håper snart å nå havn og se sine kjære igjen. Gårdbrukeren håper på en god høst med lønn for strevet. Forretningsmannen venter utbytte av handelen. Studenten håper å få en god eksamen, og så videre.

Brister et håp, klamrer vi oss til et nytt. Håpet hjelper oss til å holde ut. Og slik det er i det vanlige hverdagslivet, slik er det i den troendes liv med Gud. Håpet er en bærende kraft.

En kristen er et menneske som er frelst av nåde for å leve et liv til Guds ære i en syndig verden – med himmelen som mål. Det er en vandring mellom dragne sverd, i kamp og lidelse, med verdens kalde vind mot seg.

For at den troende ikke skal bukke under og snu på veien, har Gud gitt sitt folk et levende håp om en evig herlighet hos seg. Når de gamle troens helter holdt på å gå trette, sang de – sang seg sterke og glade:

Hjem jeg lengter, ei jeg trives
her i jordens jammerdal.

Til Guds Salem hjertet drives,
opp til Lammets bryllupssal.
Når mitt øye, trett av møye,
mørkt og vått av tåreregn,
ser med lengsel
fra sitt fengsel
opp mot Salems blide egn:
O, hvor svinner da min ve
bare ved der opp å se.

«Kom Herren i hu fra det fjerne land og minnes Jerusalem!» (Jer 51,50). Det var ropet som vekket det gamle paktsfolket og vernet om det i utlendigheten.

«Neste år i Jerusalem!» lyder det ved hver påskehøytid blant de ventende sionistene den dag i dag. Dette håpet verner dem og bevarer dem fra å «blande seg med folkene» eller slå seg til ro i de fremmede trakter.

Guds folk i dag har fått sikre løfter for framtiden, og til dem klamrer håpet seg i nattevaktene:

«Og når jeg er gått bort og har gjort i stand et sted for dere, kommer jeg igjen» (Joh 14,3).

«Denne Jesus, som er tatt opp fra dere til himmelen, skal komme igjen» (Apg 1,11).

«Herren selv skal komme ned fra himmelen» (1 Tess 4,16 ff.). «Se, jeg kommer snart» (Åp 22,12).

Skynd deg, Sion, her er nåde,
stå ei stille, bli ei matt.
Se deg ikke mer tilbake
før du får din krone fatt.
Tenk på hva du har i vente,
tenk på hva du får å se
når din Jesus deg vil hente
og stå mot deg smilende.

Venter du hans komme?

Det nærmer seg jul. Da minnes vi på en særlig måte vår Frelsers første komme. Det er mange likhetspunkter mellom hans første og hans andre komme til jorden vår.

1. Hans komme var forutsagt. Det første løftet ble gitt i Edens hage, straks etter syndefallet. Siden ble det sagt gjennom forbilder og profetier, klarere og klarere.

Profeten Jesaja er vel den som sier det tydeligst. «Han skjøt opp som en kvist …» (Jes 53,2), slik begynner han. Så skildrer han Frelserens skikkelse så levende at det er som om han skulle ha vært øyenvitne til hele livet hans.

Også hans andre komme er forutsagt. «Han skal komme igjen», sa englene (Apg 1,11). «Jeg kommer igjen og skal ta dere til meg», sa Jesus til disiplene (Joh 14,3). «Ja, jeg kommer snart!» lyder det fra Bibelens siste blad (Åp 22,20).

Venter du hans komme? Er du beredt til å møte ham?

«Men da tidens fylde kom, utsendte Gud sin Sønn, født av en kvinne …» (Gal 4,4). Han kom nøyaktig i Guds time. Han skal komme igjen! Vær viss på det. I Guds time kommer han. Venter du hans komme?

2. De som ventet ham, ble glade og frimodige da han kom. Simeon var en av dem. «Herre, nå kan du la din tjener fare herfra i fred … for mine øyne har sett din frelse» (Luk 2,29–30), jublet han.

De ble ikke skuffet i forventningene sine. Heller ikke du som venter hans andre komme, skal bli skuffet. Da er din forløsningstime kommet.

Da all trengsel er til ende,
da skal sorg ei trykke mer.
Da skal hat og spott få ende,
vendes om til fryd og fred.
Ja, en salighet i bytte
for en trengselsbane her.
Kjære sjel, vær tro i striden,
snart, ja snart du kommer der.

* * *

Men det er også flere ulikheter mellom hans første og hans andre komme.

1. Han kom i fattigdom, men han skal komme igjen i herlighet. Da han kom første gang, ble han født i en stall, og fattige gjetere varslet at han var kommet. Når han kommer igjen, skal basunene lyde, og englenes mange tusener skal følge ham.

2. Han kom for å lide og dø, men han skal komme igjen for å hente sine hjem til herligheten og deretter opprette sitt rike. «… annen gang vise seg, ikke for syndens skyld, men til frelse for dem som venter på ham» (Hebr 9,28).

Det er brudgommen som kommer for å hente sin brud. Venter du hans komme?

* * *

Hvordan skal jeg kunne vente ham med glede? Hvordan skal jeg få oppleve noe av det samme ved hans andre komme som gamle Simeon opplevde da han kom første gang?

Du må være en av dem han kjenner som sine. En av dem som har funnet liv og legedom i sårene hans, og som daglig har sin kraft og rikdom i ham.

«Og nå, barn: Bli i ham, for at vi kan ha frimodighet når han blir åpenbart, og ikke bli til skamme for ham når han kommer» (1 Joh 2,28).

II. Jul og nyttår

Jul

> «Og det skjedde i de dager at det gikk ut et bud fra keiser Augustus at all verden skulle skrives inn i manntall. Dette var den første innskrivning, i den tid Kvirinius var landshøvding i Syria. Og alle gikk for å la seg innskrive, hver til sin by. Også Josef dro opp fra Galilea, fra byen Nasaret, til Judea, til Davids by, som heter Betlehem, fordi han var av Davids hus og ætt, for å la seg innskrive sammen med Maria, sin forlovede, som var med barn. Men det skjedde mens de var der, da kom tiden da hun skulle føde. Og hun fødte sin sønn, den førstefødte. Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, fordi det ikke var rom for dem i herberget. Det var noen gjetere der på stedet som var ute på marken og holdt nattevakt over flokken sin. Og se, en Herrens engel sto hos dem, og Herrens herlighet lyste om dem. Og de ble meget forferdet. Men engelen sa til dem: Frykt ikke! For se, jeg forkynner dere en stor glede – en glede for alt folket. I dag er det født dere en frelser, som er Messias, Herren – i Davids by. Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe. Og med ett var det sammen med engelen en himmelsk hærskare, som lovpriste Gud og sa: Ære være Gud i det høyeste, og fred på jorden, i mennesker Guds velbehag.» (Luk 2,1–14)

Ingen historie er blitt fortalt så ofte – for barn og voksne, fattige og rike, hedninger og kristne. Tusener har lyttet. Om og om igjen har julebudskapet vært forkynt av lek og lærd i snart to tusen år.

Og likevel har det vel aldri vært så mange lengtende sjeler som i dag, sjeler som ønsker å få høre denne gamle, gullgode sannheten om igjen. Budskapet er like nytt, like friskt og kraftig i dag.

Det gir fred til den fredløse! Glede til den sorgtunge! Mot til de motløse og forsagte! «I dag er det født dere en frelser» (Luk 2,11)!

Nå er han født i Davids stad,
den Sønn som englene tilbad!
Velsignet evig være!

I. Det er engler som bærer budskapet fram. Forholdet deres til oss mennesker er nok mer inderlig enn vi tror.

I Hebreerbrevet står det at de er «tjenende ånder, som sendes ut til tjeneste for deres skyld som skal arve frelse» (Hebr 1,14). De er altså de troendes tjenere.

I Lukasevangeliet leser vi at det blir «glede blant Guds engler over én synder som omvender seg» (Luk 15,10). De er altså levende opptatt av at syndere blir frelst.

I Salmenes bok forteller den inspirerte forfatteren oss: «Herrens engel slår leir rundt omkring dem som frykter ham, og han frir dem ut» (Sal 34,8). En herlig, levende mur!

Jeg går blant engler hvor jeg går,
de skal meg visst bevare!

De var de første som forkynte Jesu fødsel, oppstandelse og gjenkomst. Aldri før har de vel gått med et så herlig budskap til denne syndens jord som den natten på Betlehemsmarkene. Englebudskapet ble båret fram under sang og jubel fra de himmelske hærskarene.

II. Innholdet i budskapet. Det er dypere og rikere enn noen penn eller munn kan tolke. Likevel vil jeg peke på noe av det vi ser.

a) Det var et stort gledesemne: «For se, jeg forkynner dere en stor glede» (Luk 2,10). Dette er en tale som alle frigjorte sjeler forstår.

Trellen er alvorlig og dyster. Han ville nok ha anklaget den glade, jublende engleskaren om han hadde hørt dem den natten. Men for en synder som har hørt budskapet til liv og frelse, er det naturlig å være glad. Har du, min leser, tatt imot Kristus, som er kjernen i julebudskapet?

b) De forkynner at han er et sant menneske: «Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe» (Luk 2,12). En stor trøst!

Ingen er redd et barn. Jesus kjenner menneskelivets kår. Han har gått hele veien fra vuggen til graven. Du kan betro deg helt til ham. Han er «prøvd i alt i likhet med oss, men uten synd» (Hebr 4,15).

c) Videre forkynner de ham som Frelseren: «I dag er det født dere en frelser» (Luk 2,11). Her ser vi ham profetisk framstilt i sår og blod for vår skyld. Han er Frelseren som ved sin bitre lidelse og død på korset redder dem som tror, fra evig død og pine. Er han blitt din personlige Frelser?

d) De forkynner ham også som herrenes Herre og kongenes Konge: «... Messias, Herren – i Davids by» (Luk 2,11). Det er grunnlaget for min tro når det gjelder å bli bevart og å seire over mine fiender.

e) Innholdet i englebudskapet var allsidig. Trenger du glede? Kristus er din gledeskilde. Drikk i dype drag!

Trenger du trøst? Barnet i krybben i Betlehem forstår deg i vanskelighetene og prøvelsene dine. Han har gått din vei fra vuggen til graven.

Er du en fattig og arm synder? «Deg er det født en frelser!» forteller englene. La ham få frelse deg i dag.

Eller er det kraft og seier du trenger? Han er «Messias, Herren», som har all makt i himmel og på jord. «Han gir den trette kraft, og den som ingen krefter har, gir han stor styrke» (Jes 40,29).

f) Endelig forkynner de også en framtidig glansperiode på denne jorden: «og fred på jorden» (Luk 2,14). Den delen av julebudskapet venter ennå på å bli oppfylt.

Den enkelte som ved tro på Jesus har fått fred med Gud i hjertet, har nok opplevd noe av dette profetiske utsagnet.

Men fredsriket er ennå ikke opprettet. Det kommer, like sikkert som resten av englebudskapet. Vær viss på det.

Hovedsaken for oss blir da dette: Har budskapet nådd mitt hjerte? Om du ikke har lyttet til det før, så stans i dag! Og du skal oppleve sann juleglede i sjelen din.

Til Betlehem og se!

> «Og det skjedde, da englene var fart opp fra dem til himmelen, da sa gjeterne til hverandre: La oss nå gå rett til Betlehem og se dette som har skjedd, det som Herren har kunngjort oss. De skyndte seg av sted, og de fant både Maria og Josef, og barnet som lå i krybben. Da de hadde sett det, fortalte de om det ordet som var talt til dem om dette barnet. Og alle som hørte det, undret seg over det som ble sagt dem av gjeterne. Men Maria tok vare på alle disse ordene og grunnet på dem i sitt hjerte. Gjeterne vendte så tilbake, og de priste og lovet Gud for alt det de hadde hørt og sett, slik det var blitt sagt dem.» (Luk 2,15–20)

Er det ikke merkelig at det herligste budskapet som noen gang har lydt på jorden vår, første gang ble forkynt for – gjetere!

Mon ikke Gud med det straks ville vise verden at evangeliet er et budskap for alle? Hvis engelen hadde kommet til kongens slott, ville mang en fattig arbeidsmann ha tenkt: «Det glade budskapet fra himmelen er ikke for meg.» Jo, det er et evangelium for alle – for deg, leser.

Gjeterne på Betlehemsmarkene er et lysende eksempel for oss i mange ting. De er barnlige i sin enfold og mandige og sterke i sin tro. Hvis du som leser, vil gå den veien gjeterne gikk, skal det også bli sann juleglede i din sjel. Vi vil da stanse litt ved gjeternes tro.

1. For det første kommer troen deres fram ved at de viser interesse for budskapet de hørte. De snakker om det, legger planer og setter dem i verk.

Noe av det som stenger sterkest for evangeliet, er likegyldighet. Om vi kunne dele dem som har hørt og hører evangeliet i dag, i tre flokker – likegyldige, vakte og frelste – frykter jeg at de likegyldige ville være i stort flertall.

Er du interessert i evangeliet, og hvordan legger du det for dagen? Og du som en gang var levende opptatt av ordet om Jesus og forsoningsverket hans, er du det i dag? Smaker himmelbrødet deg nå?

«La det som dere har hørt fra begynnelsen, bli i dere» (1 Joh 2,24), sier apostelen Johannes.

2. Dernest ser vi gjeternes tro i at de gikk «rett». «La oss nå gå rett til Betlehem og se dette som har skjedd» (Luk 2,15), sier de til hverandre. Og så gikk de.

Den rette veien er ikke alltid den behageligste og letteste, men den fører alltid til målet. «Vi vendte oss hver til sin vei» (Jes 53,6) – det ordet er sant om oss mennesker. «Den som går den rette vei, ham vil jeg la se Guds frelse» (Sal 50,23), sier salmisten.

Vil du, uomvendte synder som hører disse ordene i dag, gå den veien? Da skal du få se Guds frelse og bli et nytt menneske.

Hva vil det si å gå den veien? «Jeg bekjente min synd for deg og skjulte ikke min skyld» (Sal 32,5) – det er å gå den rette veien. «Gud, vær meg synder nådig!» (Luk 18,13). Mannen som sa det den dagen i templet, gikk den rette veien.

Vri deg ikke unna. Bekjenn synden din nå med en gang for Guds ansikt, og lyset skal gå opp for deg.

Kom som du er til din Frelser,
smittet av vantroens dynn!
Blodet som fløt fra hans vunder,
renser din sjel fra all synd!

3. Gjeterne gikk den rette veien til det rette stedet. De gikk til Betlehem, en by som ligger omkring 5 mil sørvest for Jerusalem.

Betlehem betyr «brødets hus». Profeten Mika hadde forutsagt at Jesus skulle fødes der: «Men du Betlehem … Fra deg skal det utgå for meg en som skal være hersker over Israel. Hans utgang er fra gammel tid, fra evighets dager» (Mika 5,1).

Til Betlehem gikk gjeterne, og her fant de Jesus.

Hvor er det rette stedet i dag? Mange går til nattverdbordet og tenker å finne frelse og fred der for den urolige sjelen sin. Men de finner den ikke der. Nattverden er ikke et frelsesmåltid for uomvendte, men et styrkemåltid for troende.

Andre går til dåpen for å finne trøst og hvile der. Atter andre melder seg inn i misjonsforeninger og blir aktive arbeidere der. Alt dette er gale steder for en søkende sjel. Det er ikke «brødets hus».

De finner ikke fred, og om de på den måten får en slags lindring for den urolige samvittigheten, så er det en falsk fred. De søker til midlene i stedet for til Mellommannen, til Jesus selv.

Jesus Kristus, framstilt i sitt blod på korset, døende for slektens synd – det er nådestolen, det stedet der Gud i dag vil møte synderen med fred og tilgivelse.

Her er ingen vrede,
nåden den er rede,
som utsletter alt.

Her er «brødets hus», det sanne Betlehem, der den nye sangen læres. Vil du som er synder, møte Gud som Frelser i dag ved Jesu kors?

Har du mange synder,
Jesus deg forkynner:
Gjelden er betalt.

4. Gjeterne gikk rett, til det rette stedet, for å se det som hadde skjedd. «La oss nå gå rett til Betlehem og se dette som har skjedd» (Luk 2,15).

Mange er i dag mer opptatt av det som skal skje, enn av det som har skjedd. Det er farlig.

Vakte sjeler som ikke lenger er fornøyd med seg selv, er hele tiden opptatt av å bli bedre: «Bare jeg kunne bli bedre! Å, om jeg kunne be slik jeg ønsker! Bli riktig ydmyk og angrende!» og så videre. Den vakte sjelen er mer opptatt av det som skal skje med ham, enn av det som har skjedd med Jesus for ham.

Er du urolig over synden din? Ser du at du ikke passer for himmelen slik du står nå? Gjør da som gjeterne: Se det som har skjedd! På Golgata skjedde det: Jesus ble gjort til synd for deg (2 Kor 5,21).

Kristus tok all synd som sin
og derfor også min.

Er du tilfreds med det som har skjedd? Tror du at Guds Sønns død og blod veier opp for synden din? Pris Herren for at du er frelst på grunn av det som har skjedd!

Men det er ikke bare de vakte som står i fare her. Også alminnelige verdslige mennesker sysler ofte med det som skal skje, uten at de noen gang for alvor har stanset ved det som har skjedd.

De er levende opptatt av spørsmål om alvorlige framtidige begivenheter – om Antikrist, den store trengselen som kommer, og Kristi gjenkomst. Men de er ikke omvendt. Hjertet deres er ikke rett for Gud. Med all sin interesse for det som skal skje, går de fortapt, fordi de ikke har villet stanse ved det som har skjedd.

Unge troende burde være levende opptatt av de framtidige tingene. Jesu Kristi gjenkomst for å hente sin brud er gledesemnet for alle sanne kristne. Men vokt deg, kristen, så du ikke glir bort fra selve kilden.

Hvis de framtidige tingene opptar sinnet ditt så mye at de trer fram foran det som «har skjedd» da Jesus ga seg selv for deg på Golgata, da er du i fare.

La oss i dag sammen med gjeterne på Betlehemsmarkene gå for å se igjen det som «har skjedd». Det gjør oss sterke og glade på ny.

Alt er gjort som gjøres kan,
intet fordres nå av deg.
Jesus, verdens frelsermann,
tok jo alle ting på seg.

Derfor ble Jesus født den julenatten i Betlehem. La det være vårt store gledesemne.

Hva troens øye ser i juleevangeliet

Blant dem som leser det herlige budskapet om vår Frelsers fødsel av jomfru Maria, er det i dag tre slags folk.

Det er de som leser det gjennom fornuftens og kritikkens brilleglass. Den enkle framstillingen av jomfrufødselen støter dem. De kan ikke forstå den og vil derfor heller ikke tro den.

Hvis mange av disse skulle si hva de tenker, ville vi bli forskrekket. Ja, noen sier det jo. De sier at Jesus var et barn født utenfor ekteskap. Og likevel vil de samme gjerne framstille Jesus som eksempel og forbilde.

Så inkonsekvente og urimelige kan teoriene bli når menneskehjertet får råde og Guds ord blir satt til side.

Så er det en enda større flokk som leser julebudskapet av vane. De tror alt uten den minste vanskelighet. Trosvanskeligheter er ukjent for slike mennesker. Troen på autoriteter blir ikke anfektet.

Julestemningen med salmesang og klokkeklang griper dem – og de blir «oppbygget». Så forveksler disse ulykkelige, selvbedratte sjelene gode stemninger med virkelig velsignelse, religiøsitet med liv.

Ingen av disse, verken den selvkloke rasjonalisten eller den som lever på en død annenhåndstro, kjenner eller erfarer det virkelige innholdet og den virkelige kraften i dette store og rike budskapet. Det er bare den levende, kjempende troen som ser «de herlige tingene» i juleevangeliet.

Hva ser så troens øye?

I. For det første ser troen den mørke bakgrunnen, eller grunnen til at Guds Sønn måtte bli menneske.

Hele slekten, helt fra stamfaren, var fortapt og fordømt til den evige død. Synden hadde ødelagt dem alle. Troen erkjenner at Guds vitnesbyrd om slekten er sant.

«Herren så at menneskenes ondskap var stor på jorden, og at alle tanker og hensikter i hjertene deres var onde hele dagen lang» (1 Mos 6,5). «Kunne det bare komme en ren av en uren? Ikke én!» (Job 14,4). «Det er ikke én rettferdig, ikke en eneste» (Rom 3,10).

Slik så det falne mennesket ut for Guds ansikt. Alle forsøk fra Guds side på å forbedre det var fruktløse. På denne mørke bakgrunnen ser troen underet i stallen i Betlehem.

II. I det lille barnet i krybben ser troen «det andre mennesket» (1 Kor 15,47), slektens andre stamfar, eller «det nye mennesket», som Gud fra den stund regner med når det gjelder å reise slekten opp igjen.

Siden syndefallet er det første gang Guds øye har hvilt med velbehag på et menneske. Oppveksten hans og hele vandringen hans står under Guds velbehag. «Dette er min Sønn, den elskede!» (Matt 3,17) lyder det fra herligheten.

Han kom for å gjøre Guds vilje til slektens frelse. Derfor var han «lydig til døden – ja, døden på korset» (Fil 2,8). På korset ble han syndofferet som sonet vår synd. I det øyeblikket skjulte Gud sitt ansikt for ham.

Ellers hviler Guds fulle velbehag på «Menneskesønnen» helt fra første stund han trådte inn i verden.

III. Hva mer ser troens øye i juleevangeliet? Er det bare et menneske som smiler mot oss fra krybben i Betlehem?

«Ja», sier fornuften. «Nei», sier troen. Vi ser her «Gud åpenbart i kjød» (1 Tim 3,16). «Og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. … Og Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss» (Joh 1,1.14).

Så blir hele frelsesverket så trygt og sikkert. Det er Gud selv som er opphavsmannen, og det er han selv som fullfører det gjennom sin elskede Sønn. Troen ser dette og fryder seg. Foten er satt på den evige klippen, som ingen kan rokke.

Ved denne grunn jeg fast vil blive,
så lenge jeg på jorden går,
det vil jeg tenke, tale, drive,
så lenge meg en åre slår.
Hist synger jeg i englekor:
Barmhjertighet, hva er du stor!

Vårt felles kår med Kristus

Hva troens øye ser (fortsettelse)

Fra det øyeblikket en synder ved tro har tatt imot Jesus som sin personlige Frelser, står han i et nytt forhold til Gud. Han er kommet inn i Guds store familie.

Jesus er slektens nye stamfar. Derfor blir hans historie noe av historien til hver enkelt kristen. Vi vil nevne noen felles trekk.

1. Han ble født på en overnaturlig måte. Om det leser vi: «Den Hellige Ånd skal komme over deg, og Den Høyestes kraft skal overskygge deg. Derfor skal også det hellige som blir født, kalles Guds Sønn» (Luk 1,35).

Til Nikodemus sier Jesus: «Uten at en blir født på ny, kan han ikke se Guds rike» (Joh 3,3). Om alle sanne troende heter det at de er «født av Gud» (1 Joh 5,1). Vår fødsel er altså også overnaturlig.

Til slutt ble meg Herren for sterk,
jeg kan ei forklare hans herlige verk,

sier sangeren.

Vi som av nåde får tro at vi er Guds barn, er født på ny ved Guds Ånd og ord. «Av Herren er dette gjort, det er underfullt i våre øyne» (Sal 118,23).

2. Livet hans ble etterstrebet fra første stund. Fra kongen og de åndelige lederne og ned til den rå pøbelen søkte de å få ryddet ham av veien.

Noe av det samme er historien til alle sanne troende. «Og alle som vil leve gudfryktig i Kristus Jesus, skal bli forfulgt» (2 Tim 3,12).

3. Under alt dette var han under Farens beskyttelse. Bak reisen til Egypt og tilbake igjen merker vi Farens nærværende hånd.

Også her står vi som tror, i samme stilling. «Min Far, som har gitt meg dem, er større enn alle, og ingen kan rive dem ut av min Fars hånd» (Joh 10,29), sier Jesus når han taler om at de troende er trygge og blir bevart.

4. Fødselen hans satte himmelens og helvetes krefter i bevegelse. Hør englesangen over krybben i Betlehem: «Ære være Gud i det høyeste!» (Luk 2,14) «I dag er det født dere en frelser» (Luk 2,11)!

Men hør også den djevelske rådslagningen om å ta livet hans. Hør barneskrikene i Betlehem! Satan raser.

Dette er også et stykke av historien til hver sann kristen. Det står skrevet at det blir «glede blant Guds engler over én synder som omvender seg» (Luk 15,10). Og på den andre siden vet hver troende av erfaring at Satan går løs på det nyfødte livet i «troen på Guds Sønn» (Gal 2,20).

Det samme som møtte Frelseren, vil også møte deg, troende. La det være din trøst at du er i godt lag.

5. Jesu vandring begynte i fattigdom, fortsatte i trengsel og endte i herligheten. Fra krybben gikk den over Golgata til himmelen. Om de troende står det: «Vi må gå inn i Guds rike gjennom mange trengsler» (Apg 14,22).

Husk det, troende, når det blir trangt for deg. Veien din ender i herligheten.

Aller deiligst hjemmet er
når vi gjennom tårer ser.

6. Farens velbehag hvilte over Sønnen. Flere ganger lød det fra herligheten: «Dette er min Sønn, den elskede! I ham har jeg velbehag» (Matt 3,17). Det var et stykke av himmelen på jorden for Jesus mens han som Menneskesønnen vandret her nede.

Men hør, troende! Lytt nøye: Det samme velbehaget fra Faren hviler også over deg. Jesus sier i den yppersteprestelige bønnen: «… du har … elsket dem, likesom du har elsket meg» (Joh 17,23).

Å, for en usigelig trøst det ligger i denne sannheten!

Så nær, så ganske nær til Gud,
mer nær ei tenkes kan,
for med Guds Sønn forent som brud
jeg er så nær som han.
Så kjær, så evig kjær for Gud,
hvor ubegripelig!
Så kjær han har sin Sønn fullt ut,
så høyt han elsker meg.

Tanker ved årsskiftet

«Lær oss å telle våre dager» (Sal 90,12)

Et av kjennetegnene på en sann kristen er dette: Han er villig til å se det livet han har levd, i Guds lys – livet sitt som kristen, altså. Han vet at han ved en slik gjennomgang av livet vil møte mange smertelige syn, men det får så være. Fram i lyset skal alt sammen.

Dette gjelder ikke bare ved nyttår. Det gjelder dag for dag hele livet. Likevel er det noe særlig manende og selvransakende ved årsskiftet. Da blir det ofte et generaloppgjør i manges liv.

Har du det slik, kristen? Vandrer du i lyset med livet ditt i smått og stort? Kaller du de enkelte syndene og feilene du har gjort, ved sitt rette navn? Er du villig til å ha et ordentlig nyttårsoppgjør?

Skal vi da begynne? I Jesu navn, for den tre ganger hellige Guds ansikt!

La oss bli enige om å bruke Guds alen på livet vårt – ikke vår egen.

Det finnes noe som heter unnlatelsessynder. I mange kristnes liv blir de sjelden dømt for alvor.

Har du brukt Bibelen flittig i de ledige stundene dine i året som gikk? Har du for eksempel lest et kapittel om dagen? I så fall kunne du ha lest hele Det nye testamente og hundre og sju kapitler av Det gamle. Du skulle vel ikke ha lest bøker og blader mer enn bøkenes bok?

Jo mer Bibelen blir brukt, desto kjærere blir den for hjertet. «Jeg fant dine ord, og jeg åt dem. Og dine ord var til fryd for meg og til glede for mitt hjerte» (Jer 15,16), sier Jeremia. Og det er hver troendes erfaring.

Hva så med bønnelivet? «Den kristnes åndedrett!» Du skulle vel ikke ha glemt å puste? Ikke tid? Ja, da har du mer å gjøre enn Vårherre har pålagt deg.

Hva med den barnlige tilliten til Guds løfter? Har kongesønnen klaget? Har Guds barn båret på unødvendige bekymringer? Å, for en skam! Det er stikk imot vår kjære Fars ord: «Vær ikke bekymret for noe» (Fil 4,6)!

Å klage i tvil og vantro høres så uskyldig ut, men det er en av de største og mest vanærende syndene i en kristens liv. Den kristne som ikke er våken her, bedrøver Guds Ånd og vil snart miste kraften i livet sitt.

Har du forsømt å advare dem du ble minnet om, og som du visste var på vei mot evig undergang? «Frels dem som hentes til døden» (Ordsp 24,11), lød det fra Guds munn. Har du gjort det?

Du skulle vel ikke ha unnlatt å ta korset opp i året som gikk? Ditt kors? Har du lagt det ned? Sluttet å fornekte deg selv og forsømt å kjempe mot ditt stolte, hovmodige hjerte? Har du latt ditt dårlige humør råde og pleiet ditt eget kjære jeg?

Det er døden for det nye livet om du ikke opplever en indre fornyelse. Mange herlige velsignelser fra Gud har du mistet.

Vil du fortsette å leve dette flate og innholdsløse livet også i de dagene du har igjen av ditt kostbare liv? Den kristne som har sluttet å leve et selvfornektende liv i Jesu Kristi kraft, er et stengsel, en stabbestein midt i veien for dem som vil til himmelen.

* * *

Legg nå denne boka til side, og gå inn i lønnkammeret ditt og snakk ut med Frelseren din om livet ditt. Be ham om å reise det opp igjen. Du må ut av denne forferdelige bakevjen som du er kommet inn i, hva det så skal koste deg.

Tror du at Frelseren din elsker deg nå, slik du er? Jeg tør forsikre deg om at han gjør det.

Jesus er i går, i dag den samme,
ja, i evigheters evighet.
Aldri slukkes kjærlighetens flamme
på hans frelserhjertes arnested.
Trengselsfylte skåler kan han gyde
over deg og med sitt ris deg slå,
men sin pakt, den kan han aldri bryde,
fastere enn fjellet skal den stå.

III. I fastetiden – del 1

Hva forkynner du?

«Jesus Kristus, og ham korsfestet» (1 Kor 2,2) er grunntonen i all sann evangelisk forkynnelse! Vi kan vel si at evangelisk forkynnelse har disse store hovedemnene: rettferdiggjørelsen, helliggjørelsen og de troendes håp.

I. Når det gjelder en synders rettferdiggjørelse for Gud, tror jeg nok de fleste av leserne er klart overbevist om hva som bør forkynnes. Det er ikke ordet om Jesus som ideal og forbilde som kan løse en synder som er tynget av skyld. Heller ikke ordet om at «Gud er kjærlighet» (1 Joh 4,16).

Ikke engang ordet om Jesus i hans ringe, fattige skikkelse, han «som gikk omkring og gjorde vel» (Apg 10,38). Er en synder virkelig kommet «i knipe», så han ser seg hjelpeløst fortapt i seg selv og med alt sitt, da er det bare ordet om «Jesus Kristus, og ham korsfestet» som kan stille samvittigheten tilfreds.

Det er alle troendes erfaring. Selv de som har levd med Gud fra barneårene, opplever før eller senere en slik «krise», når alt eget ramler og Kristus i sitt blod på korset blir mer levende for hjertet.

Med min egen møye jeg
ei din lov oppfyller, nei.
Ble min iver aldri matt,
gråt jeg både dag og natt,
syndens flekker var dog der,
kun i deg min frelse er.

Det er ikke meningen her å prøve å forklare hva rettferdiggjørelsen er, men bare å vise hva som alltid må være det bærende i forkynnelsen på dette området.

La oss høre noen ord fra Det nye testamente: «De blir rettferdiggjort for intet av hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus. Ham stilte Gud til skue i hans blod» (Rom 3,24–25).

«… rettferdiggjort ved hans blod» (Rom 5,9). «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21).

Når apostelen skriver til de troende i Korint og viser til vekkelsen der, sier han om forkynnelsen sin blant dem: «Jeg kom ikke med mesterskap i tale eller visdom da jeg forkynte dere Guds vitnesbyrd. For jeg ville ikke vite av noe blant dere, uten Jesus Kristus, og ham korsfestet» (1 Kor 2,1–2).

Likeså når han skriver til galaterne: «Dere som har fått Jesus Kristus malt for øynene som korsfestet!» (Gal 3,1)

* * *

Hvordan er det så med oss forkynnere i dag på dette området? Forkynner vi «Jesus Kristus, og ham korsfestet»? Jeg mener ikke om vi taler om korset, men om vi forkynner «den korsfestede».

Det står skrevet at «troen kommer av forkynnelsen som en hører» (Rom 10,17). Men skal troen komme, den levende hjertetroen som fører liv og lykke med seg, da er det ikke likegyldig hva som blir forkynt, og hvordan.

Å, om en kunne lære den hellige kunsten bedre: å forkynne Kristus korsfestet slik at syndere satt rundt på benkene og trodde seg frelst!

Troende venner, be for oss forkynnere at det må lykkes. Lytt etter i forkynnelsen om du hører den gamle, gode tonen om det blodige Guds lam, som døde for oss.

På dette området skulle jeg ønske at de troende var mye mer kritiske og nøyeregnende enn de er. For mye står og faller med at forkynnelsen er klar og fulltonende her. Du kan heller kritisere litt mindre på andre områder og mer nettopp her.

Og finner du ikke denne gamle tonen om frelse i Kristi blod for syndere, så vær ikke så feig at du snakker om det med andre. Si det til predikanten selv. Er han en gjenfødt mann og lever under Åndens tukt, vil han takke deg for det.

* * *

Det løsende ordet for en våknet samvittighet er altså ordet om «Jesus Kristus, og ham korsfestet». Kristi fullbrakte verk på korset er det som gjør en synder rettferdig for Gud.

Å stå for Gud rettferdiggjort i Sønnen er mer enn å ha syndenes forlatelse. Det er å være gjort fullkomment verdig til Guds velbehag.

Ren og rettferdig, himmelen verdig
er jeg i Krist, min frelser, nå.

Det skal vi se nærmere på i et senere avsnitt.

II. Men også når det gjelder forkynnelsen om den troendes helliggjørelse, er det «Jesus Kristus, og ham korsfestet» som er det bærende og drivende. Den sannheten er mindre erkjent, både av oss forkynnere og av de troende ellers.

Men la oss straks rette et spørsmål til alle som har tatt imot rettferdiggjørelsens nåde: Har du ikke opplevd at du fikk lyst til å vandre til Guds ære da Kristus ble levende for hjertet ditt? Da du så ham med merkene etter striden på Golgata, ble ikke hjertet ditt satt i brann så du elsket ham igjen? Jo, jeg vet du har.

Ikke all iver for Gud eller kamp mot synden er ekte. Bibelen taler om tre slags gjerninger: onde, gode og døde. Bare de gjerningene som nåden virker fram i hjertet og livet vårt, er gode.

Derfor er det så viktig også på dette området at grunntonen i forkynnelsen er den rette.

La oss nå vende oss til Bibelen for å få veiledning. Om den sanne grunnvollen står det i Hebr 10,14: «For med ett offer har han for alltid gjort dem fullkomne som blir helliget.»

I Kristus Jesus er den troende hellig og ren i Guds øyne. For det ene offerets skyld er han allerede fullkommen.

Men den hellige skal helliggjøres … Den fullkommenheten vi eier i Kristus ved tro, skal virkeliggjøres i karakteren og vandringen vår. Og det er til dette den evangeliske forkynnelsen skal hjelpe oss.

Hva driver oss til ikke å leve for oss selv? «For Kristi kjærlighet tvinger oss, idet dette er avgjort: Én er død for alle, og derved har de alle dødd. Og han døde for alle, for at de som lever, ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som døde og ble reist opp for dem» (2 Kor 5,14–15).

Her er en av de sterkeste formaningene til oss troende om å leve et helt liv for Gud. Men det drivende motivet er «Jesus Kristus, og ham korsfestet»: «Han døde for alle, for at de som lever, ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham …»

«Jeg er korsfestet med Kristus. Jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg. Det liv jeg nå lever i kjødet, det lever jeg i troen på Guds Sønn, han som elsket meg og ga seg selv for meg» (Gal 2,19–20).

«Vårt gamle menneske ble korsfestet med ham …» «Men døde vi med Kristus, da tror vi at vi også skal leve med ham.» «Slik skal også dere regne dere som døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus.» «La derfor ikke synden herske i deres dødelige legeme, så dere lyder dets lyster» (Rom 6,6–12).

Jo klarere vi erkjenner denne sannheten, at vi er døde med Kristus, at «vårt gamle menneske ble korsfestet med ham», og jo mer hjertet vårt blir grepet av takknemlighet til Gud for denne nåden, desto mer kraft får vi til å seire over synden både i oss og omkring oss.

Og jo klarere forkynnelsen er av denne sannheten, desto mer vokser de troende i helliggjørelse.

III. Også ordet om den kommende herligheten for de troende er på det innerligste knyttet til Golgata. Fra smertenes sted stråler lyset fram og lyser opp veien fra «Fordervelsens stad» og helt inn i herligheten.

Uten Golgata – ingen frelse for syndere. Uten Golgata – ingen håpets morgen. Jesus Kristus, den korsfestede, ved Faderens trone, er den sikreste garantien for at vi som tror, skal nå fram.

* * *

Hva er det vi venter? Det er vanskelig å svare på. Men spør du hvem bruden venter, da er svaret enkelt og liketil: Vi venter brudgommen, Jesus Kristus, den korsfestede, med merkene etter striden på Golgata.

* * *

Disse skriftordene viser oss den indre sammenhengen mellom Kristus på korset og Kristus i herligheten: «… så skal og Kristus, etter å være ofret én gang for å ta bort manges synder, annen gang vise seg, ikke for syndens skyld, men til frelse for dem som venter på ham» (Hebr 9,28).

Fra Golgatas kors går all velsignelse ut til oss, også møtet i skyen. «… mens vi venter på det salige håp og åpenbaringen av den store Guds og vår frelser Jesu Kristi herlighet, han som ga seg selv for oss …» (Tit 2,13–14). «… han som ga seg selv for våre synder for å fri oss ut fra den nåværende onde verden» (Gal 1,4).

Vender vi oss så til Åpenbaringen, framtidsboka, er det «Kristus Jesus, den korsfestede» som er midtpunktet også her. Her møter han oss som Lammet, som med sitt blod kjøpte oss til Gud. Så vidt jeg husker, finner du «Lammet» nevnt over tjue ganger i denne boka.

1. Det slaktede Lammet er himmelens midtpunkt (Åp 5,6). **2.** Lammet blir tilbedt av alle de frelste (5,8 ff.). **3.** Lammets blod er garantien for håpet (7,13 ff.). **4.** Ved Lammets blod har de hellige seiret over djevelen (12,11). **5.** Lammet er emnet for de frelstes sang (15,3). **6.** Lammets bryllup er de troendes framtidshåp (19,7).

Finnes intet annet emne
for de frelstes sang engang.
Å, så vil jeg ei på jorden
synge noen annen sang.

Korsets ord

I. Det er vår eneste redning. I et bildegalleri borte i London henger det et maleri som viser en klippe midt i en stri foss. På klippen er det reist et kors, og et menneske har klynget seg fast til korset. Under det hele står det:

Annen tilflukt har jeg ei,
til ditt kors jeg klynger meg.

Ordet om den korsfestede, lidende frelseren er en synders eneste håp. Synden skilte oss fra Gud. Over himmelens port står det skrevet: «Ikke noe urent skal komme inn» (Åp 21,27). Men i grenseløs kjærlighet er Guds Sønn villig til å sone synden.

Det som hendte på Golgata, er framstilt i forbilder i den gamle pakt. Tenk på lammet og lammets blod i Egypt. Ingen kan lese 2 Mos 12 uten å tenke på Golgata. Blodet blir strøket på dørstolpene, og folket blir frelst fra straffedommene som går over Egypt.

«Når jeg ser blodet, vil jeg gå dere forbi» (2 Mos 12,13). Lammets blod var redningen deres. Hvorfor? Jo, fordi det i bilde taler om Guds Sønns blod, som farget det midterste korset på Golgata, og som i dag er en synders eneste redning.

Jag vågar icke låta bli
att tro och vara nöjd.
Jag vågar icke se förbi
försoningsnådens höjd.
Ty är hon stor, min syndaflod,
långt större Lammets död och blod,
det gör mig hjärtans nöjd.

Eller tenk på kobberslangen i ørkenen! Folket er i stor nød. Stillingen deres er fortvilet. Tusener av folket dør av de giftige bittene. Et bilde på synderens fryktelige tilstand borte fra Gud.

Kobberslangen blir reist. «Og når en slange hadde bitt noen, og han så på kobberslangen, ble han i live» (4 Mos 21,9). Omkring femten hundre år senere ser vi Guds elskede Sønn hengt opp på forbannelsens tre, midt i syndens ørken.

«Hver den som tror på ham, skal bli frelst!» «Tro på Herren Jesus, så skal du bli frelst» (Apg 16,31). «Men han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger …» (Jes 53,5).

Der er liv i et blikk på det blødende Lam,
ja, just nå er der liv, og for deg.

Måtte ordet om korset lyde klart og fulltonende fra prekestolene i landet vårt! Det er folkets redning, både moralsk, sosialt og kristelig.

Ikke all religiøs forkynnelse er «korsets ord». Dessverre er mye av dagens religiøse forkynnelse i skrift og tale en fornektelse, eller i alle fall en fortielse, av ordet om den korsfestede Herre Jesus Kristus.

Vi som har funnet livet ved troen på den korsfestede, skal derfor forkynne ham med liv og ord, søndag som hverdag, hele livet. Ja, la det være livets eneste lidenskap for oss. For «korsets ord» er slektens eneste redning.

II. Det er et anstøt for mange. Korsets ord, forkynt i ånd og sannhet av levende vitner, har alltid vært «for jøder et anstøt og for hedninger en dårskap» (1 Kor 1,23).

Det er ikke religiøse talemåter som vekker anstøt. De blir tålt. All den saltløse talen om «Guds kjærlighet», om Jesus som eksempel, som den som åpenbarer Faderen og så videre – den blir tålt. Verdslige mennesker så vel som «religiøst interesserte» vil ha religion, religiøsitet, kirkelighet og god moral.

Men det den religiøse og den verdslige verden aldri har tålt, er et helt evangelium der den korsfestede er hovedpersonen. «Korsets ord» har aldri vært «på moten». Jesus Kristus og de som tilber ham, har alltid vært en «torn i øyet» på den uomvendte verden.

La oss være klar over det. Det vil hjelpe oss til å skille mellom religiøsitet og levende kristendom, mellom religiøse talemåter og «korsets ord».

Jesu fotspor var Paulus' vei. Likevel var livet hans en eneste lidelseshistorie, et eneste martyrium. Fra han begynte livet som Jesu disippel i Damaskus, til han la hodet på blokken i Roma, var han en forhatt, forfulgt og misforstått mann.

Hvorfor? Hadde han gjort noe galt? Anklagene gikk ut på at han var leder for «nasareernes sekt». Han forkynte «korsets evangelium». Han var en kristen. Det var feilen.

Gud gi at vi kristne i dag må bli mer salte og sanne korskristne! Slike som i sannhet kunne si med apostelen: «Men det skal være langt fra meg å rose meg, uten av vår Herre Jesu Kristi kors! For ved det er verden blitt korsfestet for meg og jeg for verden» (Gal 6,14).

Kristne med klare linjer og brennende hjerter, kristne som lever i fortrolig samfunn med Gud, så hverdagslivet svarer til bekjennelsen, kristne som klart og tydelig i erkjennelse og vitnesbyrd opphøyer Kristus i hans blod på korset – det er det den døende verden trenger i dag, mer enn noe annet.

Ta ikke anstøt av korsets ord. Det er Guds budskap om frelse for sjelen din. Det er din eneste redning. Grip dette budskapet.

Det dømmer deg, det er sant. Ja, det knuser deg, det er sant. Du er en fortapt og fordømt synder, sier dette ordet, og det er hardt å erkjenne.

Men får dette ordet bøye deg, blir det balsam og frelse for deg. Det forteller deg at skylden din er betalt, at Kristus døde for deg, og at du kan bli frelst i denne stund, bare ved å tro.

III. Hva er det da i evangeliet som vekker anstøt og motstand hos det ugjenfødte mennesket? La meg her bare nevne en av de vanlige innvendingene vi møter. Det er urettferdig at én skal lide for de mange, blir det sagt.

Vi skal først høre noen ord fra Det nye testamente som slår fast denne sannheten: «Kristus døde til fastsatt tid for ugudelige» (Rom 5,6). «Kristus døde for oss mens vi ennå var syndere» (Rom 5,8). «Han døde for alle» (2 Kor 5,15).

Dette er urettferdig, sier mange. En kan ikke la én bære en annens synder, sier de. Hver får svare for seg. Ja, dersom noen forakter denne frelsen, får han nok svare for seg og lide straffen, «en evig fortapelse borte fra Herrens åsyn» (2 Tess 1,9).

Men la meg prøve å gi et tredobbelt svar på denne innvendingen, at det er urettferdig at én dør for de mange.

Først dette: Det er Gud som er opphavet til denne læren. Vi leser i den gamle boka: «Vi for alle vill som får, vi vendte oss hver til sin vei. Men Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham» (Jes 53,6).

Vil du da anklage den Allmektige for urettferdighet? Tør du våge det?

Enda sterkere blir dette sagt litt lenger ned i samme kapittel: «Men det behaget Herren å knuse ham» (Jes 53,10). Det er altså Gud selv som står bak dette verket, at «én er død for alle».

Og slik det var sant om skaperverket at «det var overmåte godt» (1 Mos 1,31), er det nok slik med alt Gud gjør, ikke minst med forløsningsverket.

Dernest skal vi merke oss at Jesus gikk frivillig inn i døden for oss. «Min lyst hadde jeg i menneskenes barn» (Ordsp 8,31), står det om ham før han kom. Om livet sitt sier han selv: «Jeg setter det til av meg selv» (Joh 10,18).

Og det stadige omkvedet hos apostlene som skrev, er dette: «Han som ga seg selv …» Ingen ba ham om det, og ingen kunne befale eller tvinge ham til det – «han ga seg selv frivillig». Og dermed er all anklage om at det er urettferdig, kraftig tilbakevist.

Her ser jeg da et lam å gå
som seg til døden skynder,
et tålig lam som bærer på
all verdens sorg og synder.
– En viser alle piner frem,
han svarer: Gjerne, hvert et lem
er ferdig til å lide.

Så skal vi også huske at det store og herlige forsoningsverket har skjedd etter samme prinsipp som syndefallet. Synden kom inn i verden ved ett menneske (Rom 5,12). Gjenopprettelsen har skjedd ved ett menneske. Alle falt i Adam. Alle er tilbudt full frelse i Kristus.

Uten at vi var med, kom synden inn i verden. Uten at vi var med, har Kristus skaffet syndenes forlatelse til veie ved sitt sonende blod. «Pressekaret har jeg tråkket, jeg alene» (Jes 63,3).

* * *

Vi ser altså at denne innvendingen mot «korsets ord» – at det er urettferdig at én lider for de mange – er verdiløs. Forsoningsverket har skjedd etter rettferdige prinsipper fra først til sist.

Oppgi derfor motstanden din og la deg frelse. Bøy deg for ham og tilbe ham! Mektig til å frelse er han.

III. I fastetiden – del 2

Påskelammet – Guds lam

I. Det med påskelammet var en ordning fra Gud. Herren sa til Moses og Aron: «På den tiende dagen i denne måneden skal hver husfar ta seg ut et lam, ett lam for hvert hus» og så videre (2 Mos 12,3).

Lammet skulle slaktes og blodet strykes på begge dørstolpene og på den øverste dørbjelken. Når straffedommen så rammet Egypt, skulle lammets blod være tegnet for Herren, så israelittene ikke skulle bli ødelagt. «Når jeg ser blodet, vil jeg gå dere forbi» (2 Mos 12,13) – slik lyder Guds forsikring.

Omkring femten hundre år senere sto døperen Johannes en dag ved bredden av Jordan. Det var like før påskehøytiden. Han så tusenvis av lam bli drevet opp til Jerusalem for å slaktes der.

Denne skikken var nå gammel i Israel. Hvert år siden de dro ut av trelldomslandet, hadde de trolig fulgt ordningen med påskelammet.

Mens Johannes står der, får han øye på Jesus, som kommer gående. Med ett står alt klart for ham. Hjertet hans fylles av usigelig fryd, og han roper: «Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd!» (Joh 1,29) Det var før Golgata.

Går vi så omkring tjue år lenger fram, hører vi de samme klare, rene evangeliske tonene fra apostelen Paulus' munn. Han ser i Åndens lys tilbake på det som skjedde på Golgata, og sier med troens visshet: «For vårt påskelam er slaktet, Kristus» (1 Kor 5,7).

Og når apostelen Johannes en mannsalder senere ser de herlige framtidssynene på øya Patmos, som blir rullet opp for oss i Åpenbaringsboka, er det ett syn som griper ham sterkest. Det er Lammet, «likesom det hadde vært slaktet» (Åp 5,6), midt for tronen, og den frelste skaren som har «vasket sine kapper og gjort dem hvite i Lammets blod» (Åp 7,14).

Å Lam, jeg ser deg full av sår,
tålmodig du min straff utstår!
Min dom du tok, min død du led,
min kalk du drakk, min strid du stred!

Ser du Lammet som gikk inn i løvens gap for deg?

II. Påskelammet skulle «tas vare på» i to uker, så det kunne vises at det var uten lyte. Den som bar fram et lam med lyte, ble straffet. Hvorfor? Fordi lammet var et forbilde på Jesus. Han var lyteløs.

«Det var ikke svik i hans munn» (Jes 53,9), sier profeten. «Han visste ikke av synd» (2 Kor 5,21), sier apostelen. I trettitre år var han under stadig oppsyn av mennesker, djevler og engler. Ren, lyteløs – det var alles vitnesbyrd om ham.

«For en slik yppersteprest var det vi måtte ha – hellig, uskyldig, ren, skilt fra syndere» (Hebr 7,26). Det er dette Lammets blod som er vår redning!

Jesus, når jeg synet ned
i de dype grunner senker,
på din store kjærlighet
til meg arme synder tenker:
Å, da blir jeg så glad
som jeg alt i himlen satt.

III. Lammet skulle slaktes på en bestemt tid av dagen og for alles øyne. Også denne befalingen fra Herren måtte følges nøye. Hvorfor?

Leser vi evangelienes beretninger om Guds lams offerdød på Golgata, ser vi også her den indre sammenhengen i Skriften, forbindelsen mellom skyggene i Det gamle testamente og virkeligheten i Det nye. Jesus døde på samme tid av dagen som påskelammet ble slaktet. Og døden hans var et offisielt faktum som hele folket var vitne til.

Har du «oppdaget» hvilken verdi dette Lammets blod har for deg? Gamle Giverholt synger:

Å, Lammets blod, det dyrebare blod
som ga meg liv, da jeg ved korset stod:
det er min trøst i all min sorg og nød,
min tilflukt og min ankergrunn i død.

Lykkelig er du som har lært denne sangen. Den læres på kne, når Den Hellige Ånd har fått vise oss noe av synden vår. Det den samme sangeren sier videre, er nok alle troendes vitnesbyrd:

Da en ugudelig jeg blitt var,
utfattig sjel, som intet i seg har,
da fikk jeg se det blod på korset rant
og legedom for sjelesmerten fant.

IV. Lammet skulle stekes. Ilden skulle gjøre sitt verk før det kunne spises. Ild er i Skriften et bilde på vrede. Guds straffende vrede over synden og synderen rammet Jesus, fordi han «bar våre synder på sitt legeme opp på treet» (1 Pet 2,24).

Om denne sannheten sier Skriften: «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham» (Jes 53,6). «Men han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham, for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom» (Jes 53,5). «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss» (2 Kor 5,21).

Det er klare ord, som på den enkleste måten forteller den herligste sannheten for et sykt synderhjerte.

Uskyldig Lam, så ynkelig
du ville ofres hen.
Din kjærlighet har bundet deg
å få oss løst igjen.

V. Så skulle israelittene spise påskelammet. Stående, med stav i hånden, skulle de ete det (2 Mos 12,11).

Også her gir Den Hellige Ånd oss en kostelig lærdom: Det er ikke nok at Jesus kom, at han døde for oss og med sitt blod brakte forsoning. Hver av oss må ved troen nyte Kristus.

Jeremia sier: «Jeg fant dine ord, og jeg åt dem. Og dine ord var til fryd for meg og til glede for mitt hjerte» (Jer 15,16). Ordet er i dag det dekkede bordet for oss, der Kristus kan nytes ved tro.

Kom, sett deg som en flittig bi
på ordets blomsterenge.
Søk selv hva kraft det er uti,
bli ved å suge lenge,
så får du honning visst og sant,
den frelse som deg Jesus vant
du kan i ordet finne.

Jesus for domstolen

I. Dom over synd er et av hovedemnene i Bibelen, både i Det gamle og i Det nye testamente. Ingen synd, selv den minste, går ustraffet hen. «Deres synd skal finne dere» (4 Mos 32,23). «Syndens lønn er døden» (Rom 6,23). «Det er menneskenes lodd én gang å dø, og deretter dom» (Hebr 9,27).

Apostlene taler om en bestemt dommens dag over hvert menneske som ikke er gått over fra døden til livet her i nådetiden: «… den dagen når de ugudelige mennesker skal dømmes og gå fortapt» (2 Pet 3,7). «… den dagen når Gud skal dømme det skjulte hos menneskene» (Rom 2,16).

Gruer du deg for denne dagen? Kjenner du kanskje allerede samvittighetens uhyggelige forvarsel? Vil du lytte til hva langfredagens enkle evangelium forteller deg i dag, om hvordan du kan slippe å bli stilt fram som forbryter på «vredens dag, den dagen når Guds rettferdige dom skal bli åpenbart» (Rom 2,5)?

Be om Den Hellige Ånds lys over ordet, så sjelen din kan bli frelst.

Og du som tror på Jesus, men som ofte blir fristet og engstet når synden din blir stilt fram for deg: lytt du også enda en gang til de gamle tonene fra Gabbata og Golgata om frifinnelse og full frelse i Jesu blod. Hør deg sterk og glad på ny.

II. Jesus blir ført bundet fra Getsemane til Annas og Kaifas. Han blir stilt fram for domstolen. Annas er gammel, omkring sytti år. Han har vært yppersteprest i åtte år, men ble avsatt av landshøvdingen Valerius Gratus. Likevel er han aktet og æret av folket sitt.

Derfor skulle han få den fornøyelsen å se Jesus bli ført bundet som forbryter inn i palasset hans. Ærgjerrig, listig og ondskapsfull som han er, fryder den gamle hykleren seg over dette synet.

Men det er egentlig svigersønnen Kaifas som har forsetet. Til slutt er hele Rådet samlet bak ham. Kryssforhøret begynner. Vitnene stemmer ikke overens. De stadfester bare at Jesus er uskyldig.

«Er du Guds Sønn?» Ja. Da flerrer ypperstepresten klærne sine og sier: «Nå har dere hørt gudsbespottelsen» (Matt 26,65). For det sto i loven deres: «Den som

spotter Herrens navn, skal dø» (3 Mos 24,16). Utfallet av forhøret er dette: «De dømte ham alle å være skyldig til døden» (Mark 14,64).

* * *

Som en dødsdømt, skyldig forbryter blir Jesus så ført til Pilatus under hån og spott og slag fra mengden. For jødene hadde ikke rett til å ta livet av noen uten at dommen var stadfestet av den romerske landshøvdingen.

Borgen Antonia, bygd av Herodes den store, lå tett ved templet, med oppgang fra det nordvestlige hjørnet av forgården. Borgen var utsmykket som et kongelig palass og omgitt av en veldig mur med fire–fem vakttårn, der de romerske soldatene holdt utkikk over byen og templets forgård.

Nå i høytiden bodde landshøvdingen her. Ellers bodde han i havnebyen Cæsarea. Tidlig om morgenen, antakelig mellom klokka seks og sju, kommer så denne larmende flokken opp til borgen med Guds Sønn midt iblant seg.

Vi kjenner historien. Etter gjentatte kryssforhør, både hos Herodes og Pilatus, etter hudstrykning og den mest grufulle mishandling under skrikene fra den opphissede folkemengden, faller dommen.

Pilatus fører Jesus ut til dommerhøyden Gabbata. Han setter seg på dommersetet og avsier kjennelsen: Skyldig til døden.

III. Var Jesus uskyldig? Merkelig nok svarer vi på dette spørsmålet med Guds eget ord både et bestemt ja og et like bestemt nei.

Først et kraftig ja: Han var uskyldig. Profetene vitner om det: «… fordi han ingen urett hadde gjort, og det ikke var svik i hans munn» (Jes 53,9). Apostlene vitner det samme: «Ham som ikke visste av synd» (2 Kor 5,21). «Hellig, uskyldig, ren, skilt fra syndere» (Hebr 7,26).

Selv den skarpsindige juristen Pilatus er klar over at Jesus er uskyldig: «Jeg finner ingen skyld hos ham» (Joh 18,38). I over tretti år hadde han vandret omkring blant dem, og alle måtte de erkjenne at Jesus var uten synd. Han var Lammet, «lyteløst» (1 Pet 1,19).

* * *

Men spørsmålet har en annen side, som har uhyre stor verdi for oss dødsdømte, skyldige menneskebarn. Jesus sto fram for domstolen som slektens stedfortreder. Og som stedfortreder var han den skyldige.

Over og bak den jordiske domstolen ser vi en høyere, som gjennom disse dommerne avsier en fullt ut rettferdig dom. For Jesus hadde frivillig fra evighet tatt på seg slektens synd og lovbrudd i all sin tyngde og rekkevidde.

Hør noen enkle Guds ord om dette: «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham» (Jes 53,6). «Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd!» (Joh 1,29) «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss» (2 Kor 5,21). «… ved at han ble en forbannelse for oss» (Gal 3,13).

Slektens synd – min og din synd mot Gud – var majestetsforbrytelse og førte med seg døden som straff. «Den som synder, skal dø» (Esek 18,4). I grenseløs kjærlighet går Jesus inn under denne dommen og soner den for oss. «Skyldig til døden.» Så er altså den dommen rettferdig.

Hvorfor svarte ikke Jesus på de mange anklagene? Hvorfor kalte han ikke på «mer enn tolv legioner engler» og knuste fiendene sine? «Men hvordan skulle da Skriftene bli oppfylt?» (Matt 26,53–54) er hans eget svar.

Alle Skriftene vitner om Jesus at han skulle lide og dø. Som slektens annen Adam gjenreiste han dermed det som var ødelagt og revet ned ved den første Adams fall. «Dommeren selv for dødsfangene døde.»

Følger med og ser på tinget
verdens dommer skjendt og skjelt,
trindt av avindsmenn omringet,
dødsdom over sannhet felt.

IV. Hvorfor da engste deg og frykte, troende sjel? Du har jo stått fram for dommen. Du har jo bekjent synden din og tatt imot frifinnelsesdommen. Kristus ble jo dømt i ditt sted, og du er fri.

Vi skulle ei fordømte bli,
derfor Guds Sønn til verden kom,
oss salighetsforstand å gi
og bære selv Guds vredes dom.

«Så er det da ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus» (Rom 8,1). Å, du salige trøst: I Kristus Jesus er hver eneste troende sjel frikjent av den høyeste domstolen. Ingen djevel, ingen engel, ingen skapning kan lenger med rette anklage ham!

Hvem vil meg fordømme,
Kristi blodestrømme
senker jeg meg i.
Gud for alle riker
dømmer selv og sier:
Denne han er fri.

Han er tvettet i Jesu blod,
Satan, synd og død må rømme,
hvem vil meg fordømme?

Bort med denne, gi oss Barabbas fri!

Bibelstedene som forteller om denne hendelsen, er Matt 27,15–26; Mark 15,6–15; Luk 23,17–25; Joh 18,39–40 og Apg 3,14.

Dette om Barabbas er en av «aktene» i Jesu lidelseshistorie. Matteus forteller oss at han var «en beryktet fange» (Matt 27,16). Markus og Lukas forteller at han var en opprører og en morder, og Johannes sier at han også var en røver.

Ved siden av denne forbryteren ble Jesus stilt. Barnevennen med det store, varme hjertet. Guds Sønn med den allmektige armen. Han «som ikke visste av synd», han «som gikk omkring og gjorde vel».

Nå skulle de få velge. En av dem skulle gis fri. Det var en gammel, god skikk, trolig til minne om befrielsen fra trelldommen i Egypt: Hver påskehøytid skulle en fange slippe fri.

Pilatus brukte denne gamle skikken i håp om at han slik skulle slippe å dømme Jesus, som han visste var uskyldig. Han tok det for gitt at når han stilte

Jesus fram ved siden av denne farlige mannen, ville de selvfølgelig be om å få Jesus fri.

Men Pilatus regnet feil. Så bittert var hatet deres at de ropte som én mann: Bort med denne! Gi oss Barabbas fri!

I. Dette er det uomvendte menneskehjertets historie til alle tider. Kristus blir forkastet av de fleste i dag, og Barabbas blir sluppet fri.

Barabbas er et bilde på synden i menneskelivet. Ser du ham: blek og gusten, med et lurende, lumsk blikk? Hører du ropet: Gi oss Barabbas fri!

Det samme ropet lyder i dag fra de larmende skarene. Fra høy og lav, lekfolk og lærde. Fra lastenes dyp og fra kulturens høyder. Fra fritenkere og kirkegjengere. Bort med all pietisme og religiøst grubleri, gi oss moro og lek!

Og så leker og danser folk, helt til døden kommer dem i møte med et uhyggelig glis og sier: Kom nå og bli med meg!

Bort med ordet om den korsfestede, lidende Kristus som døde for våre synder – bort med den oppstandne og levende frelseren! Bort med det strenge ordet om omvendelse og personlig tro på Gud – om visshet og glede i Herren!

Gi oss rette og døde læreforedrag som ikke uroer noen. Gi oss vakre religiøse blomstertaler om et fromt, ideelt liv, med Kristus som eksempel. La oss få leve fritt i synd med litt kristelig ferniss utenpå.

Så lyder det i dag fra tusen hjerter og munner: Bort med denne, gi oss Barabbas fri! Er du med i dette ropet?

Hva var grunnen til at jødefolket handlet slik? Visste de ikke bedre? Jo, men de skydde lyset. De hatet lyset. De ville ikke omvende seg.

Det samme gjelder de mange i dag som forkaster Kristus. Ja, det gjelder deg som vet med deg selv at du ikke er en sann kristen. Du vil ikke omvende deg. De mange vakre ordene om tvil og vansker for fornuften er som oftest bare forgylt hat mot Kristus.

Å, gi opp motstanden din i dag og la deg frelse. Velg Jesus nå, fra denne stund, som din herre og frelser.

II. Hvorfor lot Jesus seg korsfeste? Han kunne jo ha kalt på legioner av engler og knust fiendene sine. Svaret er enkelt og sant: Han elsket den fortapte slekten. Han elsket og elsker de arme, ulykkelige Barabbas-sjelene.

Derfor gikk han frivillig i vårt sted. Tornekronen og korset som du og jeg skulle ha båret, bar han. Den gudsforlattheten og helvetes kvalen som hver eneste synder skulle ha smakt i all evighet, gikk over hans hellige sjel i de tre timene fra klokka tolv til tre på korset. Guds vredes skål drakk han til bunns.

Kristus tok all synd som sin,
og derfor også min.

La denne velsignede sannheten få lyde inn i sjelen din i dag, og du hører deg frelst. Jesus døde for deg.

III. Det er historien om Barabbas som gjentar seg hver gang en synder blir frelst. Barabbas var skyldig. Hele livet hans var en eneste stor forbrytelse. Han var en opprører, en røver og en morder. Godt kjent over hele Jerusalem. Navnet hans skapte skrekk. Han visste det og var forberedt på det verste.

Med anklage og dom i samvittigheten ventet han sin velfortjente straff, døden. Det må ha vært et underlig øyeblikk i livet hans da vakten kom og fortalte ham at han var fri.

– Hva! Jeg fri?

– Ja, du.

– Det kan ikke være mulig!

– Jo, det er mulig. Jeg har ordre fra landshøvdingen om at du er fri. Her har du frihetsbrevet. Jesus fra Nasaret gikk i ditt sted. Han du så med tornekronen og den kongelige narrekappen …

* * *

Barabbas var virkelig fri. Mon tro om han også ble frelst? Jeg vet det ikke. Ble han det ikke, blir det et fryktelig minne for ham i evigheten: Jesus gikk til Golgata i hans sted – forgjeves.

* * *

Du som ennå ikke er omvendt til Gud – hvordan har du det egentlig? Kjenner du ikke av og til dommen og anklagen i samvittigheten?

Bortkastede dager. Bortkastede år. Synd og gjeld og brøde. Hele fortiden din er ett eneste: Bort med Jesus! Ham har du stengt ute fra livet ditt. Framtiden din er mørk og truende. Dommens sverd henger over hodet ditt. Den som synder, skal dø!

Jeg har et budskap til deg. Hør nå godt etter! Jesus døde for deg! For at du skulle bli evig fri.

Se, han kommer!

Forspill til palmesøndag

Hvordan tok folket imot ham da han første gang trådte på vår syndige jord? Da han red inn i Jerusalem? Folket på den tiden og folket i dag er vel nokså like. Og husk: Blant folket er du og jeg.

1. Noen tok imot ham på hyklersk vis. De hyklet fram sitt «Hosianna», men hjertet deres var uberørt av ordet hans. Mon tro om det er noen hyklere her i dag? Er du en av dem? «Se, han kommer» (Åp 1,7). Er du beredt?

2. En stor del hyllet ham på en måte oppriktig, men de så i ham en helt annen enn den han virkelig var. Det var ikke som Guds Sønn, Guds lam, mannen med lidelser og smerter, de hyllet ham.

Under det romerske åket så de i ham en verdslig befrier, som skulle løse dem fra de politiske lenkene de var bundet av. Det var alt. Da dette håpet brast, var det også slutt med «Hosianna»-ropene deres.

Også i dag ser mange bare et menneske i Kristus. De fornekter hans guddom, hans stedfortredende offerdød og hans legemlige oppstandelse. I hyllingssangen sin bruker de mange allmennkristelige uttrykk, men de legger noe helt annet i dem enn vi er vant til. Blant denne flokken finnes også professorer og prester.

Se, han kommer! «Jeg var død, og se, jeg er levende i all evighet» (Åp 1,18).

3. Så var det mange som brakte ham gavene sine i stedet for seg selv. De bredte klærne sine på veien for ham. Men det var ikke gavene deres han søkte, det var dem selv.

Mange bringer gavene sine til Jesus i dag i stedet for hjertet sitt. De går i foreninger, kirker og bedehus, de gir til misjonen og er med i hyllingsrop for Jesus med salmesang og bønn.

Men de gir ham ikke det han egentlig ønsker og vil ha av dem. De nekter ham sitt syndige hjerte.

Se, han kommer! Han kommer igjen for å hente alle sine. Da blir du igjen, du som har gitt ham pengene dine og gjerningene dine, men ikke deg selv.

4. Mange av dem som var med i «Hosianna»-ropet den dagen, var ustadige. De samme som ropte «Hosianna», var straks etter med i «Korsfest!»-ropet. Det var bare følelsene som var grepet, ikke hjertet.

Se, han kommer! Han som du har sviktet. «For Herrens øyne farer over hele jorden for kraftig å støtte dem som er helt med ham i sitt hjerte» (2 Krøn 16,9). Du med det delte hjertet går fortapt.

5. Midt i denne store mengden, denne religiøse grå flokken, var det noen få som tok imot ham i sannhet. Noen fattige fiskere fra Galilea og ellers en og annen fra de forskjellige samfunnslagene.

De forsto ham nok ikke helt, men hjertet deres var mottakelig for ordet hans, både det som tuktet, og det som trøstet. Og siden fikk de se i ham Guds lam, som døde for syndene deres og sto legemlig opp fra graven til deres rettferdiggjørelse (Rom 4,25).

Også i dag er det en liten flokk som i sannhet er omvendt til Gud og med tålmodighet venter på hans Sønn fra himlene (1 Tess 1,10). Er du blant denne lille flokken?

Se, han kommer! Han som sjelen din elsker. Han som døde for deg. Han kommer snart igjen.

IV. Påske og pinse

Palmesøndagsord

«Seks dager før påske kom så Jesus til Betania, der Lasarus bodde, han som Jesus hadde reist opp fra de døde.» (Joh 12,1 ff.)

Tidlig om morgenen drar Jesus videre fra Jeriko, der han har arbeidet uavbrutt, til Betania. En stor menneskemengde går den samme veien i disse dagene. De skal opp til Jerusalem for å feire høytiden.

I Betania stanser Jesus og disiplene hans. Der holdes det fest for dem. Litt høytid og poesi over den grå hverdagen skader ikke.

Det blir kjent at Jesus er der. De som har reist sammen med ham, forteller det videre. Fra Jerusalem kommer da mange ut til Betania for å se både Jesus og Lasarus, som de hadde hørt var reist opp fra de døde.

* * *

Mellom Betania og Jerusalem, en strekning på knapt en halv mil, ligger Oljeberget, Josafats dal, Betfage og Getsemane. Det går to veier til Jerusalem. Naturen står kledd i sommerdrakt. Liv spirer og spretter overalt – – Det er den første dagen i den «stille uke».

Utpå ettermiddagen ser vi Jesus og vennene hans forlate sine kjære i Betania. De tar den vanligste veien, over den søndre åsryggen av Oljeberget. En stor menneskemengde er med i følget.

Da de er kommet et stykke ned i skråningen av Oljeberget, stanser Jesus.

Han ser den gamle byen. Alt han ser, griper ham: bygningene og folket, folkets historie, både den nasjonale og den åndelige, de mange nådebesøkene, trossen og motstanden. Og frelserhjertet hans blir rørt. «Da han kom nær og så byen, gråt han over den …» (Luk 19,41).

* * *

Inne i byen er det spenning i luften. Tusener er samlet, og på alles lepper lyder ett navn: «profeten fra Nasaret». Det er som om alle kjenner på seg at noe særlig skal skje.

Vil profeten komme til høytiden? Eller snur han kanskje i Betania? Alle visste at fariseerne hadde planlagt å få ryddet ham av veien. Det sannsynligste er vel at han får vite det og tar seg i vare – –

Med ett lyder det: Nå er han på vei mot Jerusalem! Vennene hans har hentet en fole i byen, og nå kommer han ridende på den.

Store skarer drar ut og slutter seg til flokken som følger Jesus. De bryter palmegreiner og brer klærne sine ut på veien for ham. Fariseerne blir helt motløse. Det nytter ingenting: «Se, all verden løper etter ham!» (Joh 12,19).

Så ser vi da denne veldige menneskemengden med Jesus midt iblant seg. De beveger seg langsomt nedover den vestre skråningen av Oljeberget, over Josafats dal og inn i Jerusalem gjennom byens østre port – mens hosiannaropet skjærer gjennom luften. Sannelig et mektig syn!

* * *

Fire sannheter skal vi minnes i dag når vi stanser ved Jesu siste reise.

1. Hvor ustadig menneskers smiger og hyllest er. Her hyller de Jesus som konge. Noen dager senere behandler de ham som jordens største forbryter. Her roper de: Hosianna! En kort tid etter roper mange av de samme munnene: Korsfest!

Under alt dette var Jesus den samme. Han hadde en indre, åndelig likevekt som klarte det hele, til undring for mennesker, til forargelse for djevler og fariseere og til Guds ære.

Lær av dette, kristen! Drikk daglig av Kristus-livet, så du klarer å stå når verden smigrer, og ikke blir motløs når den spotter deg.

2. Se hans grenseløse kjærlighet. Frivillig går han inn i morderbyen. Han visste på forhånd at korsdøden ventet ham. Flere ganger hadde han sagt det.

Men drevet av kjærlighet – ekte guddommelig kjærlighet – går han som et lam til slaktebenken. Han går for å gi sitt liv – for slektens synd, for din og min synd. «Se der Guds lam» (Joh 1,29)!

3. I den bølgende folkemengden som hyller Jesus med palmegreiner og hosiannarop, ser vi et glimt av den dagen da Kristus skal regjere som konge i det tusenårige fredsriket. Da skal hvert kne bøye seg for ham, og alle skal bekjenne at han er Herre, «til Gud Faders ære» (Fil 2,10–11).

Alle som har fulgt ham gjennom lidelse og vanære mens «flertallet» ropte «korsfest!», skal da «herliggjøres med ham» (Rom 8,17). La denne sannheten få lyse mot oss fra Ordet i dag.

4. «Skriftene» ble bokstavelig oppfylt den dagen da Jesus red inn i Jerusalem. Hos profeten Sakarja står det: «Rop med fryd, Sions datter! Rop høyt, Jerusalems datter! Se, din konge kommer til deg. Rettferdig er han og full av frelse, ydmyk er han og rir på et esel, på den unge eselfolen» (Sak 9,9).

Dette og flere andre profetord skildrer Jesu inntog i Jerusalem levende, flere hundre år før det skjedde.

Skriftens ord ble oppfylt – og – Skriftens ord skal oppfylles. Herlig og salig trøst for alle Guds pilegrimer! Det kommer en dag – og den er ganske nær – da det skal lyde fra mange tusen munner: Nå kommer han!

Da skal den trette pilegrim
i glede og i fred
med sin Jesus gå seirende hjem.

Skjærtorsdagsord

Om de troendes forhold til hverandre

> «Det var før påskehøytiden, og Jesus visste at hans time var kommet da han skulle gå bort fra denne verden til Faderen. Og som han hadde elsket sine egne som var i verden, slik elsket han dem til det siste.» (Joh 13,1–15)

Det er et gripende bilde disse ordene tegner for oss. Jesus er samlet med sine i salen i Jerusalem. Det er det siste samværet før lidelsen.

Han vet om alt det som skal møte ham. Likevel ser vi at han er opptatt av sine til det siste. Kjærligheten hans holder ut. Han elsket dem «til det siste».

Etter at han har vasket disiplenes føtter og gitt dem en herlig undervisning både om deres rettferdiggjørelse og deres helliggjørelse, sier han: «Når da jeg, som er Herre og Mester, har vasket deres føtter, så skylder også dere å vaske hverandres føtter. For jeg har gitt dere et forbilde, for at også dere skal gjøre slik som jeg har gjort mot dere» (Joh 13,14–15).

1. Først noen ord om **forutsetningen for å kunne vaske hverandres føtter.** Det er av største betydning å få det klart. På dette punktet er det mye uklarhet. Ikke alle som har et religiøst skinn, kan ha åndelig fellesskap.

«Gud skilte lyset fra mørket», leser vi på Bibelens første blad (1 Mos 1,4). Den loven gjelder også i dag. Mange vil forene trellen og den frigjorte, den som bare har et ytre religiøst skinn, og den som virkelig er gjenfødt. Men det er like umulig som å forene ild og vann.

Kristus og Kaifas kan ikke forenes.

Hvem er det da som kan ha åndelig fellesskap i sannhet? Det er bare de levende troende. Ingen andre. Men hva er så kjennetegnet på dem? Her nevnes to svært viktige ting som til alle tider kjennetegner de sanne kristne.

a. De var rene. Det vitnesbyrdet får de av Jesus selv: «Også dere er rene», sier han (Joh 13,10). Og senere gjentar han den samme sannheten: «Dere er alt rene på grunn av det ordet som jeg har talt til dere» (Joh 15,3).

De var ikke rene i seg selv, men i Kristus. «Sort er jeg, men yndig», sier bruden i Høysangen (Høys 1,5). Den sjelen som ved tro har tatt imot Kristus, er helt ren og plettfri for den hellige Guds øyne – i ham. Her er alle troende like.

> Ren og rettferdig, himmelen verdig
> er jeg i Krist min frelser nu.
> Ordet forkynner at mine synder
> kommes slett aldri mere i hu.
> O, jeg er frelst og salig fordi
> Sønnen har gjort meg virkelig fri,
> fri ifra nøden, dommen og døden.
> Amen! Halleluja!

Har du tatt imot Kristus som din personlige frelser? Er han ditt liv? Da er du ren i ham. Han naglet ditt skyldbrev til korset. Din synd ble lagt på ham. Ja, «ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd» (2 Kor 5,21), for at du i ham skal være ren og hellig for Gud.

> Her en kilde rinner,
> salig hvo den finner.
> Den er dyp, men klar,
> skjult, men åpenbar.

Om du der deg tvetter,
den hver flekk utsletter,
for den kilden god
er Immanuels blod.

b. De rene ble renset. Det er det andre som kjennetegner en sann kristen: Den Hellige Ånd lutrer og renser ham stadig. Han ser synd som synd og lar den få lysets dom. Og han erfarer blodets rensende kraft.

Når det gjelder den enkelte troendes forhold til Gud, må fotvaskingens åndelige betydning være denne: Vi ser at vi i oss selv er urene, og derfor trenger vi daglig full syndenes forlatelse. Guds Ånd gjør oss ømme for den minste synd. Derfor blir det bare Jesus som kan trøste oss.

Vi bekjenner daglig vår kraftløshet i kampen mot synden. Derfor må vi uavlatelig ta imot hans nåde, Kristi oppstandelseskraft.

Lever du der i dag, min kjære troende? Er du nøyeregnende med synd i dag? Er Jesus uunnværlig for deg?

Det koster mer enn man fra først betenker
å være tro i det som Gud oss skjenker,
i kjærlighetens første kraft å stå
til man oss ser fra kampens plass å gå.

Bli i Jesus! Gled deg i Jesus som den første gangen du fant ham. Vær redd for synd. Gråt ut ved Jesu hjerte. La ham få tjene deg daglig med sin frelsende og bevarende kjærlighet.

Likegyldighet overfor fotvaskingen er livsfarlig. Tenk på David og Peter. De forsømte fotvaskingen noen timer av livet sitt, og det hadde nær kostet dem sjelens frelse.

Vi har nå sett den nødvendige forutsetningen for åndelig fellesskap og fotvasking blant troende. Bare den som har tatt imot Kristus og eier det rene sinnet som ikke går på akkord med synden, bare den kan følge Jesu formaning i dette ordet.

2. Vi vil da se litt på **de troendes kjærlighet til hverandre.** Hva mener Jesus med dette dype, alvorlige ordet om at vi skal vaske hverandres føtter?

Han sikter vel først og fremst til det ydmyke sinnet som er villig til å tjene og gi. Det er det motsatte av den kalde, krevende, kritiske ånden som ligner isfjellene: De gjør det kaldt omkring seg.

Å vaske føttene var en østerlandsk skikk. Åndelig anvendt betyr det blant annet at vi hjelper hverandre av med skavanker, feil og synd – og at vi gjør det i en kjærlig ånd.

Det er så mye synd og smuss som vil klebe seg til oss under vandringen. De beste blant oss har sine feil, selv om de ikke alltid ligger i dagen. Foten blir skitten.

En syndig vane. Et usant ord. En handling som ikke tåler lyset. Baktalelse og sladder. Jag etter egen fordel. Alt dette og mer er synder som hver og en av oss kan falle i hvis vi ikke er våkne.

Hva skal vi så gjøre når vi ser noe av dette hos en troende? Foten hans er blitt skitten. Hvordan skal vi vaske skitten bort?

Jesus forklarer selv hvordan fotvaskingen skal brukes i praksis. Hos en av de andre evangelistene sier han: «Men om din bror synder mot deg, så gå og tal ham til rette, han og du alene. Hører han på deg, har du vunnet din bror. Men hører han ikke, så ta med deg en eller to andre, for at enhver sak skal stå fast ved to eller tre vitners utsagn. Men vil han ikke høre på dem, da si det til menigheten. Hører han heller ikke på menigheten, da skal han være for deg som en hedning og en toller!» (Matt 18,15–17).

Dette er klare og greie ord. Å, om vi som troende innrettet fellesskapet vårt etter disse ordene fra Jesus! Da skulle mange sår bli leget og mang et fall bli unngått.

Jesus nevner tre trinn i brodertukten eller fotvaskingen.

a. Har en troende gjort en synd, skal du gå til ham på tomannshånd. Tal til ham i en sann, ydmyk og kjærlig ånd. Målet ditt må være at han blir reddet, og at Kristus blir æret.

Du må forberede deg mye på kne før du går til din feilende bror. Men du må gå. Ellers blir du kanskje skyld i hans evige undergang.

Bøyer han seg og erkjenner sin synd, «har du vunnet din bror». Og dere to blir knyttet sammen med bånd sterkere enn døden. Målet ditt var at Guds navn skulle bli æret og din bror reddet, og det nådde du. Takk og lovprisning vil da fylle din sjel.

b. Men vil han ikke erkjenne sin feil, sin synd, må du ikke gi opp, men prøve en annen framgangsmåte. To og tre er sterkere enn én. Ta med deg en eller to troende og gå til ham en gang til.

Men dere må først bøye kne sammen og be om mye nåde og kraft fra Gud. Mye står på spill.

«Mine brødre! Dersom noen iblant dere har fart vill fra sannheten, og en omvender ham, så skal han vite at den som omvender en synder fra hans villfarne vei, han frelser en sjel fra døden og skjuler en mengde av synder» (Jak 5,19–20).

Tenk om du kunne «frelse en sjel fra døden»! Det har gudskjelov hendt at den som ikke har bøyd seg for formaningen fra én troende, har erkjent sin synd overfor flere når de møtte ham i Kristi ånd.

c. Skulle heller ikke det hjelpe, og han fortsatt forherder seg, så må du likevel ikke gi opp. Si det til den forsamlingen av troende som du hører til. La hele menigheten (det vil si de troende) formane ham og be for ham.

Dette er radikalt, men det må til dersom alt det foregående har mislyktes. Det er Jesu egen forklaring av «fotvaskingen».

Jeg vet om tilfeller der en falt sjel er blitt reddet som «en brann, revet ut av ilden» (Sak 3,2), fordi hele forsamlingen av troende fikk vite om fallet hans. Han har gått i seg selv, erkjent sin synd og fått oppreisning. Den skitne foten er blitt vasket.

Dersom alle disse framgangsmåtene er prøvd, og han fortsatt forherder seg, da skal han «være for deg som en hedning og en toller», sier Jesus. Men først da.

* * *

Handler vi kristne i dag etter denne forskriften fra Jesus? Som regel ikke. Det finnes forsamlinger som holder fast ved denne gamle, gode skikken med

fotvaskingen. Men i det store og hele står vi langt tilbake her. Og dermed taper vi mye.

Når en troende feiler eller gjør en synd, blir det basunert ut til alle. Så blir han møtt med mistenksomme blikk overalt – og – han synker dypere ned og fortviler. Det er det vanlige.

Så smått står det til med oss. Så lite har vi av Kristi sinn, og så lite står vi på den gamle, trygge bibelske grunnen.

Her må vi våkne opp! Her må det syndserkjennelse til, både hos hver enkelt og i fellesskapet.

Se Frelseren når han binder et håndkle om seg, bøyer seg ned og vasker disiplenes føtter. «For jeg har gitt dere et forbilde, for at også dere skal gjøre slik som jeg har gjort mot dere.» «Når da jeg, som er Herre og Mester, har vasket deres føtter, så skylder også dere å vaske hverandres føtter» (Joh 13,15.14).

Langfredagsord

«… Guds Sønn, han som elsket meg og ga seg selv for meg.» (Gal 2,20)

Sett meg så jeg ser deg, Jesus,
på ditt kors opphengt,
blodig, såret, tornekronet,
spyttet på, hudflengt.

Hodet hans ble tornekronet. «Og de flettet en krone av torner og satte på hodet hans», leser vi (Matt 27,29). Ser du ham: «blodig, såret, tornekronet»? Bøy deg for ham og tilbe ham!

Tornene som denne kronen ble flettet av, var forbannelsens frukt etter syndefallet: «Torner og tistler skal den bære for deg» (1 Mos 3,18).

O hode, høyt forhånet,
med blodig sår og ve,
o hode, tornekronet,
til smerte, spott og spe,
o hode som har været
tilbedet idelig,
men nå så høyt vanæret,
vær hilset hjertelig!

Ansiktet hans fikk slag og ble spyttet på – for min skyld. «Og noen begynte å spytte på ham. De dekket ansiktet hans, slo ham med knyttneven …» (Mark 14,65).

Ser du din Frelser med tornekronet hode og et opphovnet ansikt – for deg?

Hvem torde så bespytte
det edle åsyns prakt,
for hvilket seg må flytte
med frykt all verdens makt?
Hvem har de bleke kinner,
de øynes deilighet,
hvis like man ei finner,
så skammelig tilredt?

Ryggen ble flengt under de fryktelige svepeslagene da han sto bundet i landshøvdingens gård. «Da tok Pilatus Jesus og lot ham hudstryke» (Joh 19,1). Ser du ham?

På de hellige skuldrene ble korset lagt. «Han bar selv sitt kors og gikk ut til det stedet som heter Hodeskallestedet, på hebraisk Golgata» (Joh 19,17).

Ser du ham? Med tornekronen og det blodige ansiktet? Med blodig rygg og skuldrene bøyd under det tunge, grove korset? Det var for deg – for meg.

Hendene hans ble naglet fast til korset, de hendene som så ofte hadde vært rakt ut til frelse og velsignelse. «De har gjennomboret mine hender» (Sal 22,17). Frelserens side ble gjennomstukket: «Men en av soldatene stakk et spyd inn i siden på ham» (Joh 19,34). De trette føttene ble gjennomboret av naglene.

Han ga seg selv – helt.

Stans nå her ved korset, min sjel.

Jeg omfavner dine mange
purpurrøde slag og sår,
og velsigner tusen gange
hvert et naglegap og skår.

O, hvor fyller himmelsk lyst,
takk og kjærlighet mitt bryst
når jeg ved ditt kors betenker,
Jesus, hva din død meg skjenker.

«Han uttømte sin sjel til døden», sier en av profetene (Jes 53,12). Om dette synger en:

Så sank du i vår jammer ned
så dyp som ingen ved.

* * *

Her ser vi hva synd er i Guds øyne. Men her ser vi også syndens straff – døden. Og her leser vi vårt frihetsbrev. Synden, min synd, er sonet, og jeg er fri.

Her blir min sjel stemt til å tilbe ham – «Guds Sønn, han som elsket meg og ga seg selv for meg».

Han er oppstanden

> «Etter sabbaten, da det lysnet mot første dag i uken, kom Maria Magdalena og den andre Maria for å se til graven.» (Matt 28,1–8)

Kristi oppstandelse fra de døde er beviset på at hans forsoningsverk var fullgyldig. Han er «godtgjort å være Guds veldige Sønn ved oppstandelsen fra de døde» (Rom 1,4).

«Men er Kristus ikke reist opp, da er vår forkynnelse ingenting … da er dere ennå i deres synder … Men nå er Kristus reist opp fra de døde og er blitt førstegrøden av dem som er sovnet inn» (1 Kor 15,14.17.20).

Dette var de første kristnes store gledesemne. Når de møttes, hilste de hverandre med: «Kristus er oppstanden!» Og når de skulle trøste hverandre i prøvelsens tider, visste de ingen bedre oppmuntring enn denne: «Han lever!» Vi ser derfor også at denne herlige sannheten hadde en stor plass i forkynnelsen deres.

Hva skulle jule- og langfredagsbudskapet ha vært for oss om vi ikke trodde at han var oppstanden? Men nå er Kristus oppstanden, «reist opp til vår rettferdiggjørelse» (Rom 4,25).

* * *

Til frelsesverket hører ikke bare vår Herres lidelse og død. Hans begravelse, oppstandelse, himmelfart og sete ved Faderens høyre hånd i dag, ja, til og med hans gjenkomst – alt dette hører med til det fullkomne frelsesverket for oss.

Vi har tidligere sett at hans død var stedfortredende. «Han døde for alle» (2 Kor 5,15). Nå skal vi se at også oppstandelsen hans var stedfortredende.

Kristus sa selv på forhånd at han ikke skulle være alene i oppstandelsen: «Hvis ikke hvetekornet faller i jorden og dør, blir det bare det ene kornet. Men hvis det dør, bærer det mye frukt» (Joh 12,24).

Enda klarere er det sagt i Hebreerbrevet. Vi ser Kristus tre fram for Faderen etter at lidelsen er over og forsoningsverket fullbrakt. Han er ikke lenger alene, men står nå som representant for hele den nye slekten, helt fra Adam til den siste synderen som lar seg frelse. Og først og fremst står han som hode for «hans legeme, som er menigheten» (Kol 1,24).

Hva sier han nå på oppstandelsens grunn idet han trer inn i helligdommen? Jo, hør: «Se, her er jeg og de barna Gud har gitt meg» (Hebr 2,13).

Her står han altså med hele den frelste familien i en herlighet uten sidestykke. I Guds øyne har de gått gjennom dommen og døden med Kristus.

Men ikke bare det. De frelste er også oppstått og herliggjort i ham. La oss høre noen ord om dette:

«Men Gud, som er rik på miskunn, har, på grunn av sin store kjærlighet som han elsket oss med, gjort oss levende med Kristus, vi som var døde ved våre overtredelser. Av nåde er dere frelst. Han reiste oss opp sammen med ham og satte oss med ham i himmelen, i Kristus Jesus» (Ef 2,4–6).

«… Og dem som han har kalt, dem har han også rettferdiggjort. Og dem som han har rettferdiggjort, dem har han også herliggjort» (Rom 8,30).

Gud ser hele verket fullkomment i sin Sønn.

Vi som tror, står allerede i himmelen i Kristus. Når Gud ser sin Sønn, ser han alle troende i ham. Det er den nye skapningen, det nye mennesket: Kristus og de troende.

Derfor hører vi også at Den Hellige Ånd i Korinterbrevet kaller denne nye, levende organismen «Kristus»: «For likesom legemet er ett og har mange lemmer, men alle legemets lemmer er ett legeme, enda de er mange, slik er det også med Kristus» (1 Kor 12,12). Navnet Kristus er her et fellesnavn på den nye skapningen: Kristus og menigheten.

Ser du din opphøyde, herlige stilling, kristen?

En konge tar en betler og gjør ham til sin sønn,
ved siden av seg setter med kongekrone skjønn.

* * *

Hvordan ser så Gud oss i sin Sønn? Vi har allerede hørt at han ser på oss som døde og oppstått med Kristus, og derfor også rettferdiggjort fra synd og skikket for himmelen.

«Derfor, om noen er i Kristus, da er han en ny skapning, det gamle er forbi, se, alt er blitt nytt» (2 Kor 5,17).

Vi blir ikke lenger dømt etter det vi er i oss selv, men etter det vi er i Guds Sønn. Vi er ikke lenger i kjødet, selv om kjødet er i oss. Herlige sannhet, som burde fylle oss alle med takk og lovsang til Herrens pris!

Alltid helt fortapt i meg,
alltid, Jesus, frelst i deg.

Det er vår stilling. Selv om vi kjenner den onde naturen i oss, ja, selv om det kommer mørke stunder med tvil og kamp fordi vi ennå er i en ond verden og vandrer mellom dragne sverd, så er likevel alt i fullkommen orden der oppe, så lenge Kristus er vår tilflukt.

Også i livets mørkeste stund
gjelder der oppe nådens forbund.

Husk det, unge troende!

* * *

Men skal vi ikke legge vinn på gode gjerninger og streve etter å leve som kristne? Jo, det skal vi, og det vil vi stanse ved senere.

Det vi her har villet streke under, er denne store sannheten: Kristus er ved sin død og oppstandelse «for oss blitt … rettferdighet» fra Gud (1 Kor 1,30), og Gud ser oss i sin Sønn, på oppstandelsens grunn, rene og fullkomne.

Vårt forhold til Ånden (I)

«Utslokk ikke Ånden!» (1 Tess 5,19)

Brevet disse alvorlige ordene er tatt fra, er et menighetsbrev. Det er sendt til en forsamling av troende. Løftene, formaningene og læren i brevet er i første rekke ord til forsamlingen.

Når det her formanes til ikke å utslokke Ånden, tenker apostelen derfor i første omgang på Den Hellige Ånds arbeid i forsamlingen. Men forsamlingen består jo av de enkelte som hører til den. Derfor blir det et ord til de troende, både hver for seg og i fellesskapet.

Den Hellige Ånds ild var tent. Vidt omkring var denne forsamlingen kjent for sin gudsfrykt: «Slik er dere blitt et forbilde for alle de troende i Makedonia og Akaia.» «… alle steder er deres tro på Gud blitt kjent» (1 Tess 1,7–8).

Alt dette tilskriver apostelen Den Hellige Ånd. Ingen andre. Det var ved Den Hellige Ånds kraft at de var blitt frelst ved tro på evangeliet. Siden hadde de holdt ut mye trengsel «med glede i Den Hellige Ånd» (1 Tess 1,6).

Deres helliggjørelse, vekst og framgang i nåden var alt sammen en frukt av Åndens ild, som var tent. Utslokk nå ikke denne ilden! La den brenne friskt og klart til Herrens ære. Det er meningen med disse ordene.

* * *

Mange steder i landet vårt har Gud i den siste tiden velsignet sitt ord med tegn som fulgte med. Sjeler er blitt frelst ved evangeliets ord. Kanskje du, min leser, er en av dem!

Mange av Guds hellige er blitt fornyet i sitt innvortes menneske. De er ikke til å kjenne igjen. Nå lengter de mest av alt etter at syndere skal bli frelst og de troende bevart, og etter selv å bli helliggjort til Guds ære.

Kanskje du som leser disse linjene, er en av dem som i den siste tiden har erfart Guds tuktende og trøstende hånd over livet ditt!

Over flere forsamlinger og foreninger har det blåst en frisk vårvind. Synd mellom brødre er blitt bekjent åpent og ærlig. Det er kommet en ny, forfriskende, uforklarlig god stemning over vitnesbyrdene. Hva er dette? Det er Den Hellige Ånd.

Å, du velsignede, gode Guds Ånd, som ennå trofast arbeider blant vårt norske folk! Takk for din utrettelige kjærlighet!

* * *

Denne Åndens ild kan slokkes, eller i alle fall svekkes, på flere måter. La oss være våkne for Den Hellige Ånds påminnelser, så ikke det forferdelige skal hende. Tenk om den velsignede Guds Ånd skulle måtte trekke seg tilbake fra ditt eller mitt liv! Eller fra den forsamlingen av troende som vi hører til.

Utslokk ikke Ånden ved å forgude den eller de personene som Gud har sendt iblant oss. Det ligger så nær.

I stedet for å «i kjærlighet akte dem meget høyt på grunn av den gjerning de gjør» (1 Tess 5,13), som Guds ord formaner oss til, blir det ofte ren persondyrkelse. Så blir Guds Ånd bedrøvet, og hans gjerning blir hindret.

Utslokk ikke Ånden ved å gi rom for en kald og kritiserende ånd som stadig krever i stedet for å gi. Aldri er prekenen som den skulle være.

Det er bare leit at disse kalde sjelene ikke har stått i ledelsen og vært nødt til å sørge for den åndelige underholdningen en tid. Så hadde de kanskje blitt litt mer medgjørlige.

Husk det, min kjære troende, du som delvis har gitt rom for denne stygge, kritiske og krevende ånden: Du utslokker Guds Ånd i ditt eget og andres liv.

* * *

Den Hellige Ånds egentlige gjerning blant Guds levende barn i dag er å herliggjøre Kristus. I samme grad som han får oss til å bli stille for Kristi person, så vi blir opptatt av ham i stedet for oss selv og vårt, i samme grad får hans gjerning framgang blant oss.

Kristus-fylte troende og Kristus-fylte forsamlinger er Den Hellige Ånds beste reklame. Gjennom slike blir Guds navn æret på jorden. Derfor: Gi Kristus rom! Da er du med og tenner og holder ved like Åndens ild.

Å, hvor jeg ønsker at jeg selv og alle Guds barn må bli mer levende interessert i Kristus! At vi stadig må eie den våkne ånden som dømmer synd som synd i vårt eget og andres liv – og lar den få lysets dom. Så Kristus alltid blir vår hjerteskatt. Da er det pinse over livet vårt.

Han er min rikdom og min ære,
min hjertens lyst og tidsfordriv.
I ham jeg rett kan salig være,
for Jesus han er selv mitt liv.

Hver elske hva hans hu står til,
jeg kun min Jesum elske vil.

Vårt forhold til Ånden (II)

«Vandre i Ånden!» (Gal 5,16)

En av de første uoverstigelige murene som møtte oss som troende på himmelveien, var «kjødet». Amalek møtte Israel straks folket var kommet over Det røde hav, og stred mot dem helt fram til Kanaan. Folket som var forløst ved lammets blod, sto uavlatelig i kamp mot Amalek.

Slik er det med kjødet i den troendes liv. Syndfrie mennesker – i den forstand at de er fri for kjødet eller den syndige naturen – finnes ikke på denne jorden.

* * *

Å, om vi kunne høre alle de sukk og klager som stiger opp fra troendes hjerter under denne kampen!

Du hadde tenkt deg det så helt annerledes. Nå når du var blitt en kristen, skulle alt komme i orden. Du skulle bli så god og from. Du skulle leve et seirende liv til Guds ære.

Men hva skjedde? Jo, for det første – og det er felles for alle sanne troende – «oppdaget» du snart at du fremdeles hadde onde, syndige tilbøyeligheter. Stygge tanker og synder dukket fram fra sjelens dyp.

Du begynte å klage og tvile: «Kan jeg være en kristen, når jeg ser slik ut? Det var visst bare bedrag med meg. Jeg var visst ikke rett omvendt, ellers kunne jeg aldri kjenne på alt dette.»

Hva er dette da? Det er de to naturene i deg, troende sjel. Det er ånden og kjødet. Disse «opplevelsene» er sikre kjennetegn på at det nye livet er født. Om du ikke kjente noe til dette, kunne det settes et stort spørsmålstegn ved om du var en kristen.

Men dernest – og her finner vi mange troende – får kjødet ofte overtaket i livet ditt. Den største smerten din er ikke at du syndet før du ble en kristen, men at du har syndet etter at du ble kalt med Jesu hellige navn. Det er din sorg.

Finnes det da ingen utvei fra disse nederlagene? Jo, gudskjelov!

Utveien er ikke å bli kvitt den syndige naturen. Utveien er å seire over den ved å «vandre i Ånden».

Hva vil det så si å vandre i Ånden? Om dette har en framstående mann skrevet noen ord som vi skal sitere her:

«**1.** Når en kristen har sett og forstått hva Guds vilje er i et bestemt tilfelle, og han så straks og villig og med glede gjør det, så er det naturligvis å ‹vandre i Ånden›. Det vil ingen kristen være i tvil om. Og vi gleder oss og takker Gud når vi får oppleve et slikt Åndens verk i vårt innvortes menneske.

2. Når en kristen har sett og forstått hva Gud vil, og han så begynner å knurre og protestere og forhandle i stedet for straks å lyde, så er det naturligvis kjødets sinn i ham som virker dette. For det er fiendskap mot Gud. Men når han så tar opp kampen mot denne ‹kjødets lyst› i seg, og han til slutt seirer og går det ærendet Gud ville at han skulle gå – eller ‹ofrer en Isak›, eller gir opp en synd – er ikke også det å ‹vandre etter Ånden›?

Jo, uten tvil. Det var Ånden som vakte ham til kamp mot kjødet. Det var Ånden som ga ham kraft til å vinne seier.

3. Men om nå denne kampen mellom kjød og ånd ender med at kjødet får overtaket? Om en gjerning han skulle gjøre for Gud, ble ugjort – eller han falt i den synden han ble fristet til – hva så? Kan det da for en slik kristen i et slikt tilfelle bli tale om å ‹vandre etter Ånden›? Finnes det da – for en slik kristen – noen Åndens vei å gå?

Jo, det gjør det. Skriften lærer oss at ‹hvis noen (det vil si en kristen) synder, har vi en talsmann hos Faderen› osv., som vi kan lese i 1 Joh 2,1, og som Skriften stadfester med mange andre klare ord. ‹Dersom vi (det vil si vi kristne) bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet› (1 Joh 1,9). Dette er Åndens tale. Dette er Åndens vei. Å bekjenne, få forlatelse, og i forlatelsen renselse og oppreisning og ‹frelses fryd› og ‹en villig ånd› (Sal 51,14) – det er Åndens verk. Kan det etter Skriften være noen tvil om det?

Også dette er å ‹vandre etter Ånden›. Denne trøsten har vi rett til å gi hver feilende kristen som av en sønderbrutt ånd roper til Gud og sier: ‹Rens meg fra synd med isop så jeg blir ren! Vask meg så jeg blir hvitere enn snø!› (Sal 51,9).»

«Mine barn! Dette skriver jeg til dere for at dere ikke skal synde» (1 Joh 2,1).

* * *

La meg føye til dette: Å lide nederlag i kristenlivet er sørgelig. Det synes vi aller mest selv, dersom vi virkelig er gjenfødt og lever under Åndens tukt.

Jeg har gjennom årene truffet mange troende som har vært ulykkelige, ja, knust over at de ikke hadde seier i kristenlivet. Til slike lyder ordet i Johannesbrevet: «Dette skriver jeg til dere for at dere ikke skal synde. Og hvis noen synder, har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige» (1 Joh 2,1).

Fortvil ikke, troende!

Gå kongeveien også da, bekjennelsens vei: «Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet» (1 Joh 1,9). Det ordet er først og fremst skrevet til troende.

Å synde og slik bedrøve Guds gode Ånd er vondt og tungt. Men du må ikke gi opp. Det finnes, som du ser, en vei ut. Ja, mer enn det: Det er kraft å få fra Herrens hånd til å leve et seirende liv.

Bibelen viser oss at den onde naturen ikke blir utryddet i oss, selv om vi er frigjorte kristne. Men den viser oss like klart at den kan og skal beseires ved nåden.

* * *

Det er imidlertid én ting som er verre enn å lide nederlag – én ting som er verre enn å synde. Det er å unnskylde sine synder og feil.

Å stå for Guds åsyn, overbevist om at du har feilet og syndet – og så ikke ydmyke deg for ham, det er forferdelig farlig, også for en troende. Du lider et tap i karakteren som ikke kan erstattes med noe.

Har du syndet mot en av dine husfolk og ikke bøyer deg, har du handlet uklokt mot en av dine medtroende og ikke ber ham om tilgivelse – eller har du i

ditt innvortes menneske syndet mot Gud og ikke bøyer deg for Åndens tukt, da lider du et større nederlag ved det enn ved selve synden.

* * *

Å være følsom for Den Hellige Ånds påminnelser, å ha et våkent sinn overfor synden – det er en livsbetingelse for et sunt kristenliv. Derfor, kristen: Vokt deg for krokveier når du står overbevist om at du har syndet!

«Den som går den rette vei, ham vil jeg la se Guds frelse» (Sal 50,23).

V. Nåde og ansvar – del 1

Fri nåde

> «For Guds nåde er åpenbart til frelse for alle mennesker. Den opptukter oss til å fornekte ugudelighet og de verdslige lystene, til å leve sedelig og rettferdig og gudfryktig i den verden som nå er, mens vi venter på det salige håp og åpenbaringen av den store Guds og vår frelser Jesu Kristi herlighet, han som ga seg selv for oss for å løse oss ut fra all lovløshet, og rense for seg selv et eiendomsfolk, som med iver gjør gode gjerninger» (Tit 2,11–14)

Nåde er grunntonen i hele Bibelen. De første tonene hører vi i paradishagen. Etter hvert blir tonen klarere og sterkere, inntil nådens år blir ringt inn ved Kristi «Det er fullbrakt» på korset.

Den tiden som Bibelen kaller «nådens år», begynte med korset og vil vare fram til Kristi gjenkomst. Vi lever ganske sikkert i slutten av denne tiden. Helt fra apostlenes dager og ned til i dag er nådens ord blitt forkynt med kraft og hjertelag.

Og likevel er «nåde» et fremmed ord for de fleste. Blant den store mengden er det bare en liten flokk fattige syndere som forstår seg på nåde. Dette er Guds smerte og de sanne troendes smerte.

1. Først litt om nådens opphav og utspring. Skal vi finne det, må vi gå utenom oss selv og alt som heter menneske. Nådens opphav og utspring er den treenige Guds hjerte. Det er flere ord i Bibelen som forteller oss dette.

«Herren deres Gud er nådig» står det i 2 Krøn 30,9. I Sal 116,5 står det: «Herren er nådig.» Det er altså en uforanderlig egenskap hos Gud.

I 1 Pet 5,10 kalles Gud Fader «all nådes Gud». I Joh 1,14 står det om Guds Sønn at han er «full av nåde», og i Sak 12,10 kalles Guds Ånd «nådens … Ånd».

Det er svært viktig å ha dette klart for seg. Nåden gjelder oss. Men nådens opphav er Guds hjerte. «All god gave og all fullkommen gave kommer ovenfra, fra lysenes Far» (Jak 1,17).

2. Dernest vil vi peke på at nåden var i Guds hjerte fra evige tider. Frelsesverket ble planlagt i Guds råd før verdens grunnvoll ble lagt – før Adam falt i synd.

Vårt syn på Gud er så uklart at vi trenger grundig veiledning fra Bibelen.

Det er ikke noe ved oss som skal bevege Gud til å være nådig. Han var og er nådig. Dine bønner og tårer kommer for sent. Han kan ikke fornekte seg selv.

Han er hva han var
og var hva han er,
og alt hva han lover, det skjer.

«… i håp om evig liv. Det har Gud, som ikke kan lyve, gitt løfte om fra evighet av» (Tit 1,2). «Han er den som har frelst oss og kalt oss med et hellig kall. Han gjorde det ikke etter våre gjerninger, men etter sin egen rådslutning og nåde, den som han ga oss i Kristus Jesus fra evighet av» (2 Tim 1,9).

Hør dette, du trellbundne synder som bærer på din synd:

Førend verdens grunnvoll i skapelsen ble lagt,
har Gud til barn i Kristus meg utkåret,
og jeg som gikk så lenge bedrøvet og forsagt
og på det tunge trelldomsåk har draget.
Jeg har begynt å fatte en smule av ditt råd:
O Herre, alt er nåde og ei min egen dåd,
så vil jeg blott av nåden meg berømme.

3. Det tredje vi vil stanse ved, er at nåden er åpenbart. Det er vår redning.

For flere år siden, i en økonomisk krise i mitt liv, fikk jeg en dag tilsendt en sjekk på flere hundre kroner fra en venn. Giveren skrev blant annet: «Jeg har tenkt på dette lenge.» Nå åpenbarte han altså for meg i handling det han lenge hadde tenkt i sitt hjerte, og det ble min redning.

Slik er det også med Gud overfor menneskeslekten.

«Nåde er Guds ufortjente kjærlighet i virksom handling mot slike som ikke har annet enn synd å betale med,» har en sagt.

Hvordan har Gud åpenbart sin nåde? Først gjennom tydelige løfter og tilsagn. Den første stjernen viste seg på Guds nådehimmel straks etter fallet. I Første Mosebok står det at kvinnens ætt skal knuse slangens hode (1 Mos 3,15). Senere ble det sagt tydeligere og tydeligere, inntil «tidens fylde» kom.

Disse løftene ble til frelse og redning for mange av de gamle pilegrimene. David sier: «Jeg holder fast ved dine vitnesbyrd» (Sal 119,31). «Jeg setter min lit til ditt ord» (Sal 119,42). «Hvor dine ord er søte for min gane, de er bedre enn honning for min munn!» (Sal 119,103). Jeremia sier: «Jeg fant dine ord, og jeg åt dem. Og dine ord var til fryd for meg og til glede for mitt hjerte» (Jer 15,16).

Hva er så din og min erfaring på dette området? Har vi hørt Guds ord til liv? Har du?

Ser du at du er en synder, da be som tolleren i templet: «Gud, vær meg synder nådig!» (Luk 18,13). Og Guds svar lyder fra Jes 30,19: «Han vil være deg nådig når du roper.» Prøv denne veien!

Gjennom hele den gamle pakt har Herren åpenbart sin nåde for den falne slekten, ikke bare gjennom sine løfter, men også ved tydelige forbilder.

a. Påskelammets blod i Egypt var en nådesåpenbaring. Det var en handling som Gud gjorde utenom dem det gjaldt. «Når jeg ser blodet, vil jeg gå dere forbi» (2 Mos 12,13). Alle som bodde innenfor de blodbestrøkne dørstolpene og dørbjelkene, var frelst – av nåde.

Forunderlige Gud! Er du skjult bak «det røde merket»?

b. Den slagne klippen var likeledes en tydelig åpenbaring av Guds nåde. Folket var i stor nød. De holdt på å dø av mangel på vann, og det sies å være den mest smertefulle død. Så grep Gud inn. Klippen ble slått, og vannet fløt i strømmer! Folk drakk i dype drag og ble reddet. Det var nåde.

Nå forteller Skriften med tydelige ord i Det nye testamente at «klippen var Kristus» (1 Kor 10,4). Har du drukket deg frelst og lykkelig i Kristus? Den kilden er åpen for deg.

Så mangen vandringsmann
har drukket av den før,
men salig tanke for min sjel:
Den kilde blir aldri tørr!
Kom, drikk av livets flod,
så får du kraft og mot.

c. Nådestolen var et av de herligste forbildene som åpenbarte Guds frelsende nåde. Først befaler Herren Moses å lage en nådestol. Den skulle være av rent gull, og blodet av offerdyret skulle være oppå den.

Så lover Herren: «Jeg vil komme sammen med deg der» (2 Mos 25,22). Nådestolen skulle altså være møtestedet for den tre ganger hellige Gud og – synderen.

Den tiende dagen i den sjuende måneden, på den store forsoningsdagen, er folket samlet i store skarer utenfor. Ypperstepresten er gått inn i helligdommen med offerets blod og stenker det på nådestolen. Det er folkets redning. Fordi blodet soner, blir deres skyld og synder tilgitt. Når ypperstepresten kommer ut igjen fra nådestolen, løfter han hendene og velsigner folket.

Hør nå, synder: Det finnes en nådestol der du i dag kan møte Gud og få tilgivelse for all din synd. Det er Jesus i sitt blod på korset. Se ham der nå! For din skyld dør han, mens hans hellige blod farger denne syndige jorden og roper om nåde – for deg.

Tror du i denne stund at Kristi blod er nok for deg?

Har du mange synder,
Jesus deg forkynner,
gjelden er betalt.
Her er ingen vrede,
nåden den er rede
som utsletter alt.

Slik lyder det fra nådestolen i dag.

Lever du som en kristen?

På et skilt utenfor en skomakerbutikk i Brooklyn sto det med store bokstaver: «We do here best Work in the World» (Vi utfører det beste arbeidet i verden her). Det var en høy bekjennelse, ikke sant?

En venn av meg, som var prest i Amerika, reiste sammen med meg den gangen. Han hadde et par støvler som skulle halvsåles. Han leverte støvlene i denne butikken, der de etter sin egen bekjennelse skulle gjøre det beste arbeidet i verden.

Prisen var høy, men det var ikke det verste. Det verste var at arbeidet var ytterst elendig utført. Livet svarte ikke til bekjennelsen.

* * *

For flere år siden satt det en kvinne på et møte og var synlig påvirket. Hun var en intelligent kvinne med ikke liten innflytelse der i bygda. De troende, som la merke til at hun var grepet av Ordet, gledet seg.

Mot slutten av møtet sto en mann fram og sa noen ord. Han avla altså en offentlig bekjennelse om sitt gudsforhold. Men denne bekjennelsen svarte ikke til livet hans. Alle som kjente ham, visste at han var en gnier og en bedrager som levde i åpenbare synder som han ikke erkjente.

Virkningen uteble ikke. Blant dem som tok anstøt, var den kvinnen jeg nevnte.

Ansiktet hennes, som hadde vært mildt og bøyelig, forandret seg. Hun stivnet formelig til. Med faste skritt gikk hun ut, og siden så de henne aldri mer på møter.

Om hennes ansvar er stort eller lite i dette tilfellet, og om hun hadde rett til å ta avstand fra kristendommen av den grunn, skal jeg ikke komme inn på her. Det jeg vil understreke, er den gamle sannheten: «For på grunn av dere blir Guds navn spottet blant hedningene» (Rom 2,24).

For de falske bekjennernes skyld blir Guds hellige navn spottet blant oss i dag.

Derfor vil jeg si til deg som lever i bevisst synd som du ikke erkjenner, og likevel pukker på kristennavnet: Hold munn! Nevn ikke Jesu hellige navn i noen forsamling eller noe annet sted før du har omvendt deg fra ditt hykleri.

* * *

Men en sann kristen, som har opplevd nåden i sitt hjerte og lever under nådens tukt, han skal bekjenne Jesu navn. Gjør han ikke det, setter han lyset under skjeppen. Da er han feig. I Rom 10,10 heter det: «Med hjertet tror en til rettferdighet, og med munnen bekjenner en til frelse.»

Luther sier i sin forklaring til dette verset: «Det er ikke den rette tro om du i ditt hjerte vil tro på Kristus i hemmelighet og prise ham i en krok. Du må fritt bekjenne ham for menneskene, slik du tror i ditt hjerte.»

Et sant vitnesbyrd om Jesus kan ofte virke mer enn en hel preken.

Derfor vil jeg si til deg som vet at du har livet i Jesus, og som prøver å leve til hans ære: Vitne om ham! Skam deg ikke. Han venter det av deg. Du er hans representant her i verden.

* * *

En frukthandler ble omvendt til Gud. Før omvendelsen var han en alminnelig borger. Litt småfusk her og der tillot han seg nok, men noen «grov» synder var han ikke.

Samme dag som han ble omvendt, begynte han å vitne om Gud for dem han møtte. Arbeidsfolkene skjønte at det var skjedd en forandring med ham.

«Men nå skal vi se,» tenkte de, «hva han gjør med epletønnene og kassene. Legger han fremdeles de fineste eplene øverst og de dårligste i midten, så kjøperne skal tro at de er finere enn de i virkeligheten er?»

Dagen etter kom han ut på lageret. «Tøm de kassene der,» sa han. «Legg ikke lenger de fineste øverst, men bland dem godt sammen.»

Flere av arbeiderne hans ble omvendt. De så at husbondens liv svarte til bekjennelsen hans.

* * *

Et hellig liv – et liv i kamp mot synden og all urettferdighet – er kraftige hammerslag på bekjennelsens nagle.

Merker de uomvendte at Guds ære er vårt mål, at vi ikke unnskylder våre feil og synder, og at vi mener noe av hjertet med bekjennelsen vår, da kan du være viss på at ordene våre har verdi, selv om vi ikke får se det i øyeblikket.

Men på den andre siden faller de kraftigste ord til jorden uten virkning dersom det står et liv i hykleri og synd bak ordene og bekjennelsen.

Daglig ren i Jesu blod,
daglig ned for Jesu fot,
daglig inn i nådens ord,
daglig fram i Jesu spor,
da blir du et salt på jord.

Vitne – om hva? Jo, om det vi selv har opplevd hos Gud. «Dere er en utvalgt ætt … for at dere skal forkynne hans storhet …» (1 Pet 2,9).

Vitne – for hvem? For dem som Gud sender i vår vei. «Vær alltid beredt til å forsvare dere for enhver som krever dere til regnskap for det håpet som bor i dere!» (1 Pet 3,15).

Vitne – hvor? Overalt, men mest i hjemmet og på arbeidsplassen, der de kjenner oss best. Det er levende vitner den synkende verden trenger i dag.

Vi kunne nevne de herligste resultater av de enkleste vitnesbyrd. «Vi har funnet Messias» (Joh 1,41), sa Jesu første venner.

«Kom og se en mann som har sagt meg alt det jeg har gjort!» (Joh 4,29) sa den samaritanske kvinnen. Hele byen kom i bevegelse. «Det var mange av samaritanerne fra denne byen som trodde på Jesus på grunn av kvinnens ord da hun vitnet: Han har sagt meg alt det jeg har gjort» (Joh 4,39).

En av New Yorks største advokater ble vunnet for Herren ved en fattig vaskekones enkle vitnesbyrd.

* * *

Vår arbeidsdag er så kort. La oss bruke den vel. Det er så mange som aldri kan vinnes ved en preken. De går ikke dit Guds ord blir forkynt. Disse kan vinnes ved det enkle vitnesbyrdet fra helliggjorte menn og kvinner.

Vil du ta opp korset her og la Herren få bruke deg til å føre syndere til ham?

Han vil selv gi deg kraft!

* * *

Det er ikke bare de enkelte som blir formant til å vandre verdig sitt høye kall. Formaningene er også rettet til forsamlingen – til fellesskapet av de bekjennende kristne. Livet skal underbygge bekjennelsen, både i den enkelte troendes liv og i det kristne fellesskapet.

«De gjør Dem skyldig i en feil,» sa en troende mann en gang til en motstander av kristendommen. Motstanderen kritiserte nemlig den offisielle kristendom-

men sterkt, slik den møter oss i foreningsliv og menighetsfellesskap. «De blander sammen den offisielle kristendommen med personlig, levende kristendom.»

«Ja,» mente den andre, «og det har jeg også rett til.» Det var uten tvil noe sant i dette svaret. Den uomvendte verden ser på alt forenings- og menighetsliv som bekjenner seg til kristennavnet. Og de venter at livet skal svare til bekjennelsen.

Hvordan står det så til på dette området? Jeg vil nevne et og annet som jeg tror vanærer Guds hellige navn i forenings- og menighetslivet.

1. Det blir kunngjort et stevne med kristelig program. Presten er med. Stevnet begynner med «gudstjeneste» søndag formiddag. Mange har møtt fram for å få noe for sjelen. Det er lengtende, tørstende sjeler som skriker etter hjelp.

Etter «gudstjenesten» holdes det stor festmiddag med kostelige retter og «skåltaler» på verdslig vis. Senere på dagen samles de til lek og moro, og om kvelden blir det vist skuespill.

2. En kristelig sangunderholdning blir avertert. Det er en kristen forsamling som arrangerer den. Inntekten skal gå til å fremme Guds gjerning blant vårt folk. På programmet står en verdslig operasanger som medvirkende.

3. En «kristelig» sangforening, som skal synge sanger til Herrens pris, trenger stemmer. Flere melder seg, og blant dem er flere verdslige mennesker. Blant disse er en ung gutt med en vakker tenor. Han blir med i koret – i det «kristelige» koret.

En kveld da koret skal opptre, synger de flere kristelige sanger, blant dem den alvorlige vekkelsessalmen: «Vend om, vend om til Herren …!» I forsamlingen sitter noen av kameratene til denne unge gutten. De vet at han kom rett fra et kortlag, og de venter bare på å få ham med igjen når sangen er slutt.

Hvordan tror du dette skuespillet virker på de unge mennene?

Vi kunne nevne mange lignende eksempler fra livet, men dette får være nok. Jeg husker gamle Brorsons kjente strofe:

> Men Satan av sin slangekrok
> en blandet gudsfrykt foreslo.

* * *

Ordet om en kristens dagligliv har stor plass i Skriften. Hvorfor? Guds mål med sitt folk er ikke bare at vi skal nå himmelen til slutt. Hans mål med oss er at vi skal ære ham i en syndig verden før vi når himmelen. Vi er ikke frelst av gode gjerninger, men «til gode gjerninger» (Ef 2,10).

La oss høre noen av de sterke, tydelige ordene i Skriften som taler om dette: «Dersom vi sier at vi har samfunn med ham, men vandrer i mørket, da lyver vi og gjør ikke sannheten» (1 Joh 1,6). «Omgås i visdom med dem som er utenfor» (Kol 4,5). «La deres ferd blant hedningene være god, så at de, skjønt de baktaler dere som ugjerningsmenn, … ser de gode gjerningene dere gjør» (1 Pet 2,12).

En troende misjonsvenn sa nylig til en misjonær: «Dere må forkynne Kristus for hedningene!» «Ja, det er sant,» sa misjonæren, «men det er én ting som må gå foran og siden følge med, og det er at vi misjonærer lever Kristus. Ellers har ikke ordene våre noen makt over dem.»

Men det er ikke bare overfor den uomvendte verden, overfor dem som er «utenfor», at vi som troende skal legge vinn på et hellig liv. Det gjelder også overfor dem som er «innenfor». «Vær et forbilde for de troende!» (1 Tim 4,12) sier apostelen til en av sine yngre medarbeidere.

* * *

La meg nevne tre eksempler fra Skriften på slike som æret Gud både med bekjennelsen og livet sitt.

1. Daniel. Om ham står det skrevet: «Men de var ikke i stand til å finne noen skyld eller noen urett. For han var tro, og det fantes ingen forsømmelse eller forseelse hos ham» (Dan 6,5). Et herlig vitnesbyrd om en Guds mann på et mørkt sted, i en mørk tid.

2. Johannes døperen var også en slik mann. I en mørk tid sto det respekt av ham, fordi ordene og livet hans stemte overens. «For Herodes var redd for Johannes, da han visste at han var en rettferdig og hellig mann …» (Mark 6,20). Den mannen pekte på Kristus, Guds Lam, både med ordene sine og med hele sitt liv.

3. Apostelen Paulus sier noe som gir oss et sant bilde av hans liv og ferd: «Derfor legger jeg selv vinn på alltid å ha en uskadd samvittighet for Gud og mennesker» (Apg 24,16). «Vi vil ikke i noe gi mennesker grunn til anstøt, for at ikke tjenesten skal kunne lastes» (2 Kor 6,3).

* * *

Som en motsetning til disse vil jeg nevne Lot. Livet hans i Sodoma var ikke til Guds ære. På alvorets dag, da han ville advare svigersønnene sine, trodde de ham ikke. De «tenkte at han drev gjøn» (1 Mos 19,14). Et trist vitnesbyrd om hvilken innflytelse en troende hadde på sine nærmeste.

* * *

Hvor er så kraften til å vitne og leve for Kristus? I ham selv. «Alt makter jeg i ham som gjør meg sterk» (Fil 4,13).

Falsk frimodighet

Ikke all frimodighet er sann og ekte. Vi mennesker har en forferdelig evne til å forstille oss, gjøre oss til og legge oss til noe i den ytre framferden som ikke er vårt eget.

Den falske og usanne frimodigheten ytrer seg på forskjellige måter. Jeg tenker her på den falske frimodigheten som opptrer i from drakt.

I Jeremias bok leser vi om noen som levde i synd og samtidig sto fram og bekjente at de var frelst. Det skulle sannelig sterk frimodighet til for det, men den var selvlaget og grunnfalsk.

Etter at Herren har regnet opp de syndene de lever i, sier han gjennom profeten: «Og så kommer dere og står fram for mitt åsyn i dette huset som er kalt ved mitt navn, og sier: Vi er frelst! – og så vil dere fremdeles gjøre alle disse motbydelige tingene!» (Jer 7,10).

Hånden på hjertet, min leser! Hvordan er det med deg? Stans i lesningen til du har undersøkt hvordan ditt hjerte står i forhold til Gud.

Lever du i bevisste synder som du ikke erkjenner, og bekjenner samtidig at du er frelst? Det er snarveien til å bli stokkforherdet og gå fortapt!

Vil man vei til himlen vite,
da må verden først til side.

En annen form for den falske frimodigheten er at det blir båret «fremmed ild» inn på alteret (3 Mos 10,1).

Kulden i hjertet erstattes med en ytre iver som ikke er av Gud. Sløvhet og utroskap i lønnkammeret erstattes med en lang, «varm» bønn på bønnemøtet. Utroskapen i dagliglivet erstattes med et «høystemt» vitnesbyrd på vitnemøtet. Forsømmelse av bønn og Bibel erstattes med mye fromt snakk i kvinneforeningen eller når likesinnede møtes.

Og noen ganger lykkes det til det utrolige å bedra mennesker med denne påtatte frimodigheten. Men husk at han hvis øyne gjennomskuer alt, ser deg og veier deg på sin vektskål.

Kanskje angriper du synder hos andre med stor frimodighet. Du fordømmer bestemte synder så sterkt at det nesten blir overdrevet, mens du selv kjæler for og unnskylder ting i ditt liv som i Guds øyne er verre.

En slik frimodighet – eller rettere: frekkhet – er djevelsk. Det er Satans ånd som «inspirerer» til den slags frimodighet!

Tenk å være inspirert og drevet av Satan til å be og vitne og angripe bestemte synder! Kan det være mulig? Ja! Og det som er verre: Det hender ikke sjelden. Jeg vet hva jeg taler om.

Å leve i synder en ikke erkjenner, og samtidig vitne, be og angripe bestemte synder i andres liv, det er et åndelig skuespill så helt igjennom satanisk at det får helvetes ånder til å fryde seg – mens himmelen gråter.

Fra denne fryktelige og to ganger døde sjelstilstanden er det bare én eneste utvei: sann omvendelse til Gud.

Sann frimodighet

Den sanne og ekte kristne frimodigheten som Gud gir, er av en helt annen art enn den usanne. Den kan ikke læres og ikke fortjenes. Den er en troens frukt i de troendes liv. Jeg vil nevne noen av de tingene som ved troen skaper frimodighet.

1. Syndenes forlatelse. Det er synden på samvittigheten som stjeler gleden og livsmotet. Derfor må den fjernes ved tilgivelse før frimodigheten kan komme.

Jeg takker Gud for tilgivelsens nåde når jeg minnes den tiden da jeg med barnlig tillit kunne se opp i min Herres åsyn og si: Far. Synden var tatt bort fra min samvittighet ved troen på Jesu blod.

Denne nåden er for deg, synder, som leser disse linjene. I Jesus har Gud gitt deg syndenes forlatelse. Ta imot den i dag, så får du frimodighet og kraft til å leve et nytt liv til Herrens ære.

En gang sa Jesus til en fattig synder som lå for hans føtter: «Vær frimodig, sønn! Dine synder er deg forlatt!» (Matt 9,2). Måtte disse ordene få lyde inn i en synders hjerte i dag!

Visshet om at min synd er forlatt for Jesu skyld, det er den første grunnen til sann frimodighet. Og denne vissheten må være grunnet på Guds ord.

2. Å oppleve at Gud hører bønn, er en annen grunn til frimodighet. David sier: «Den dag jeg ropte, svarte du meg. Du gjorde meg frimodig, i min sjel kom det styrke» (Sal 138,3).

Å, hvor det kan gi nytt mot når vi som troende opplever bønnesvar! Da tar vi fatt på arbeidet for Gud som aldri før. Alt blir som nytt. Himmelen kommer så forunderlig nær.

Prøv Gud! Han hører sitt folks rop også i dag. Du kan be om timelige ting. Han er interessert i det og hører din bønn. Spurven og mauren gir han føde. Skal han da ikke høre ditt sukk om mat og klær, du som er kjøpt med hans Sønns blod!

Du kan tale med ham om kroppen din og helsen din. Mange har prøvd Gud på dette området og opplevd store ting. Og du kan gå til ham med dine åndelige vansker.

Intet er for lite å Frelseren betro.
Å, si det kun til Jesus, så får ditt hjerte ro.

Jo mer vi prøver Gud i Jesu navn og på Ordets grunn, jo mer bønnesvar opplever vi, og frimodigheten vår vokser.

3. En tredje grunn til frimodighet er at vi **ser Gud i prøvelsene våre.**

En dag kom jeg inn til en troende mann på et sykehus. Han hadde tunge prøvelser. Sykdommen var både smertefull og alvorlig. Men likevel lå han der så forunderlig frimodig. I samtalen kom det fram hva som var grunnen til seieren hans. Han var blitt minnet så sterkt om ordet: «… det er meg. Frykt ikke!»

Vi slo opp i Matt 14 og leste: «Men båten var alt midt ute på sjøen, og den stampet hardt mot bølgene, for vinden var imot. … Men Jesus talte straks til dem og sa: Vær frimodige, det er meg. Frykt ikke!» (Matt 14,24.27).[1]

Det er en kristens store fortrinn å se Gud i alt som møter ham i livet. Da er et stykke av himmelen flyttet ned i hverdagsstua og på arbeidsplassen. For Gud er der – i alt.

4. Frimodigheten vår i kristenlivet vokser videre når vi daglig ved tro **tilegner oss den seieren som Jesus vant for oss.** I Kristus Jesus er djevelen og verden slagne motstandere. Derfor kan en sann kristen synge:

Du Satan, du er vred og har din snare spunnet
å fange meg dermed, men Jesus har deg bundet.
På dine glitterverk ei mere by meg ut,
for gjør du det, så merk: Jeg sier det til Gud.

Det var denne troen som besjelte Luther da han dro opp til Worms. Han visste at han ville møte mange og mektige motstandere. Men for ham var Gud større, og derfor gikk han med frimodighet.

Hør, kristen: Luthers Gud er din Gud. Den samme kraftkilden som alle de store heltene i Herrens tjeneste har drukket av, er åpen for oss nå. Drikk!

[1] NB: «Vær ved godt mot, det er meg. Frykt ikke!»

5. Til slutt må jeg få nevne en grunn til frimodighet som er avhengig av vår lydighet i dagliglivet – en troens frukt som fremmer sann frimodighet. Det er **troskap.**

I 1 Tim 3,13 sier Den Hellige Ånd: «For de som har vært gode menighetstjenere, får selv en aktet stilling og stor frimodighet i troen på Kristus Jesus.»

Frimodigheten vokser i samme grad som vi er lydige og tro i de små eller store oppgavene og tjenestene vi er satt til. Et lydig barn har et ganske annet uttrykk i ansiktet enn et ulydig. Slik er det også i Guds rike.

Nye ting i Guds rike

«Se, jeg gjør alle ting nye!» (Åp 21,5)

Alle ting nye! Ja, alle ting, fra begynnelsen og helt fram.

Det gamle – alt det gamle som henger sammen med det arme, falne mennesket – hadde fått syndens og Satans stempel på seg. Derfor måtte det settes inn noe nytt. Ikke lappverk, men noe nytt – splitter nytt. Og Vårherre begynner alltid med begynnelsen.

Derfor lyder ordet til Nikodemus den natten: «Dere må bli født på ny!» (Joh 3,7). Ny fødsel! Det er det første. Ikke lappe på det gamle, forbedre den gamle naturen, stramme og stive seg selv opp for å bli kristen. Nei, men bli født på ny – få et nytt sinn som passer for himmelen.

Har dette underet skjedd med deg? Har Guds Hellige Ånd fått vise deg at du er en fortapt synder? Har du i din nød tatt imot Jesus som din Frelser? Hvis ikke, så klynge deg til ham nå!

«Og likesom Moses opphøyet slangen i ørkenen, slik må Menneskesønnen bli opphøyet, for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv» (Joh 3,14–15). Se – og lev!

Når en synder tar imot Kristus, inntar han fra den stunden **en ny stilling overfor Gud.**

«Derfor, om noen er i Kristus, da er han en ny skapning» (2 Kor 5,17). Han blir ikke lenger bedømt etter det han er i seg selv. I Kristus står han for Guds åsyn, elskelig og ren, trass i synden som bor i ham, og trass i brøst og mangler.

Her står jeg tekkelig og ren for Gud
som Adam førend fallet med sin brud.
Ja, jeg har større herlighet enn de
udi en daglig syndsforlatelse.

Som frelste Guds barn, innsatt i en ny, kongelig stilling, skal vi altså vandre i **et nytt liv** (Rom 6,4). Adelskap forplikter. Det nye livet, det nye Jesus-sinnet, vil det Gud vil.

Hellighet – intet mindre tilfredsstiller den som i sannhet er født på ny. All synd blir behandlet skånselløst så lenge dette nye sinnet rår. Dette kaller Skriften en ny vandring. Hele livsretningen er blitt ny.

En ny sang (Sal 40), en ny hjertestemning, blir lagt inn i den troendes liv ved den nye fødselen. «Han la i min munn en ny sang, en lovsang for vår Gud. Mange skal se det og frykte, og sette sin lit til Herren» (Sal 40,4).

Og for at den nye vandringen og den nye sangen ikke skal ta slutt, har Herren lovet sine barn **ny nåde** (Klag 3). «Den er ny hver morgen» (Klag 3,23), sier en av Guds hellige.

Vi kan ikke klare oss i dag med den nåden vi opplevde i går. Daglig ny nåde er vår eneste redning. Ellers vil kristenlivet snart stagnere, og det «gamle» vil få makt i oss på ny.

Det nye livet som Gud har plantet inn, vokser i samme grad som det «gamle» dør, og det gamle dør ikke uten smerte. Men synet av Jesus, vårt livs opphav og sentrum, veier opp for alt. «Se, jeg gjør alle ting nye!»

Til slutt vil vi nevne to nye ting som vi har i vente. **Et nytt legeme.** Vi skal ikke komme til himmelen med det «gamle» legemet. Også det skal bli nytt. Et herlig løfte for alle som går her og skranter med et sykt og svakt legeme!

«Han skal forvandle vårt fornedringslegeme og gjøre det likt med sitt herlighetslegeme …» (Fil 3,21). «Vi skal bli ham like, for vi skal se ham som han er» (1 Joh 3,2). «Se, jeg sier dere et mysterium: Vi skal ikke alle sovne inn, men vi skal alle bli forvandlet, brått, i et øyeblikk …» (1 Kor 15,51–52).

Som nye mennesker, med et nytt sinn i Kristus Jesus, inntar vi en ny stilling og vandrer i et nytt liv, med en ny sang i munnen, mens vi daglig erfarer ny nåde. Det er Guds barns lodd her på jorden. Og «alt dette er av Gud» (2 Kor 5,18). Derfor tilkommer all ære, lov, takk og tilbedelse ham.

Når vi så en dag står for Guds åsyn med nye legemer, på **den nye himmel og den nye jord,** da er ordet fra teksten vår gått i oppfyllelse: «Se, jeg gjør alle ting nye!»

V. Nåde og ansvar – del 2

Arbeid – arbeidsmidler

Om den kjente misjonsmenigheten i Hermannsburg leser vi dette: «Menigheten overga seg til Herren for å vinne sjeler blant hedningene. Den ga penger, arbeid og menn til misjonen, og den fikk velsignelse i strømmer. Det var vekkelse der i sytten år i strekk.»

Arbeidet for sjelers frelse hjemme og ute må gå hånd i hånd.

Hvem skal drive misjon? Om dette spørsmålet er meningene delte. Det finnes jo dem som mener at det er et helt unyttig arbeid å drive misjon. Men det var ikke dette synet vi ville stanse ved her.

Vi tror nemlig at mange av de velsignelsene som har strømmet inn over landet vårt, og som også disse misjonsforakterne nyter godt av, er en frukt av at vi er med i denne store saken for Herrens rike. De daglige bønnene de hedningkristne ber for oss, blir hørt av himmelens Gud. Dette synet er vi derfor snart ferdige med.

Hvem skal da drive misjon? Det er kjent at bekjennende kristne har forskjellige syn på dette. Noen mener at misjonsarbeidet er en folkesak som alle bør være med på. Vi møter ofte dette brede synet.

Men så langt jeg forstår min Bibel, er det galt. Det stemmer ikke med Jesu Kristi lære.

«… den Gud som jeg tilhører og som jeg tjener» (Apg 27,23).

Disse ordene av apostelen viser oss Guds slagplan: frelst for å tjene. Det er de som ved omvendelse og tro på Kristus er blitt hans egen eiendom – de som med andre ord tilhører ham – det er dem og bare dem han vil bruke i sin tjeneste i den hellige krigen.

Treller han aldri har hyret,
men bare frivillige folk.

Du som er med i misjonens store og herlige gjerning uten å være omvendt til Gud, du er lik Noahs tømmermenn. De var med og bygde arken, men kom ikke selv inn på alvorets dag. De ble utenfor – for alltid.

Omvend deg derfor i dag! La deg frelse. Bli en sann kristen, så kan du være med og tjene Gud med hjerte, hånd og munn. Ikke ta anstøt, men bøy deg for sannheten, og sannheten skal frigjøre deg (Joh 8,32).

Det er altså den levende Guds menighet som skal drive misjon – ingen annen. Hvordan viser så denne Guds menighet seg blant oss i vår tid?

Før var den en liten, atskilt flokk midt i den store mengden. De visste om hverandre. Kom det et brev til «Guds menighet» i en by, visste både de som var innenfor, og de som sto utenfor, hvem som skulle ha det.

Hvordan står det så til i dag? Er det statskirkens sokn som er menigheten? Eller er det de frivillige kristelige foreningene og sammenslutningene, der de fleste er bekjennende kristne, og der også presten er med dersom han er troende? Det får du selv dømme om.

Én ting er sikker: Alle troende bør være aktive misjonsvenner. Ingen har råd til å unndra seg denne hellige plikten. «Det folket jeg har dannet meg, skal forkynne min pris» (Jes 43,21).

Måter og midler. Når det gjelder måter og midler, er alle misjonsvenner enige om to ting: Vi må sende ut misjonærer, og – vi må be for dem. Bibelen viser også klart disse veiene: «Gå ut i all verden og forkynn evangeliet» (Mark 16,15). «Be derfor høstens herre at han vil drive arbeidere ut til sin høst!» (Matt 9,38). «… gi dine tjenere å tale ditt ord med all frimodighet» (Apg 4,29) osv.

Misjonsvenner! Glem ikke arbeiderne våre hjemme og ute. Be for dem – daglig!

Men for å kunne drive misjon trenger vi midler. Og her er det ulike syn på hvordan pengene skal samles inn.

Før var basar den vanligste måten. De fleste foreningene har nå sluttet med det. Noen holder på med noe som de gir et litt finere navn: utlodning. Men det er det samme i en annen form.

Nå selger mange foreninger varer som de har laget selv. Det er mye greiere. Folk ser gjenstanden som blir budt fram, og kan gi det de selv ønsker.

Men den måten vi bør venne oss mer og mer til, og som hele Bibelen anbefaler, både Det gamle og Det nye testamente, det er **direkte, frivillige pengegaver.** Både tabernaklet og (det første) templet ble reist utelukkende av frivillige gaver.

Øv deg derfor i å gi på denne måten, enten direkte i misjonskassen eller i din egen husbøsse.

Deilig det er å tjene Gud,
deilig for mann og for kvinne.
Herlig å kaste garnet ut,
hedningesjeler å vinne.
Gleden i himlen blir så stor,
høylytt da kveder englekor
når seg en synder omvender.

Frelsesvisshet

«Der var også en kvinne som hadde hatt blødninger i tolv år. Hun hadde lidd meget under mange leger. Alt det hun eide, hadde hun brukt uten å bli hjulpet, det var heller blitt verre med henne. Hun hadde hørt om Jesus, og kom nå bakfra i folkemengden og rørte ved kappen hans. For hun sa: Kan jeg få røre, om så bare ved klærne hans, så blir jeg frisk. Da stanset blødningen med en gang, og

> hun kjente i sitt legeme at hun var helbredet for sin plage. Straks merket Jesus på seg selv at en kraft gikk ut fra ham. Han vendte seg om i folkemengden og sa: Hvem var det som rørte ved klærne mine? Disiplene hans sa til ham: Du ser at folket trenger seg på deg, og så spør du: Hvem rørte ved meg? Og han så seg omkring for å få øye på henne som hadde gjort dette. Men kvinnen, som visste hva som var skjedd med henne, kom redd og skjelvende fram. Hun falt ned for ham og fortalte ham hele sannheten. Han sa da til henne: Datter, din tro har frelst deg. Gå bort i fred, og vær helbredet fra din plage!» (Mark 5,25–34)

I denne friske bibelske fortellingen møter vi en kvinne som først ble helbredet av Jesus for sin legemlige sykdom. Jesus er den samme i dag. Han makter ennå å gjøre syke folk friske – i et nu. Vær viss på det!

Men det største som hendte med denne kvinnen, var at hun ble frelst. Hun gikk bort fra møtet med Jesus med et friskt legeme og en frelst sjel. Større enn alle andre tegn og under til sammen er det når en synder blir født på ny.

Måtte det underet skje med noen som leser disse linjene!

1. Først vil vi se litt på den tilstanden denne kvinnen var i, og bruke det på synderens naturlige tilstand borte fra samfunnet med Gud.

Det var en langvarig sykdom hun led av. «Der var også en kvinne som hadde hatt blødninger i tolv år.»

Hvor lenge har du, min leser, gått borte fra Gud med en syk sjel? Ett år? To år? Ti år? Tjue år? Stakkars deg! Det er ikke for tidlig om du går til sjelelegen Jesus i dag.

Det var en smertefull sykdom hun led av. «Hun hadde lidd meget under mange leger,» står det her.

Synden i ditt bryst har ført mye lidelse med seg: angst, uro, frykt, pine, nag, redsel for døden, anklagen fra en dømt samvittighet …

> Jeg viste meg glad i vennenes rad,
> mens hjertet var nær ved å briste.

Å, hvor jeg føler med deg som har det slik! Jeg kjenner meg igjen. Slik hadde jeg det de dagene i mitt liv da jeg var på flukt fra Gud.

Hør! Stans i ditt jag. Det er en som kan stille din sjelesmerte.

> … En det kan, forvisst jeg vet:
> det er Jesus, Mesteren fra Nasaret.

Dernest ser vi at det var en kostbar sykdom denne kvinnen led av. «Alt det hun eide, hadde hun brukt uten å bli hjulpet, det var heller blitt verre med henne.» Fattig, ribbet for alt hun eide, med et liv fullt av lidelse og skuffelse sto hun der – hjelpeløs, venneløs, pengeløs og helseløs.

For et treffende bilde av den tilstanden som synden til slutt fører et menneske inn i!

2. Hvordan ble så denne ulykkelige kvinnen hjulpet? Om henne står det: «Hun hadde hørt om Jesus, og kom nå bakfra i folkemengden og rørte ved kappen hans.»

Hun «hørte» om Jesus. Hun «kom» til ham. Hun «rørte» ved klærne hans.

Hvor mange i dag har ikke hørt om Jesus uten å ha kommet til ham!

Og hvor mange er det ikke blant oss i dag som er kommet til Jesus, uten å ha rørt ved klærne hans!

En har sagt så treffende at den levende troen består av tre ting: kunnskap, overbevisning og tillit. Noe av alt dette finner vi i kvinnens tro. Derfor kunne Jesus si til henne: «Din tro har frelst deg!»

Hun nøyde seg ikke med at hun hadde hørt om Jesus. Hun stanset heller ikke ved at hun nå var kommet til ham og sto der overbevist om at han kunne hjelpe henne. Nei, med alt dette ville hun ha vært like ulykkelig og uhjulpet. Hun grep fatt i klærne hans, og dermed var hun berget.

Brukt på deg som ikke er kommet til bevisst liv i Gud, kan vi si det slik: At du har hørt om Jesus og i ditt indre er overbevist om at han kan frelse deg, det er mye å takke Gud for.

Er du i tvil om verdien av en slik kunnskap og en slik overbevisning, så ta deg i ånden en reise ut til Kina eller Afrika, der evangeliets lys ikke er kommet.

Men – det er ikke nok. Den Hellige Ånd vil føre deg lenger.

Han sier deg, du arme flokk
som etter freden lenges:
En lærdoms form er deg ei nok,
nytt liv er det som trenges.

Kunnskapen og overbevisningen din vil bare bli deg til dom om du stanser der. Du må «røre ved klærne hans». Hva vil det si?

Det vil si at du klynger deg fast til Frelseren i hans ord. Ordet er Jesu «klær» i dag. Han er i sitt ord, og når Ånden får gjort det levende for ditt hjerte, da blir du lykkelig og glad, slik denne kvinnen ble da hun hadde rørt ved klærne hans.

Stans et øyeblikk ved det ordet som har løst så mange bundne og ulykkelige: «Det er fullbrakt!» (Joh 19,30).

Hva er fullbrakt? spør du. Alt som måtte til for at du kunne bli frelst. Din skyld er betalt. Din straff led han. For dine synder ble Jesus naglet til korset. Det er fullbrakt!

Hør det, trette sjel! Det var for deg. Du har rett til å tro det nettopp nå, i dette øyeblikket.

Hvem er salig?

Salig betegner den høyeste lykke. Ordet «salig» går som en tråd gjennom Salmenes bok. Mer enn noen annen bok i Bibelen – i alle fall i Det gamle testamente – taler denne boka om den troendes indre livserfaringer i samfunnet med Gud.

Det første ordet i Salmenes bok er «Salig», og det siste er «Halleluja». En troendes liv begynner ved Kristi kors, der han ser seg salig i ham som døde for syndere. Og i herligheten vil det fortsette med et evig halleluja til hans ære som frelste oss av nåde.

Men mellom korset og herligheten er den troendes vandring et liv i arbeid, kamp, lidelser og prøvelser av forskjellig slag. Under alt dette kan han likevel være salig, om livet er sunt og friskt.

Alltid salig om ei alltid glad
vandrer vi på vei mot Salems stad.

Vi vil nå stanse ved et femfoldig svar fra Salmenes bok på spørsmålet: Hvem er salig? Spørsmålet lyder altså ikke: Hvem blir salig? men: Hvem er salig?

«Himmelen er et forberedt sted for et forberedt folk,» har en sagt, og det er sant. Både himmelen og helvete begynner her. Det er bare en gradsforskjell mellom tilstanden her og hisset.

Ingen andre kommer til himmelen enn de som har fått noe av himmelens salighet inn i livet sitt her. Hvem er salig?

1. De som har hatt et møte med Kristus. I den andre salmen, der Sønnens herlighet og majestet skildres, heter det i slutten av vers 12: «Salige er alle som tar sin tilflukt til ham» (Sal 2,12).

I den gamle pakt hadde de i Israels land noe de kalte fristeder eller tilfluktssteder. Det var seks av dem, tre på hver side av Jordan. Når en hadde gjort seg skyldig i uaktsomt drap, kunne han flykte til et av disse fristedene, og da var han reddet. Nådde han dit, var han «salig» – trygg og rolig.

Kristus er i dag synderens eneste tilflukt mot blodhevneren fra helvete. Har du tatt din tilflukt til ham? Mange har det. Jeg har det, og kan bevitne at da ble jeg salig.

Det var en salig dag, da jeg i mitt elende
ei lenger kunne bli, men helt til ham meg vende!
Det var en salig dag, da alle mine akk!
nå ble forvandlet til idel lov og takk.

2. De som eier visshet om at syndene deres er forlatt. Her er vi ved selve livsnerven i det salige livet. «Hvor syndenes forlatelse er, der er liv og salighet,» sier Luther.

«Salig er den som har fått sin overtredelse forlatt og sin synd skjult» (Sal 32,1). Slik lyder det i første vers av Salme 32. Det er alle sanne troendes livserfaring.

Det var en salig dag, da arme syndetrellen
fra fengselet slapp fri, og der ble lys i sjelen!
Det var en salig dag, da Jesus sa til meg:
Min sønn, frimodig vær! Din synd forlates deg!

Grunnlaget for syndenes forlatelse er utenfor oss. Det er Kristus i sitt blod på korset. «Vi har … ved hans blod … syndenes forlatelse» (Ef 1,7).

Du vil aldri finne noe i deg selv som gir deg sann hvile. Alt vårt eget er besmittet. Det bærer den første Adams stempel.

Grunnlaget for syndenes forlatelse er utenfor oss, og det er også midlet som gir oss visshet om den. Det er gjennom løftesordet fra Gud at vi kommer til visshet om at vår synd er forlatt.

3. En ny stilling i Guds nærhet er en tredje grunn til salighet. «Salig er den du utvelger og lar komme nær, så han bor i dine forgårder. Vi skal bli mettet med de gode ting i ditt hus …» (Sal 65,5).

Den lamme Mefibosjet viser oss den troendes nye stilling i Guds nærhet. Ufortjent, av nåde, ble han løftet opp av kongen til å bo i hans nærhet og spise ved hans bord. «Mefibosjet skal spise ved mitt bord som en av kongens sønner» (2 Sam 9,11). «Men selv bodde Mefibosjet i Jerusalem, for han spiste alltid ved kongens bord» (2 Sam 9,13).

«Men nå, i Kristus Jesus, er dere som før var langt borte, kommet nær til ved Kristi blod» (Ef 2,13).

Alltid salig på min Jesu ord,
alltid får jeg spise ved hans bord.
O, det er en lykke på vår jord
å få være salig!

4. De som under kampen **vinner seier i Guds kraft,** kalles salige i Skriften, i motsetning til dem som strider i egen kraft og lider nederlag.

«Salig er det mennesket som har sin styrke i deg» (Sal 84,6). Da David seiret i Herrens kraft i striden mot Goliat, var han salig. Da Luther gikk til strid mot pavemakten og sang «Vår egen makt er intet verd», og samtidig opplevde Herrens kraft, da var han salig.

Og når en kristen i hverdagens kamp får erfare at Guds kraft blir åpenbart og fullkommengjort i vår skrøpelighet, da er han salig. Kristus er Guds kraftstasjon.

5. De som blir tuktet av Herren, er salige. Ikke straffet, men tuktet. Det er forbryteren som blir straffet, men barnet får tukt. «Salig er den mannen som du tukter, Herre» (Sal 94,12).

Det er hånden med naglemerkene som bruker riset! Husk det, du troende. «Mist ikke motet når du blir refset av ham!» sier Den Hellige Ånd i Hebreerbrevet (Hebr 12,5).

Trengselsfylte skåler kan han gyte
over deg og med sitt ris deg slå.
Men sin pakt den kan han aldri bryte,
fastere enn fjellet skal den stå.

Til slutt et spørsmål: Er du salig? Har du tatt din tilflukt til Kristus, så du har syndenes forlatelse og barnerett i ham, da er du salig. Utenfor ham er og blir du usalig.

Søk ham i dag, synder! Han vil og kan gjøre deg salig.

Sjelevinnere

«Den vise fanger sjeler» (Ordsp 11,30). «… da førte de til ham en …
mann» (Matt 9,32).

For en sann kristen som selv har fått syndene sine tilgitt og saken sin ordnet med Gud, er det et av de største og herligste privilegiene å føre andre til Kristus.

I Guds vingård har alle troende en oppgave. På en eller annen måte skal alle være med. Ikke alle har øye for den sannheten, derfor vil vi understreke den. «Mange er så redde for å gjøre en feil at de gjør den største feilen av alle – ingenting.»

Det finnes særskilte velsignelser for arbeidende kristne. «Bare for arbeidere!» Slik sto det med store bokstaver over inngangen til et større anlegg et sted på Østlandet.

Hvis Guds mange velsignelser kan sammenlignes med et stort slott med mange rom, der hvert rom inneholder særskilte goder, da finnes det visse rom med denne innskriften: Bare for de arbeidende kristne!

* * *

Defensiv – offensiv! Hvem har ikke hørt eller sett disse uttrykkene under den siste krigen i Europa? Det første ordet betyr å forsvare seg eller prøve å holde stillingen – passe på det en har. Det siste ordet brukes om en avdeling soldater som går fram for å angripe og erobre.

De første kristne hadde offensivens ånd. For dem gjaldt det å erobre nytt land for sin Herre og Mester og vinne sjeler for himmelen og for Guds rike på jorden. De var ikke fornøyd med selv å være frelst. Andre måtte også få del i den lykken de eide.

Og Gud velsignet dem. Det lyktes. «Og Herren la hver dag dem som ble frelst, til menigheten», sier Boken (Apg 2,47).

* * *

Det er farlig å slå seg til ro med de seirene en har vunnet.

En avdeling engelske soldater hadde vunnet et slag. Glade over dette slo de leir og begynte å nyte fruktene av seieren. Imens rustet fienden seg til et nytt angrep. I et ubevoktet øyeblikk ble de engelske soldatene slått, og da tapte de mer enn de hadde vunnet.

Når vi som troende begynner å bli så opptatt av oss selv at vi slutter å arbeide for at andre skal bli frelst, da synker vi snart i vår ånd. Forsvarsånden er farlig. Pass deg for den!

Et sunt kristenliv blir i Skriften sammenlignet med en kilde som stadig flyter over, og med et tre «plantet ved rennende bekker. Det gir sin frukt i sin tid, og dets blad visner ikke» (Sal 1,3).

* * *

Hvilke midler har Gud lagt i vår hånd for å vinne sjeler? Fuglefangeren bruker snaren. Fiskeren bruker garnet sitt. Hvilke midler skal vi bruke?

La meg nevne tre virksomme arbeidsmidler som Gud har gitt sitt folk når de vil la seg bruke til å «fange mennesker».

1. Forbønn. Ja – framfor alle andre ting. Alt annet har verdi i den grad det blir innviet med forbønn. Forbønnens velsignelser kan ikke telles. Hvor mange unge er ikke vunnet for Herren ved forbønn!

Stundom blir det sagt: «Kan du ikke gjøre noe annet, så kan du i det minste be!» Ofte mener en da: «Kan du ikke gjøre noe stort, så kan du gjøre det som er mindre: Du kan be.»

Dette er galt – det er helt misvisende. For forbønnen er uten all tvil den viktigste gjerningen en kristen kan utføre.

Det er forbedere verden trenger i dag – den synkende verden. Troende menn og kvinner som vil ofre tid og krefter i forbønnens tjeneste. Som vil bære byrder – hellige byrder.

Vil du bli en forbeder? Vil du være med og vinne sjeler ved forbønn? Gå inn i gjerningen i dag. Innvi deg nå! La Herren få legge mennesker på deg som du daglig vil be for.

2. Preken og vitnesbyrd er det neste arbeidsmiddelet jeg vil nevne. Hvor mange er ikke ført til Gud ved hellige menns og kvinners tale og vitnesbyrd! «Ordets tjeneste» er et svært viktig middel i Den Hellige Ånds gjerning for å

frelse mennesker. Derfor skal Ordet forkynnes «i tide og utide» (2 Tim 4,2). Ordet om synd og nåde.

Det ord om Jesu død og blod,
som har så sterk en tone.

Du, min troende medarbeider, som Herren har betrodd denne herlige, men ansvarsfulle gjerningen: Vær tro! Vår arbeidsdag er snart slutt. La ham finne oss på vår post når han kaller.

3. Utdeling av traktater og lignende vil jeg også nevne. Kanskje ligger det ikke for oss nordmenn, dette med traktatutdeling. Vi ser skeptisk på det når en eller annen frimodig ungdom deler ut traktater i stort monn.

Ja, ja, hva er det som ikke kan misbrukes og gjøres på en taktløs måte? Det skal villig innrømmes. Selv en så enkel handling som å dele ut en traktat må gjøres med kristelig beskjedenhet og på en høflig måte.

Men vær viss på: Du som er så snar til å kritisere alle slike små tiltak, ville selv bli en mester i det, bare Herren fikk gjort deg så liten at du ble villig. Prøv!

«En kan gjøre forsøk, og en kan gjøre feil, men den største feilen er – ikke å gjøre et forsøk.»

Kjærligheten er oppfinnsom. Bare vi drives av ønsket om å ære Gud, kan han velsigne det minste tiltak. Det koster! Vil du gjøre noe, så gjør det snart.

Det mørkner alt
mot evighetens natt.

* * *

Til slutt vil jeg nevne noen nødvendige forutsetninger for at denne herlige gjerningen skal lykkes.

Vi har allerede sett at Herren vil bruke alle sine – ikke bare predikantene – til denne gjerningen. Det er visst ingen tvil om at de fleste av dem som overgir seg til Herren på møtene, tidligere har vært påvirket av noen personlig, i hjemmet eller på arbeidsplassen.

1. Skal Herren kunne sette sitt stempel på det vi strever med her, må vi først og fremst selv være frelst og eie troens visshet om det. Bare frigjorte kristne vil Mesteren ha med her.

For flere år siden så jeg et bilde på forsiden av et lite blad. Ute i det stormende havet sto en klippe. På klippen var det plantet et kors. En mann klynget seg til korset med den ene armen. Den andre armen var strakt ut for å redde en som holdt på å synke.

«Det er min stilling», tenkte jeg. «Selv frelst må jeg prøve å redde de andre.»

2. Dernest må vi som er frelst, legge vinn på å leve hverdagslivet til Guds ære. «Det folket jeg har dannet meg, skal forkynne min pris», står det skrevet (Jes 43,21).

En av de store hindringene for arbeidet i Guds vingård er et slurvete liv hos bekjennende kristne. Troende kvinne og mann! Legg vinn på å ære Gud med det daglige livet. Mange uomvendte leser ingen annen bibel. Slik som hverdagslivet vårt er, slik bedømmer de kristendommen.

La det ikke være uoppgjorte ting mellom oss og dem vi omgås. Vandre i lyset. Legg vinn på å bevare en uskadd samvittighet.

3. La meg nevne én ting til: medfølelse. Om Jesus står det at «alle tollere og syndere holdt seg nær til ham for å høre ham» (Luk 15,1).

Hva var det som dro dem til ham, slik biene dras til blomsten? De merket at han elsket dem. Bak det skarpe blikket som trengte gjennom alt og gjennomskuet dem, merket de hans varme, medfølende frelserhjerte.

«Det er kjærlighet og medfølelse verden trenger», sa Moody til unge troende som ønsket å gjøre noe for Herren blant mennesker.

En troende kvinne som arbeidet på en fabrikk, snakket som regel ikke med noen om hvordan det sto til med sjelen deres, før hun hadde bedt seg glad i dem.

* * *

Når vi selv er frelst og eier visshet om det, når vi i Herrens kraft legger vinn på å leve dagliglivet til hans ære, og når vi blir fylt av hans medfølende sinnelag i Frelserens nærhet – da er vi skikket til å lede andre til Kristus.

Falsk religiøs iver

«… en iver som ikke er av det gode» (Gal 4,17–18).

Apostelen Paulus hadde forkynt evangeliet i Galatia. En stor vekkelse hadde brutt ut, og mange var blitt frigjorte og lykkelige.

Så kom de jødiskkristne vranglærerne. De blandet sammen lov og nåde. Paulus' forkynnelse var for lett og for fri, sa de. Det måtte et ganske annet alvor og en ganske annen iver til om de skulle ha håp om himmelen. De måtte holde loven.

Selv var de svært ivrige og alvorlige. For disse unge troende var stillingen uhyre vanskelig. Det hørtes så naturlig ut, dette at de måtte «gjøre» noe for å bli frelst. Følgen var at de kom inn under loven og mistet gleden i Kristus.

Så får de brevet fra apostelen, dette særpregede brevet som alle troende, særlig unge og nyomvendte, burde kjenne godt.

Her skiller Den Hellige Ånd mellom religiøsitet og virkelig levende kristendom, mellom falsk og sann forkynnelse og mellom den uekte og den ekte iveren.

Gjennom apostelen bruker Guds Ånd disse forferdelige ordene, som burde ramme alle falske forkynnere som dolkestøt: «Men selv om vi eller en engel fra himmelen skulle forkynne dere et annet evangelium … han være forbannet!» (Gal 1,8).

Det vises ingen skånsel og ingen toleranse overfor religiøse kvakksalvere. Forbannelsen lyses over dem. Det er den samme framgangsmåten som den milde Frelseren selv brukte da han sto overfor fariseerne og de skriftlærde. Etter et åttefoldig «ve» over dem roper han ut: «Slanger! Ormeyngel! Hvordan skal dere unnfly dommen til helvete?» (Matt 23,33).

* * *

Det er et av Satans siste og mest forførende knep, dette å etterligne sann kristendom. Han har ingenting mot at folk er religiøse, fromme og gudelige, bare de ikke tar skrittet helt ut og omvender seg i sannhet. Han har heller ingenting mot at noen taler religiøst og maner til alvor og moral.

Det er det levende evangeliet om Kristus, den korsfestede, han er redd for.

Han setter alt inn på å hindre folk i å nå fram til den hele og avgjorte overgangen fra død til liv, med visshet om syndenes forlatelse og barnerett hos Gud.

Både for søkende sjeler og for troende er det av største viktighet å være klar over dette. Skriften formaner oss til å «prøve åndene» (1 Joh 4,1) og til å skille mellom det ekte og det uekte. Men det kan vi ikke uten at Den Hellige Ånd leder oss.

* * *

En gang hørte jeg en eldre troende kvinne rose en predikant hun nylig hadde hørt. Hun kunne nesten ikke finne ord sterke nok til å uttrykke sin beundring. Han hadde talt om hvordan en skulle tenke gode tanker, være snill og god og vise kristendommen i livet. Om Guds kjærlighet talte han mye, og så videre.

Jeg kjente denne mannens syn på Kristus. Han fornektet Kristi guddom, hans soningsdød, hans legemlige oppstandelse og mer til. Han trodde ikke på Guds straffende rettferdighet over synden, og så videre. Han var en av dem Guds ord feller dommen over, fordi han forfalsket Kristi evangelium.

Da jeg gjorde henne oppmerksom på dette, ble hun ganske alvorlig.

* * *

Guds ord formaner oss: «Vokt dere for de falske profetene!» (Matt 7,15). Vi skal ikke tro at alt er ekte bare fordi det har religiøs farge. Heller ikke skal vi tro at det er sann forkynnelse fordi det tales vakkert og pent om Guds kjærlighet.

Vi skal prøve å skjelne mellom det som er av Gud, og det som bare er etterligning.

Satan kan opptre som «en lysets engel» (2 Kor 11,14). Det finnes mye religiøs iver «som ikke er av det gode».

* * *

La oss se på noen av de trekkene Skriften viser oss ved den falske iveren.

1. Det finnes en overflatisk religiøs iver som «ikke er av det gode». Se på synagogeforstanderen som det fortelles om i Lukas, kapittel 13. Han er så ivrig for at sabbaten skal holdes, at han nesten hindret en sjel i å bli frelst av Jesus. Form og skikk var mer verdt for ham enn sjelenes frelse.

Mange i dag ligner denne mannen. De er religiøst grepet. De er ivrige for læren, for form og skikk og paragrafer. Men sjelene ligger dem ikke på hjertet. Er du en av dem? Da er du besjelet av en iver som «ikke er av det gode».

2. Så finnes det en blind religiøs iver som «ikke er av det gode». Den motarbeider ikke bare, men prøver å utrydde livet i Gud.

Se på det jødiske folket. De var ivrige forsvarere av tradisjon og læresetninger. Men de «utryddet» selve livet. «Med Bibelen i den ene hånden korsfestet de Guds Sønn med den andre», sier en forfatter.

Tenk på Hans Nielsen Hauges historie. En stor del av prestene på den tiden var ivrige for konventikkelplakaten, men de forfulgte de levende kristne og pinte nesten livet av en av Norges beste sønner. De var grepet av en blind iver som «ikke var av det gode».

I dag møter vi ikke den blinde iveren i den formen. Men når en i tale og skrift motarbeider vekkelser og levende kristendom, er ånden den samme.

3. Det finnes også en hovmodig iver som «ikke er av det gode». En er ivrig i arbeidet for misjonen og andre gode gjøremål så lenge en selv blir æret og får ros. Noen er ivrige så lenge de får ha ledende stillinger. Men blir de ikke valgt inn i styret, ser en dem sjelden på møtene eller i foreningene.

Fy for en skam! Den slags iver er ikke av det gode. Det er en ånd som er stikk motsatt Jesu Kristi sinnelag.

4. Dernest vil jeg nevne en partisk iver som «ikke er av det gode». Så lenge det gjelder min misjon, min forening, det jeg selv er med på, så lenge er en ivrig.

Levende troende kan smittes av denne falske iveren så sterkt at de nesten ikke ser annet enn sitt eget. En ber om vekkelse og vil gjerne være med – bare den kommer ved våre folk.

Kristne! Den ånden er ikke av Gud. Det er en falsk, partisk iver som vi må beseire i Herrens kraft.

5. Til slutt må jeg få nevne en trelleiver, som heller ikke er «av det gode». Den omtales i Romerbrevet med disse ordene: «… men søkte å grunnlegge sin egen rettferdighet …» (Rom 10,3).

Og profeten Jesaja sier dette om trellens iver: «På din lange reise ble du trett. Likevel sa du ikke: Jeg gir tapt! Du fant ny livskraft for din hånd, derfor ble du ikke svak» (Jes 57,10).

* * *

Lenge jeg tenkte at Gud ei skjenkte
nåde til den som fattedes alt.
At måtte lide, kjempe og stride
sto for mitt hjerte levende malt.
Men i min strid, min bedring og flid
fantes blott idel avmakt og død.
Lammet har vunnet!
Blodet har runnet!
Amen! Halleluja!

Slik synger en som oppdaget at trelleiveren hans var unyttig. Han fant sin frelse i Lammets blod og fikk der det nye sinnet som takker Gud for frelsen av nåde.

Det var det Herren ville med oss alle. Når vi har tatt imot frelsen av nåde og så lever i den, da har vi fått det nye sinnet som den rette iveren springer ut av.

V. Nåde og ansvar – del 3

Den sanne kristelige iver

Hvordan den ser ut

«Men det er godt å vise iver i det gode alltid» (Gal 4,18).

I.

Hvem kan vel tale eller skrive om sann iver uten å kjenne hvor lite en eier av den? Det er min sorg at jeg ikke er mer ivrig for min Frelser, han som døde for meg.

Likevel vet jeg at jeg eier noe av den iveren som bare Guds Ånd kan tenne i en frelst synders hjerte. Derfor våger jeg å bære fram noe om dette betydningsfulle emnet.

1. Den sanne iveren kan ingen andre eie enn den som er født av Gud. Se på apostelen Paulus. Han var ivrig før han ble omvendt. Men det var en falsk religiøs iver.

Først etter at han hadde møtt Jesus, ble han fylt av den hellige iveren som brant i sjelen hans like til det siste. Som en fattig synder ble han frelst av nåde ved troen på den korsfestede.

Den samme veien har alle sanne troende gått, og den veien er åpen for syndere i dag. Kom som du er: kald, hard, syndig, overflatisk og hjelpeløs på alle måter. Kom nå, akkurat nå, og erkjenn din tilstand for ham som elsker deg slik du er.

Den veien gikk jeg, og fra den stund kunne jeg ikke annet enn elske ham igjen, han som elsket meg først.

2. Sann iver har et mål: Guds ære og sjelers frelse. For flere år siden var jeg til stede på et jubileumsmøte i en forsamling. Forsamlingens historie ble framført for oss i et dikt. Den ene predikanten etter den andre som hadde vært der, ble nevnt, og hver fikk en kort karakteristikk.

Jeg husker bare et par linjer som ble sagt om en av dem. Han var en ivrig sjelevinner. Linjene lød slik:

Når blott han så syndere søke frelse,
aktet han ikke helbred og helse!

Guds ære og synderes frelse var målet hans. Slik var det også med Daniel, Paulus og alle Guds hellige som har satt de dypeste sporene etter seg.

3. Den sanne iveren er uegennyttig. «Frels mitt folk!» var apostelens stadige bønn. La det gå meg som det kan. «Jeg akter ikke livet mitt et ord verd, når jeg bare kan … vitne om Guds nådes evangelium» (Apg 20,24). «Jeg har lyst til å bryte opp herfra og være med Kristus … men av hensyn til dere …» (Fil 1,23–24).

Den samme iveren møter vi hos Moses: «Tilgi mitt folk, Herre! Stryk dem ikke ut av din bok … Men om du likevel må, Herre, da stryk også mitt navn ut!»

«Å, om mitt hode var vann, og mitt øye en tårekilde!» sier Jeremia. «Da ville jeg dag og natt gråte over de drepte blant mitt folk» (Jer 9,1). Det er den samme uegennyttige iveren vi møter her. «De drepte blant mitt folk!» …

John Knox, Skottlands store apostel, ropte til Herren fra dypet av sin sjel: «Gi meg Skottland, ellers dør jeg!» Det er denne hellige, uegennyttige iveren vi kristne i dag må få mer av. «Hjerter er det verden trenger!»

4. Den sanne iveren er utholdende, fordi den har sitt utspring i Gud. Tenk på Hans Nielsen Hauge. Han ble jaget fra landsende til landsende av gudfiendtlige prester og lensmenn, men holdt ut til det siste. De fysiske kreftene hans sviktet, og det virket naturligvis inn på ånden hans.

Men etter en lang og slitsom arbeidsdag kunne han med sannhet si: «Jeg har sverget Den Hellige Ånd troskap, og han har hjulpet meg å holde mitt løfte.»

O Jesus, du som stedse tro er blevet,
hvem kjærlighet til død og grav har drevet,
gi meg den kraft at jeg til gravens muld
må være deg av hjertet tro og huld.

II.

Hva fremmer den sanne iveren?

Sann iver har sitt utspring i Guds hjerte. Vi får den ved omvendelse og tro. I ethvert gjenfødt menneske finnes denne Åndens hellige frukt. Den kan slukkes, og den kan næres i den troendes hjerteliv, alt etter hvordan vårt forhold til Gud er. En sanger sier det så vemodig om den tapte iveren:

Hvor ofte må man seg for himlen skamme,
når man ei mere ser den første flamme,
og overtydes grant ved Åndens tukt
at meget av den første brann er slukt.

Men behøver den å slukne? Følger det nødvendigvis med årene at iveren avtar og kjølner? Nei! Det går an å bevare gløden og gnisten til det siste. Det viser Guds ord og de kristnes erfaring. Men kamp blir det. Djevelen, verden og vår onde natur kjøler oss alle kraftig ned.

Det koster mer enn man fra først betenker,
å være tro i det som Gud oss skjenker,
i kjærlighetens første brann å stå
til man oss ser fra kampens plass å gå.

* * *

1. Den sanne iveren næres ved Jesu frelserhjerte, særlig ved synet av hans lidelse for oss. Den som ellers lever med Gud, kan ikke se på Jesu lidelse i Getsemane uten å bli tent av hans kjærlighet!

Natten er stille,
tunge tårer trille
nedad hans kinder.
«Herre, hjelp meg over!»
Himmelen dog tøver:
Tung var Getsemane natt.

Når jeg kjenner meg kald og hard, vet jeg ikke noe bedre sted å gå enn til Getsemane! Ja, Herre!

Skulle engang bli kald
min kjærlighet til deg,
da minn meg om Getsemane
og om din svette for meg.

2. Når jeg ser de uomvendtes virkelige tilstand og det som venter dem bak døden og dommen, vil hjertet mitt fylles av hellig iver for at de må bli frelst.

«… og nå igjen sier med tårer: Mange vandrer som fiender av Kristi kors. De ender i fortapelsen …» (Fil 3,18–19).

Apostelen så to ting om de uomvendte: De var fiender av Kristus, og deres ende var fortapelsen.

Ser du det, kristen? Ser du i ethvert uomvendt menneske en fiende av Kristus? Ser du at alle som ikke er frelst, og som ikke vil tro på Kristus, går evig fortapt? Ser du det slik at det griper deg, så du fylles av iver etter at de må bli frelst?

Mange bekjennende kristne, også predikanter, har så lite omsorg for syndere frelse. Jeg er viss på at en av grunnene er at de ikke ser de uomvendtes virkelige tilstand. De tror ikke at de går evig fortapt hvis de ikke omvender seg.

Kristen! Se sannheten og gi den rom i din erkjennelse – også sannheten om den evige fortapelsen.

3. Synderes frelse nærer den sanne iveren. En forsamling der Herren ofte «legger til menigheten dem som blir frelst», har de beste vilkår for stadig å eie hellig iver for Guds ære. Kristne brødre i ledelsen og i arbeidet for Guds rike, la dette være «din mat»: å se syndere bøye seg for Gud! Det holder oss friske og varme.

* * *

Når hjertet vårt er opptatt av Herren selv, og når synderes frelse er målet vårt – fordi frelsen deres fremmer Guds ære, og fordi vi tror at de ellers går fortapt – da næres den hellige iveren. Herren bruker særlig to midler når han åpenbarer seg selv for hjertet og fører oss til å erkjenne hele sannheten: bønnen og Ordet.

Sett og vitnet

«Og jeg har sett det, og jeg har vitnet at han er Guds Sønn» (Joh 1,34).

Her tales det om tre store og viktige ting i Guds rike: et syn, et vitnesbyrd og vitnesbyrdets innhold. Det som alltid går foran et sant vitnesbyrd, er et syn.

I. Hva hadde Johannes sett? Tre nødvendige ting, som Gud ved Den Hellige Ånd så gjerne vil åpenbare for alle.

a. Sin egen ringhet. «… han som jeg ikke er verdig til å løse skoremmen for», sa han (Joh 1,27). Hvem hadde åpenbart det for ham? Den samme velsignede Hellige Ånd som også i dag vil vise hver enkelt av oss hva vi er i oss selv.

Johannes hadde sett seg selv blant de «alle» som Jesaja og Romerbrevet taler om: «Vi for alle vill som får» (Jes 53,6). «Alle har syndet og mangler Guds herlighet» (Rom 3,23).

Har du sett dette? Slik at du måtte ha Jesus? Kristen! Ser du dette i dag? Paulus sier som en forholdsvis eldre kristen: «For jeg vet at i meg, det er i mitt kjød, bor ikke noe godt» (Rom 7,18). Ser du dette, kristen, slik at du må ha Jesus, bare ham?

b. Johannes så Jesus som Guds lam. Det var hans redning. Ellers ville han ha fortvilet, så dypt som han kjente seg selv.

Som prestesønn kjente han Det gamle testamente. Kapittel 12 i Andre Mosebok, om lammet og lammets blod, hadde han lest. Han kjente i sjelen en sår lengsel – et tomrom som ingen menneskelig trøst kunne fylle. Spørsmålet om synden, og hvordan Gud ordner med den, var blitt levende i hjertet hans.

Så fikk han se Lammet. Å, for en dag! Guds lam, som bar verdens synd. Ser du Lammet?

Mange har sett noe av det første, men de har stanset der. Det har skjedd en forandring med dem. De selv, og kanskje andre også, tror at det står vel til.

Men de mangler hjertets syn av Jesus som det blødende Lam. Derfor mangler de også de vesentlige indre kjennetegnene på en sann kristen: takk og glede. De ble født til treller, gledesløse åndelige treller, i stedet for til liv i Guds Sønn ved troen på hans blod.

Johannes kunne si «Se der Guds lam!» (Joh 1,36) til dem som sto omkring ham, fordi han selv hadde sett dette synet først.

c. Han så også at dette Guds lam var Guds Sønn. «Og jeg har sett det, og jeg har vitnet at han er Guds Sønn.» Dette er av største betydning for enhver.

Det første synet, vår egen syndighet, gjør oss urolige og redde. Det andre synet, Guds lam som bærer vår synd, gir hjertet vårt fred og stiller samvittighetens krav. Men dette synet – at graven er sprengt, at Jesus er Guds Sønn – gjør oss til sterke, modige kristne med karakter.

Når Elia står modig og sterk foran kong Akab, finner vi visst hemmeligheten bak styrken hans i disse ordene: «Så sant Herren, Israels Gud, lever, han som jeg står ansikt til ansikt med» (1 Kong 17,1). Han trodde på en levende Gud. Derfor sto han – den ene – mot et helt folk.

På dette punktet må alle bibeltro kristne stå støtt. Kristus er «Gud over alle ting, velsignet i evighet», sier apostelen Paulus i Romerbrevet (Rom 9,5). Og Johannes sier i det første verset i sitt evangelium at «Ordet» – Kristus – «var Gud» (Joh 1,1).

Her stormer Satan og hele hans hær løs. Nesten alle falske læreretninger angriper Kristi guddom. Her er nøkkelstillingen – «203-metershøyden» – i vår trosbekjennelse. Blir den inntatt, er alt tapt. Troen på Kristi oppstandelse og guddom er den grunnpilaren som alt det andre i vår tro hviler på.

Johannes kunne si: «Jeg har sett det.» Kan du si det? Da er du en lykkelig mann.

II. Johannes vitnet om det han hadde sett. Vi vil her peke på noe av det som hører med til dette: de troendes vitnesbyrd.

Det er forskjell på å lære og å vitne. Om det første sier Jakob: «Ikke mange av dere må bli lærere! For dere vet at vi skal få desto strengere dom» (Jak 3,1). Men om de troendes vitnesbyrd går det klart fram av Det nye testamente at det er alle sanne kristnes hellige plikt og forrett.

Luther sier i sin forklaring til Rom 10,10 om «munnens bekjennelse»: «Det er ikke den rette tro om du i hjertet i hemmelighet vil tro på Kristus og prise ham i en krok. Du må fritt og åpent bekjenne ham for menneskene, slik som du tror i ditt hjerte.»

Det koster – et slikt enkelt vitnesbyrd om Jesus. Mange synes det koster for mye. I Luk 8,39 sier Jesus til en som han har helbredet: «Gå hjem til ditt hus og fortell alt det Gud har gjort imot deg!» Kristen som leser dette, har du bekjent Kristus i ditt hjem?

I 1 Pet 3,15 blir vi som troende formant: «Vær alltid beredt til å forsvare dere for enhver som krever dere til regnskap for det håpet som bor i dere!»

Et sant, enfoldig og saltet vitnesbyrd kan få følger ingen kan regne ut. «Og jeg har sett det, og jeg har vitnet …», sier Johannes.

Hans enkle vitnesbyrd om Guds Sønn og Guds lam ble hørt av Andreas. Han blir frelst ved det, og med sitt enkle vitnesbyrd fører han sin bror Peter til Jesus. Peter vinner så tre tusen sjeler for Kristus på pinsedagen.

Og hvor mange tror du disse tre tusen i sin tur vant for himmelen? Alt dette var direkte og indirekte følger av Johannes' vitnesbyrd.

Blir Jesus riktig kjær for deg, kristen, da virker det sikkert to ting i livet ditt: Du kan ikke unnskylde synd, og du må vitne om ham for mennesker, helst for dem som står deg nær i livet.

III. Vitnesbyrdets innhold. Jesus Kristus var hovedinnholdet i Johannes' vitnesbyrd. Han så ham som dommeren, som Guds Sønn, som Guds lam og som brudgommen.

En dag fikk jeg et brev fra en god venn. De tre første sidene var tettskrevne. Men på den fjerde siden sto det bare ett navn, med store, tydelige bokstaver: Jesus.

«Men dere er en utvalgt ætt, et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk til eiendom, for at dere skal forkynne hans storhet, han som kalte dere fra mørket til sitt underfulle lys» (1 Pet 2,9). «Hans storhet», ikke vår, er det vi skal fortelle om.

Forveksle ikke vitnesbyrd med preken. Vær ikke vidløftig, men gå rett på saken.

«Alt i hans tempel sier: Ære!» (Sal 29,9). Er det Guds og Kristi ære som er målet for vitnesbyrdet ditt, da er det Den Hellige Ånd som minner deg om det, selv om du kjenner at selvet stikker fram ved siden av.

Kristi opphøyelse er selvets død. «For i ham bor hele guddommens fylde» (Kol 2,9). «I ham er alle visdommens og kunnskapens skatter» (Kol 2,3).

Du behøver derfor ikke være redd for å bli «ensidig» om Kristus er emnet for vitnesbyrdet ditt. Men for å kunne vitne om Jesus med frimodighet og Åndens kraft må han være stor for deg selv. Vannet i røret stiger ikke høyere enn kilden det kommer fra.

Jeg vil minne om to ord fra den gamle boken: «Det folket jeg har dannet meg, skal forkynne min pris» (Jes 43,21). «Gi at alt Herrens folk var profeter» (4 Mos 11,29).

* * *

Du som ikke er frelst, du kan ikke vitne. Du har ikke noe å vitne om. Mannen som ikke hadde bryllupsklær på, tidde da kongen spurte ham (Matt 22,12). Han hadde ingen opplevelse og intet syn å fortelle om. Han var stum.

Slik er det med deg, og slik var det med oss som er frelst i dag, den tiden vi vandret borte fra Gud.

Men hør nå! Du kan bli frelst – nettopp nå, i dag. La Den Hellige Ånd få vise deg at du er en synder på vei til helvete. Erkjenn sannheten, og den skal frigjøre deg. «Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd!» (Joh 1,29). Din synd bar Jesus. Se og lev!

«Og jeg har sett det, og jeg har vitnet at han er Guds Sønn.»

De eldre troendes forhold til de nyomvendte

Les Fil 1,6 ff.

Hvor hjertelig godt det gjør når en ung kristen møter forståelse og hjertelag hos en eldre, erfaren troende!

Apostelen Paulus var en av disse evig unge som sto i kontakt og samfølelse med livet som våknet. Han forsto de unge i deres lengsler og kamp. Og han hadde hjertelag for dem. Les dette skriftavsnittet, og du får et levende inntrykk av det forståelsesfulle og varme hjertet hans.

Hans høyeste ønske. De skulle stå bevart på Kristi dag. Det er han viss på. Denne vissheten bygger han på sannheten at «han som begynte en god gjerning i dere, vil fullføre den» (Fil 1,6). De unge troende frydet seg da de leste disse ordene for første gang i menighetsforsamlingen i Filippi.

Også vi troende i dag kan glede oss over dette herlige faktum: Vi skal bli bevart! Jo mer vi lærer å kjenne farene utenfra og vårt svikefulle hjerte innenfra, desto mer blir dette noe vi takker for hver dag. Takk at jeg er bevart til i dag!

En hellig byrde. «… jeg bærer dere i mitt hjerte» (Fil 1,7). Skuldrene hans var ledige. Alle unyttige byrder var lagt ned hos Herren.

Derfor kunne han bære de troende, og særlig de unge, på sitt hjertes skuldre. Deres sorger og prøvelser var hans. Deres glede og framgang gjorde ham glad. Han sto i levende hjerteforbindelse med de hellige. «Jeg bærer dere i mitt hjerte!» Å, Herre Gud! Gi oss kristne i dag mer av denne hellige samfølelsen.

Hans sterke lengsel. Paulus skrev dette brevet i fangenskapet i Roma, til de troende i den hedenske byen Filippi i Makedonia. Det gir oss et særlig innblikk i apostelens sjeleliv. Han lengter etter de troende: «… hvordan jeg lengter etter dere alle med Kristi Jesu hjertelag» (Fil 1,8).

Den store samlingsdagen sto levende for ham, den dagen da alle de troende, hver for seg, legger ned vandringsstaven og møtes i det store koret foran Guds og Lammets trone – etter endt strid.

Lengter du etter den dagen, troende? Å lengte må vel være noe en kjenner. Og vi troende i dag trenger mye av denne hellige lengselen, slik at ikke bare forstanden og viljen, men også følelsene våre kan utvikles harmonisk i Den Hellige Ånd.

Han ber for dem. Og han ber om tre ting: at hjertene deres må bli utvidet, at deres åndelige øye må bevares klart, og at livet deres må bli rikt på frukt til Guds ære.

Følelsene hans for de unge ga seg utslag i noe praktisk og virkelig: bønn. Stadig, regelmessig bønn for de hellige. Hvor det utvider vårt eget hjerte!

* * *

Hvorfor er vi ennå her i stridens land, kristne? Er det bare for at vi, hver for oss, skal kave oss gjennom på beste måte og til slutt så vidt nå himmelen? Nei, det er for lavt et mål for en himmelfødt ånd. Vi er her for å ære Gud med alle våre midler, evner og anledninger.

Og det gjør vi blant annet ved stadig å ha de andre for øye. Alle sanne troende er én levende organisme. Derfor har vi en farlig og velsignet evne: Vi kan plage eller glede hverandre nesten grenseløst.

Jo mer vi uavlatelig åpner vårt indre menneske for Jesus og drikker av hans sinnelag, desto bedre kan vi ære Gud i hans menighet – slik Paulus gjorde, han som kunne si: «Bli mine etterfølgere» (1 Kor 11,1).

Vår motstander

Hans makt – hans list

«Studer fienden!» er et kjent uttrykk på krigsskueplassen. Det gjelder også på den åndelige slagmarken.

Bibelen forteller at Satan, vår svorne fiende, er en stolt, mektig, listig, virksom, grusom og ondskapsfull person, med den største makt og innflytelse i verden nest etter den allmektige Gud. Har du tenkt på det, du som leser?

Et av «tidenes tegn» er at folk ikke «skjelver for å spotte høye åndemakter» (2 Pet 2,10; Jud 8).

«Høye åndemakter» er uten tvil Satan i denne sammenhengen. I det neste verset står det nemlig: «Men ikke engang overengelen Mikael våget å felle en spottende dom da han trettet med djevelen …» (Jud 9). «Disse menneskene derimot spotter det de ikke kjenner» (Jud 10).

Stundom kan en høre til og med troende tale hånlig om Satan. Hvis vår hån og våre store ord mot ham ikke er båret av den sterkeste troens visshet, slik det var med Luther da han gikk til Worms, da står vi oss ikke på det.

«Deres motstander, djevelen, går omkring som en brølende løve og søker noen han kan oppsluke» (1 Pet 5,8). Han er ennå ikke bundet! Det er bare overfor den levende troen på Kristus, som har grepet hjertet, at makten hans er brutt.

1. Han har makt til å binde en menneskesjel. En dag mens Jesus holdt på å tale i en synagoge, var det en ulykkelig kvinne i forsamlingen.

Om henne sier Jesus: «Men denne … som Satan har bundet, tenk i atten år …» (Luk 13,16). Hun var bundet av Satan, og Jesus var den eneste som kunne løse henne.

Å, hvor mange som sliter i lenkene og aldri kommer løs, fordi de går forbi den levende, oppstandne Herre og Frelser, den eneste i tilværelsen som er sterkere enn Satan!

2. Han har makt til å ta Guds ords sæd bort fra hjertet. «Såkornet er Guds ord. De ved veien er de som hører, men så kommer djevelen og tar ordet bort fra deres hjerte, for at de ikke skal tro og bli frelst» (Luk 8,11–12).

Hvem har ikke erfart dette? På møter, under husandakten og i ensomme stunder. Tusen ting meldte seg da og ville få innpass i hjertet. Så kraftig trengte de seg på at du ga tapt – fordi du ikke overga deg helt til Jesus. Djevelen seiret.

Er han noen gang virksom til stede, så er det når Ordet blir forkynt i Guds kraft. Men er det sant, så maner det oss troende, som har bønnens ånd, til å innta den rette stillingen i slike stunder.

Bønn – virkelig bønn i Jesu navn – er en veldig kraft, en veldig innsats i den hellige krigen. For den må han flykte.

3. Satan har makt til å stå imot og anklage når en sjel vil møte Gud. «Så lot han meg se Josva, ypperstepresten, som sto foran Herrens engel, og Satan som sto ved hans høyre side for å anklage ham» (Sak 3,1).

Like til det siste møter han fram for å hindre en sjel i å bli frelst. Derfor er vi ofte vitne til denne harde kampen når en sjel for alvor vil søke Gud om frelse.

Hindringer er mange,
gjør motstand, min sjel,
Satan ei nåden deg under.

Slipp deg helt. Gi Jesus lov til å gripe inn med sin frelsende arm. Ellers er du redningsløst fortapt.

* * *

I Åp 12,9–11 leser vi: «Den store dragen ble kastet ned, den gamle slangen, han som kalles djevelen og Satan, han som forfører hele verden. Han ble kastet ned på jorden, og hans engler ble kastet ned med ham.»

Nest etter den allmektige Gud er altså Satan den sterkeste og mest innflytelsesrike personen i tilværelsen.

«Det spilles et forferdelig virkelig – skjønt usynlig – drama i åndenes verden. Hver av oss har en eller annen rolle i det. Og selv om denne rollen kan synes uten betydning, kan vi likevel være forvisset om at måten vi spiller den på, er av aller største betydning for oss selv.»

I dette dramaet er Satan en av hovedpersonene. Ja – blant Guds svorne motstandere er han selve hovedpersonen.

Han «holdt ikke fast ved sin høye stilling, men forlot sin egen bolig», sier Bibelen (Jud 6). Fra den dagen da han falt ved hovmod fra sin «høye stilling», ble han «motstanderen», «denne verdens fyrste» (Joh 12,31), med ett mål: å styrte Gud fra hans trone.

At vi anerkjenner ham som «den høyeste skapte intelligens og en skapning av overordentlig dyktighet og kraft», det opphøyer bare Kristus enda mer, han som

kom for å «gjøre ende på djevelens gjerninger» (1 Joh 3,8) og kjøpe oss tilbake med sitt blod.

* * *

Målet hans er å hindre sjelene i å bli frelst. Det er ikke først og fremst den enkelte menneskesjelen han vil til livs, men Kristus.

Men Kristus kan han ikke nå. Derfor angriper han de arme sjelene som er lønnen for Jesu smerte. Han bruker alle mulige midler for å skjule Kristus for sjelene. Er du ennå en fange i Satans garn? Bare Jesus kan frelse deg.

* * *

Virkefeltet hans i dag er «himmelrommet», med adgang til Guds trone, og jorden der vi bor. Nå står det i Ordet her at han blir styrtet «ned på jorden». Det er det andre trinnet i hans fall.

Først ble han styrtet ned fra sin «høye stilling» i himmelen, der han visst hadde den høyeste stillingen noe skapt vesen kunne få. Det var før mennesket ble skapt.

Så blir han styrtet ned til jorden. Det skjer etter at bruden er rykket bort. Da skal han en kort tid ha fritt spillerom blant de arme sjelene som ikke «var lydige mot sannheten».

Etter en kort tids raseri blir han bundet for tusen år og kastet i avgrunnen. Det er det tredje trinnet i hans fall.

Etter de tusen årene vil han bli sluppet løs «en kort tid» og deretter kastet i ildsjøen sammen med «dyret og den falske profeten». Det er det fjerde og siste trinnet i hans fryktelige fall bort fra den levende Gud.

* * *

«De har seiret over ham i kraft av Lammets blod og det ordet de vitnet», står det videre (Åp 12,11). Bare den som har tatt sin tilflukt til det velsignede blodet, og som holder fast ved Ordet, kan seire over Satan. Men for «blodet» og «Ordet» må han vike.

Ha takk, du milde Frelsere,
for denne livsens flod
som du for meg på korsets tre
så salig flyte lot.
Utav din sides åpne sår
fullkommen fred jeg deri får,
når mine øyne deg skal se,
min blodige Frelsere.

Litt om bønnens betydning i Guds rike

Bønn, troende bønn, virker inn på Gud.

«Men Abraham ble fortsatt stående for Herrens åsyn», heter det i beretningen om forbønnen for Sodoma og Gomorra (1 Mos 18,22). Han «ble stående». Hør på forhandlingen mellom Abraham og Gud. Bønn, og da særlig forbønn, er nemlig forhandling.

«Kanskje er det femti rettferdige i byen …» «Dersom jeg finner femti rettferdige i byen …, vil jeg spare hele stedet …» «Kanskje kunne det mangle fem på

de femti rettferdige?» «Jeg skal ikke ødelegge den dersom jeg finner førtifem der» (1 Mos 18,24–28).

Slik fortsatte Abraham, og Gud lot seg påvirke av forbønnen hans – helt ned til ti. Hva om Abraham hadde fortsatt? Hvem vet om vi da ikke hadde sett byene Sodoma og Gomorra på kartet i dag, der Dødehavet nå ligger!

* * *

Moses står på fjellet sammen med Gud. Det gjelder det ulydige og gjenstridige folket. «… det er et hardnakket folk. La nå meg få råde, så min vrede kan bli opptent mot dem, og jeg kan ødelegge dem …» (2 Mos 32,9–10). Slik talte Herren til Moses.

«Men Moses bønnfalt Herren sin Gud …» (2 Mos 32,11). Resultatet ble at bare en del av folket ble ødelagt. Gud lot seg påvirke av Moses' forbønn.

Vi kunne nevne mange andre eksempler fra Skriften som bevis på at bønn påvirker Gud.

Ingen av oss greier visst å forklare dette forunderlige faktum. Det er heller ikke nødvendig. Hensikten med disse linjene var å oppmuntre alle troende til å bruke bønnen mer og ta mer tid til bønn.

* * *

Dernest har bønnen også stor innflytelse på den som ber. Om Moses står det: «Men Moses visste ikke at hans ansiktshud skinte fordi han hadde talt med ham» (2 Mos 34,29). Sammen med Gud alene på fjellet i over en måned! Jo, det hadde satt dype merker på Moses.

På kne blir karakteren vår formet. Vi blir modige, ydmyke, bestemte og kjærlige i samme grad som vi gir oss tid til bønn. Bønn er samfunn med Gud i Jesu navn. Og samfunn med Gud må sette sitt preg på karakteren vår.

På kne modnes vi for oppgavene. Hvor mange av oss har ikke lidd nederlag i de daglige gjøremålene fordi vi ikke hadde den nødvendige åndelige kapitalen? Inntektene svarte ikke til utgiftene. Forsømmelse i bønn avler forsømmelse og slurv i oppgavene våre. Men et rikt bønneliv vil alltid bære frukt i et rikt liv i tjeneste på en eller annen måte.

På kne blir vi forberedt på de fristelsene og stormene som senere vil møte oss. Hvorfor blir vi så ofte overrumplet? Hvorfor blir vi så ofte nervøse når noe uventet møter oss? Jo, fordi vi ikke på forhånd hadde pleid samfunnet med Herren i bønn.

Er du en glad kristen?

> «Jeg vil love Herren til hver tid, hans pris skal alltid være i min munn. Min sjel skal rose seg av Herren. De nedbøyde skal høre det og glede seg. Pris Herrens storhet med meg, og la oss sammen opphøye hans navn! Jeg søkte Herren, og han svarte meg, han fridde meg fra alt det som forferdet meg. De så opp til ham og strålte av glede, og deres ansikt rødmet aldri av skam. Denne elendige ropte, og Herren hørte, han frelste ham ut av alle hans trengsler. Herrens engel slår leir rundt omkring dem som frykter ham, og han frir dem ut. Smak og se at Herren er god! Salig er den mannen som tar sin tilflukt til ham. Frykt Herren, dere hans hellige! De som frykter ham, mangler ikke noen ting.» (Sal 34,2–10)

Glede i Herren er den troendes styrkebelte i livets stormer. I denne salmen møter vi en lykkelig mann som overvinner alt med frimodig mot. «Jeg vil love Herren til hver tid», sier han. Det kom fra hjertet.

Og denne gleden vil han naturlig nok ikke beholde for seg selv: «Smak og se!» roper han til dem som står og undrer seg.

«Pris Herrens storhet med meg, og la oss sammen opphøye hans navn!» lyder oppfordringen hans til de andre. Hvor godt det gjør å møte slike hjerteglade troende! «Humøret» deres smitter. Slik var det også med denne mannen.

Men hva er så årsaken til hjertegleden hans? Hvor er den friske kilden han drakk av? Er den åpen for oss i dag, eller var den bare for ham alene? Svaret på disse spørsmålene finner vi i skriftavsnittet ovenfor.

Kildene han drakk av, hadde alle sitt utspring i Gud selv, og de renner friske og klare i dag, med fri adgang for oss alle.

1. Herren hadde hørt bønnen hans da han ropte til ham i sin nød. «Jeg søkte Herren, og han svarte meg …» «Denne elendige ropte, og Herren hørte …»

Herren var en Gud som hører bønn. Det var hans erfaring, og over det jublet han. Men dette er også min og mange troendes erfaring i dag. Da vi i vår syndenød og hjelpeløshet ropte om nåde og miskunn, da hørte han ropet vårt fra sin himmel. Den dagen glemmer vi aldri så lenge vi lever.

Det Israel opplevde i gammel tid, da de slapp ut av fangenskapet i Babel, ble vår erfaring: «Da fyltes vår munn med latter, vår tunge med jubel» (Sal 126,2). Vi lærte da å synge:

O hvor jeg er vel til mode,
siden jeg min Jesus fant.
Da jeg kom og falt til fote,
all min synd med ett forsvant.
O hvor er mitt hjerte glad,
som jeg alt i himlen satt.

«Han fridde meg fra alt det som forferdet meg!» utbryter han i samme åndedrag. Ja, lovet være hans navn: døden og helvete, alt var overvunnet i Kristus.

Alt hva sjelen her kunne engste,
det har på Golgata fått sin dom.

Den dagen i ditt liv da denne sannheten går opp for hjertet ditt, blir også du et lykkelig menneske. Prøv i dag om denne gledeskilden er tømt!

2. Han så seg glad i Gud. «De så opp til ham og strålte av glede.» Her er vi inne på selve kjernen i kristenlivet: å se seg frelst, glad og lykkelig.

En arbeider seg ikke glad. Den skattskyldige trellen som skal betale Gud renter og avdrag med sitt møysommelige strev, er aldri lykkelig. En kjemper seg ikke glad. All kamp og strid i egen kraft ender i nederlag og skuffelse, vær viss på det.

Men en ser seg glad. Det er alle sanne troendes erfaring. «Da ble disiplene glade, da de så Herren» (Joh 20,20), står det om de elleve. De så naglemerkene, selve grunnlaget for sin frelse og salighet, og de gledet seg.

Og slik det var den første gangen vi så oss glade, slik er det videre i den troendes liv. Hemmeligheten bak et seirende kristenliv er et stadig klart syn på

Jesus. «Men vi som med utildekket ansikt ser Herrens herlighet som i et speil, vi blir alle forvandlet til det samme bildet» (2 Kor 3,18).

Da profeten Elisja og tjenergutten hans var stengt inne i byen Dotan, ba profeten en underlig bønn: «Herre! Åpne øynene hans så han kan se!» (2 Kong 6,17)

I Kristus eier den troende sjel alt som tjener til liv og gudsfrykt (2 Pet 1,3), og jo klarere vi ser dette, jo mer glade og lykkelige er vi.

O Jesus, åpne du mitt øye,
at jeg må se hvor rik jeg er.

La det være vår daglige bønn. Da skal vi bli og være glade kristne. Men den bønnen innebærer også at vi daglig er villige til å la Den Hellige Ånd vise oss alt som er dårlig, skittent og stygt i livet vårt, og som vil skjule Kristi herlighet for sjelens øye.

Du som ikke eier gleden i Herren: Se i dag den herlige sannheten at Jesus døde på korset for deg. «Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd!» (Joh 1,29)

3. Herrens hjelp i trengselstider var den neste erfaringen som gjorde salmisten glad og frimodig. «Han frelste ham ut av alle hans trengsler.»

Trengslene har stor betydning for en troende. I denne sammenhengen nevner vi bare at det er gjennom trengslene vi lærer Gud å kjenne.

Da Israel var ført vel og lykkelig gjennom trengselens vann, stemte de i en lovsang til Guds ære. Den lovsangen hadde vi ikke fått høre om Gud hadde ført dem utenom vanskelighetene. Det er større og mer verdifullt å oppleve Guds nærhet gjennom trengsler enn å unngå dem.

Når hjertet sitter mest beklemt,
da bliver frydens harpe stemt
at den kan bedre klinge.

4. Herrens vern og beskyttelse på farens dag var den neste grunnen til glede. Foruten den levende Gud selv var han omringet av engler som vernet ham. Dette privilegiet eier alle troende i dag: «Herrens engel slår leir rundt omkring dem som frykter ham, og han frir dem ut.»

En Guds mann sier blant annet om englenes forhold til oss:

«Det tales svært lite om englene i vår kirke og vår tid. Kanskje altfor lite … Kanskje har vi latt oss skremme av den katolske kirkes engledyrkelse. Men tanken på englene skulle likevel ikke være så fremmed for oss. Den var det heller ikke for gamle Brorson og alle som synger med ham: ‹Jeg går blant engler hvor jeg går.›

De gode englene som besto prøven, ble Guds tjenere. I himmelen lovpriser de ham, og på jorden utfører de hans befalinger, både til straff over de onde og til hjelp for de fromme. Det siste har de særlig lyst til.»

* * *

Daglig samfunn med en Gud som hører bønn, synet åpent for Kristi herlighet, som er vår ved tro, Herrens hjelp i trange tider og vern på kampens dag – det er noe av det en troende eier og daglig kan glede seg over. Med andre ord: fortiden under tilgivelsens nåde og framtiden i vår himmelske Fars hånd.

Under slike vilkår burde vi alltid være glade og lykkelige. «Jeg vil love Herren til hver tid, hans pris skal alltid være i min munn!»

* * *

Du som ikke eier denne gleden i Herren som vi har talt om: Stans opp ved kilden i dag og begynn å drikke! Erkjenn synden din og tro at du har tilgivelse for Kristi blods skyld, så kommer gleden av seg selv inn i hjertet ditt.

Og du, min troende medvandrer, som ofte har drukket deg glad og sterk av den levende kilden, Kristus: Drikk igjen i dag!

La deg ikke hindre av din uverdighet. Husk at alt er nåde.

Blott drikk igjen, min sjel,
jo større kraft du får
å svinge Åndens skarpe sverd
når du i striden går.

V. Nåde og ansvar – del 4

Hva er Kristus for deg?

«Hva mener dere om Messias? Hvem er han sønn av?» (Matt 22,42)

Gjennom hele sitt liv var Jesus gjenstand for den skarpeste kritikk. Stadig var kvasse øyne rettet mot ham, øyne som hat og fiendskap mot Gud hadde gjort årvåkne. Jesus var en mann med mange fiender og mange venner.

1. Hva sa de om ham, de som kom ham nær? La oss høre vitnesbyrdet fra dem som kom tett inn på ham mens han vandret her på jorden.

Tjenerne som var sendt ut av fariseerne for å gripe ham, sa da de kom tilbake: «Aldri har noe menneske talt slik som denne mannen!» (Joh 7,46) De ble grepet av ordene hans.

Pilatus, den skarpe juristen, sa om ham etter at han hadde kryssforhørt ham: «Dere har ført fram for meg denne mannen som en folkeforfører. Og se, nå har jeg forhørt ham i deres nærvær. Men jeg har ikke funnet denne mannen skyldig i noe av det dere anklager ham for» (Luk 23,14).

Han ble grepet av personen hans. Han så at han hadde den sanne, ærlige og uskyldige foran seg.

Røveren på korset fikk høre et språk som han forsto, men som han sjelden hadde hørt før. Nå fikk han høre det i dødsstunden: Jesus ba for sine fiender. Så sier han:

«Han har ikke gjort noe galt» (Luk 23,41). Det var Jesu store, rike frelserhjerte som grep ham.

Den romerske høvedsmannen som sto ved korset og så at Jesus døde, og som hørte jordskjelvet og alt det som skjedde, sa: «I sannhet, dette var Guds Sønn!» (Matt 27,54) Det var Jesu guddom som gjorde inntrykk på ham.

Folket, som så gjerningene hans, sa: «Han har gjort alle ting vel!» (Mark 7,37) De så hans allmakt.

Dette var personlige vitnesbyrd fra noen av dem som lærte Jesus å kjenne mens han vandret her. Hva om vi kunne spørre alle dem som han på en eller annen måte hjalp i åndelig eller timelig nød? Lasarus, Maria Magdalena, synderinnen, Sakkeus, Bartimeus og de mange andre? Hva tror du de ville svart?

2. Vitnesbyrd fra noen av dem som senere lærte Frelseren å kjenne i tro, ved Den Hellige Ånds åpenbaring. Vitnesbyrdet deres har særlig interesse for oss, fordi de sto i det samme trosforholdet som vi.

Augustin, som levde i det fjerde århundre etter Kristus, var omkring tretti år da han ble omvendt. Han var filosof og hadde studert alle religioner uten å finne fred. I sitt vitnesbyrd om Kristus sier han blant annet: «Stor og høylovet være du, Herre, stor er din kraft og uendelig din visdom! Vårt hjerte er urolig inntil det hviler i deg!»

Polykarp, som led martyrdøden år 166 etter Kristus, sa da han ble spurt om han ville fornekte Kristus: «I 86 år har jeg tjent ham, og han har aldri gjort meg annet enn godt. Hvordan skal jeg da fornekte ham, min Herre og gjenløser!»

Prinsesse Eugénie, som kunne hatt så mange andre ting å feste hjertet ved, synger ut sitt hjertevitnesbyrd om Kristus i sangen: «O at jeg kunne min Jesus prise som jeg av hjertet dog så gjerne vil.»

Livingstone, den store oppdageren og misjonæren, skrev i dagboken sin en av de siste dagene før han døde: «Min Jesus, min Herre og min Gud, jeg overgir meg på ny helt til deg.»

Trenger vi flere vitner og vitnesbyrd? Hva synes nå du om Jesus, du som leser disse linjene? Hva er han for deg? I dag! Har du noen gang vært på kne for Gud som en fortapt synder? Kristus er en virkelig frelser for virkelige syndere. Der synden er stor, er nåden i Kristus større.

3. Mitt personlige vitnesbyrd.

Først var Jesus for meg den historiske personen. Jeg hadde lest og hørt om ham på skolen. Så ble jeg for alvor urolig over synden min. I strevet for å bli bedre ble jeg verre.

Da ble teppet dratt til side: Jeg fikk se Kristus på korset. Han døde for syndere – for meg. «Kristus tok all synd som sin og derfor også min.» Halleluja!

Da Jesus tok min synd på seg,
steg himlen ned på jord til meg;
for da jeg fikk ham selv å se,
jeg glemte jordens sorg og ve.

Dette ble min hjertesang. Nå hadde jeg fått fast grunn under føttene. Jesus var blitt min personlige frelser.

Men Den Hellige Ånd ville åpenbare mer av Kristus for meg. Jeg fikk tak i F. B. Meyers skrifter. Lengselen etter hellighet våknet. Mer lik Jesus ville jeg bli.

Men jeg kom ikke videre. Den gamle naturen viste seg å være der ennå. Jeg kom på fortvilelsens rand.

Nå hadde jeg to veier å gå: Enten vri meg unna det faktum at jeg var fordervet – i naturen og mitt innerste vesen – og kalle det skrøpelighet, eller ta opp kampen på ny for å få den gamle naturen hellig. Jeg tok opp kampen på ny og – led nederlag.

Da fikk jeg se Kristus – ikke bare som han som døde for de syndene og overtredelsene jeg hadde gjort; han døde også for den synden som bor i meg. Jeg fikk se meg selv i Kristus, død på korset – rettferdiggjort for Gud. Meg selv i Kristus, ført fram for Pilatus – dømt – korsfestet, død.

Ren og rettferdig,
himmelen verdig!

Nå fikk jeg se at jeg i Kristus ikke bare hadde syndenes forlatelse for mitt liv til nå, men også indre likevekt og kraft mot den synden som bor i meg. Den hadde på Golgata for evig fått sin dom, og kunne derfor ikke fordømme meg. Når jeg vandrer i lyset, skal ingen djevel få rive fra meg denne trøsten som Kristi død gir. Det er «evangelium for den troende».

* * *

I arbeidet mitt for Gud så jeg etter hvert hvor uforstandig jeg var. Den ene bommerten etter den andre. Da hørte jeg en kjærlig, mild stemme som sa: «La meg få styre livet ditt. Jeg vil være din hyrde og leder.»

Det er nå min stadige øvelse å holde fast på dette og legge hånden min i hans for hver dag. Det sangeren synger, ble en hjerteopplevelse for meg:

Jeg går med Jesus hvor jeg går,
han har meg ved sin side.
Han skjuler meg i sine sår
og hjelper meg å stride.

* * *

Jesus er livet for meg. Han tapt – alt tapt. Han er min frelser fra syndens skyld og straff. Han er min rettferdighet og min talsmann ved Farens høyre side. Han er min eneste sikre leder gjennom en ond og farefull verden.

Han er min stedfortreder både på korset og foran tronen. Daglig – ja, time for time hele dagen – er han nok, ja mer enn nok, for meg, usle støv. Misfornøyd med meg selv, men inderlig fornøyd med Jesus, er jeg i dag en lykkelig mann.

* * *

Dette er med få ord noe av mitt vitnesbyrd om Jesus. Hva er han for ditt hjerte, du som leser? Lukk ham inn i dag med all hans nåde og gave. Han vil frelse deg og bevare deg og gjøre deg evig lykkelig.

Den ubetalelige gjelden

På en stor misjonskonferanse i England, der også den kjente Afrika-misjonæren Livingstone var med, ble det talt nokså mye om de store ofrene misjonærene brakte. Livingstone, som da var en aldrende mann og hadde lagt ned det meste av sin kraft på misjonsmarken, sa blant annet: «Jeg for min del har ikke brakt noe offer. Jeg har bare gjort et lite forsøk på å betale noe på min ubetalelige gjeld.»

Noen år senere fant de ham død i en bedende stilling, langt inne i Afrika. Det siste han hadde skrevet med skjelvende hånd, lød slik: «Min Jesus, min Herre og min Gud, jeg overgir meg selv på ny helt til deg!»

* * *

Også verdens største misjonær, apostelen Paulus, skrev på sine gamle dager noe som ofte har grepet meg. Han hadde da pløyd gjennom hele Lilleasia med evangeliet. Han hadde plantet korsets banner i to verdensdeler. Han hadde skrevet mange brev og lidd usigelig mye, både på legeme og sjel. Han skrev: «Jeg er – alle menneskers skyldner!» (se Rom 1,14)

* * *

Skyldfri overfor Gud – alle menneskers skyldner: Det er en sann kristens forrett og ansvar.

Når dette nådens under går opp for deg, får du lyst, en indre frivillig lyst, til å leve for Gud. Da bærer du frukt. Og i samme grad som du daglig lever i lyset og varmen fra Jesu ansikt, vil Kristus-tanker og Kristus-handlinger stråle fram av livet ditt.

Døde for loven med dens krav og fri fra dommen i samvittigheten ved tro på Jesus Kristus, løper vi med glede på veien etter Herrens bud.

Takk, Abba, at du var så god
mot Adams falne kjønn,
og oss til frelse ofre lot
din den enbårne Sønn!
Deg priser nå hvert åndedrag
og hvert et hjerteslag.
Ja, Lam, for all den kval du led:
Takk, takk i evighet.

Frikjent ved den høyeste domstol – eller en synders rettferdiggjørelse

Dette er et av Skriftens store hovedemner. En synders rettferdiggjørelse for Gud har vært grunntonen i all sann evangelisk forkynnelse til alle tider. Luther kaller dette emnet «den store hovedartikkelen i kristendommen». «Er denne rett forstått, så blir alt rett,» sier han, «men er ikke denne artikkelen rett forstått, så blir alt galt.»

Vi vil her stanse ved disse bibelske uttrykkene, som kaster lys over dette herlige emnet: **1.** Rettferdighet av «nåde». **2.** Rettferdighet ved «hans blod».

Be om Den Hellige Ånds lys mens du leser. Dette er skrevet med bønn om at noen må bli hjulpet i kampen for å nå fram til frelsesvisshet.

I. «Rettferdiggjort for intet av hans nåde» (Rom 3,24). Det samme uttrykket finner vi i brevet til Titus: «rettferdiggjort ved hans nåde» (Tit 3,7). Når Skriften knytter ordet «nåde» til rettferdiggjørelsen, åpenbarer den for oss det hjertelaget hos Gud som ligger bak hele frelsesverket.

Menneskeslekten var i en håpløs stilling: Alle «er under synd», «alle er veket av», «alle sammen er blitt udugelige», «alle har syndet» – «hele verden» er «skyldig for Gud» (Rom 3,9.12.23.19). Hjelpeløs, fortapt og dømt til den evige død, uten noe godt i seg eller noen kraft i seg til å komme ut av denne forferdelige stillingen. Våre beste gjerninger var flekket i Guds øyne. Himmelen stengt og helvete åpent – det var slektens, din og min stilling.

Så griper Gud selv inn i nåde. Ingen hadde overtalt ham til det, og ingen kunne kreve det. Han gjorde det av egen drift, fordi han elsket oss slik vi var. Det var nåde.

Tilfluktsbyene i den gamle pakt var bestemt av Gud til å være skjulested og vern for en som uforvarende hadde drept et menneske. Nådde han dit på flukten fra blodhevneren, var han reddet.

Likeså var det med hornene på brennofferalteret. Hvis en forbryter tok tak i hornet, hadde ingen lov til å røre ham. Han var trygg så lenge han holdt fast i det. Også dette var nåde.

Men det var bare svake skygger og forbilder på Guds største nådehandling: at han sendte sin Sønn til frelse og redning for den falne slekten. «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham» (Jes 53,6). «For så har Gud elsket verden …» (Joh 3,16)

* * *

Når en synder bøyer seg for Herren og «godtar» dommen: skyldig til døden – da åpner evangeliets hemmelighet seg for hjertet hans: at Kristus døde i fortapte synderes sted. Han tror denne sannheten og er «rettferdiggjort av nåde».

Rettferdiggjørelsen er nemlig en domshandling hos Gud. Synderen som tar sin tilflukt til Kristus, blir dømt «fri».

Gud for alle riker
dømmer selv og siger:
Denne, han er fri.

Men både denne handlingen og grunnlaget for den er alt av nåde. Det var guddommelig nåde at Kristus gikk i mitt sted og døde for mine synder, og det var guddommelig nåde at jeg fikk se dette for min egen del.

Nåde flyter fra Golgata,
nåde som havet utømmelig.
Nåde for tid og for evighet,
nåde nok for meg.

Skal du, som leser, ringeakte denne grenseløse nåden fra Gud? Eller vil du bøye deg for ham, erkjenne synden din og ta imot hans tilgivelse?

Da blir du rettferdig
og himmelen verdig
ved nåden som Jesus deg vant.

II. Rettferdiggjort ved «hans blod» (Rom 5,9).

Hvordan kan den tre ganger hellige Gud ta imot en svart, elendig synder og gjøre ham rettferdig? «Den som synder, skal dø» (Esek 18,4), lød det jo fra helligdommen. Ble den dommen opphevet? Nei, den var ugjenkallelig. Men hvordan kan Gud da være rettferdig og samtidig frikjenne en som har gjort seg skyldig til døden?

Jo, hør nå nøye: «Det var en som var villig til å dø i ditt sted …» Det var Jesus, Guds enbårne Sønn. Om ham står det at «han døde for alle» (2 Kor 5,15) – også for deg.

Enda sterkere lyder det i Hebreerbrevet: Han skulle «smake døden for alle» (Hebr 2,9). Kristus tok frivillig vår synd på seg og led straffen for den. Ved det skaffet han til veie «Guds rettferdighet … til alle» (Rom 3,22).

Luther sier: «Kristus ble min synd, for at jeg skulle bli Guds rettferdighet.» Det stemmer med det store ordet i Korinterbrevet: «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21).

O avgrunn, hvilken alle synder
har slukt og drept ved Jesu død!

Her er vi ved selve grunnlaget for en synders rettferdiggjørelse. «Uten at blod blir utgytt, blir ikke synd tilgitt» (Hebr 9,22). På dette grunnlaget – Jesu blodige død – kan den hellige Gud tilgi og frikjenne en dødsdømt synder.

«Alle har syndet og mangler Guds herlighet. Og de blir rettferdiggjort for intet av hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus. Ham stilte Gud til skue i hans blod som en nådestol ved troen, for å vise sin rettferdighet … så han kunne være rettferdig og rettferdiggjøre den som har troen på Jesus» (Rom 3,23–26).

Det er denne herlige sannheten de gamle har sunget om, og ved troen på den ble de lykkelige og frimodige.

Om noen meg nå spørre vil
om grunn til salighet,
og om det hører mere til
som man bør have med,
foruten Jesu sår og blod
som han for verden flyte lot,
jeg svarer med et freidig mot:
Min grunn er Jesu blod!

Min fred den er i Jesu blod
trass alle dødens pile.
Går hele verden meg imot,
jeg deri har min hvile.

En rettferdiggjort synder har trådt inn i en helt ny stilling. Han blir ikke lenger dømt etter hva han er i seg selv, men etter hva han er i Kristus.

Hva Kristus meg har givet,
gjør meg for Gud så kjær.

Kristi fullkommenhet blir tilregnet ham. «Gud ser på oss i Kristus som om vi aldri hadde syndet», står det i forklaringen.

Det er Gud selv som er frelsens opphav og fullender. Derfor utbryter apostelen: «Hvem vil anklage Guds utvalgte? Gud er den som rettferdiggjør» (Rom 8,33).

Har du sett denne trygge grunnen for din rett som Guds barn? Da kan du juble med sangeren, uansett hvordan du ellers føler deg:

Så blir jeg da ei salig først når jeg engang dør,
i Kristus er jeg salig alt i tiden.
Er fiendskapet dødet, jeg frykte jo ei bør,
det som er dødt, kan ikke skade siden.
Er skylden alt utslettet i Jesu dyre blod,
da er den håndskrift borte som meg i veien stod,
og hvem vil meg med noen rett fordømme!

Rettferdiggjort ved tro og gjerninger

I. Rettferdiggjort «av tro» (Rom 5,1).

I det uforlignelige Romerbrevet leser vi at «Guds rettferdighet» er «til alle». Det har vi vist tidligere. Frelsesverket er «for alle» – ingen behøver å gå fortapt.

Men videre står det om Guds rettferdighet at den er «over alle som tror» (Rom 3,22). Hva betyr det? Jo, det er ved tro at jeg tar imot Guds rettferdighet i Kristus. Den er skaffet til veie «til alle», men den er bare «over alle som tror».

Du kan bo i det rikeste slott, med de største lagre av god og kraftig mat som du har rett til å spise av, og likevel dø av sult hvis du ikke forsyner deg. Du kan dø av tørst selv om du bor ved bredden av en elv, hvis du ikke drikker. Du kan eie millioner i banken og likevel dø som det usleste fattiglem, om du ikke bruker rikdommen din.

Slik er det også i åndens verden. Mange er oppdratt i kristne hjem, har hørt evangeliet fra de var små og har hatt de beste anledninger til å ta imot Kristus. De har bodd i evangeliets «spiskammer», ved bredden av nådens elv, og likevel foraktet innbydelsen, og derfor går de fortapt.

Alt er rede og for deg,
veien også fri,
dog betenk allikevel:
Kan du borte bli!

* * *

Hva er det så å tro? Troen er ikke betaling for rettferdiggjørelsen i Kristus. Den er heller ikke noe vi kan ta fram og si: «Se, her er troen.»

Tro er å ta Gud på ordet. Det er tillit. Jeg hviler mitt trette hjerte i Kristi fullbrakte verk. Det gjelder meg.

Å tro, det er å legge seg ned ved korsets fot
og begge armer strekke vår Herre Krist imot.
Å tro, det er å slippe sin egen herlighet
og fly til nådens klippe, til Jesu kjærlighet.

Å tro, det er å hvile på hans fullbrakte verk … I samme øyeblikk som du tror, blir Kristi rettferdighet, som er «til alle», tilregnet deg personlig. Du tar imot det Gud i Kristus tilbyr synderen. Vil du det? Nå? I dag?

Grip kun til:
Han gjerne vil
være din med alt han eier,
med sin død og seier.

* * *

Se på tolleren i templet. Han står der, nedbøyd, med skyld og dom i hjertet. «Gud, vær meg synder nådig!» (Luk 18,13) sukker han. Hva ligger i dette?

Jo, han gir opp sin motstand mot Gud, erklærer seg skyldig og ber om nåde. Hva skjer? Han får tilgivelse – syndenes forlatelse. Det er noe som skjer med ham – her nede.

Men her skjer mer. Det skjer en domsavsigelse «over» ham – der oppe ved Guds trone: «Denne gikk rettferdiggjort hjem til sitt hus» (Luk 18,14).

Eller se på gutten som har sløst bort arven sin. Han står foran faren sin, fillete og stygg, med dype merker etter syndelivet. Han erkjenner synden sin og ber om nåde. Hva skjer da?

Han får et kyss – tegnet på tilgivelse. Men han får mer. Straks etter ser vi ham kledd i en ny drakt – et bilde på rettferdiggjørelsen. I denne drakten passer han for gjestebudssalen.

* * *

«Still deg på den fortapte synderens plass, og gjør krav på den fortapte synderens frelser.» Og du får rettferdighet ved tro – fred med Gud.

Av intet kan jeg rose meg,
for syndig og ugudelig,
fordømt jeg var, men Jesus har
oppfylt alt hva jeg skyldig var.
Som fattig synder nå jeg står,
men frelst ved Jesu blod og sår.

Jeg fatter ei at jeg er fri
for synd og skyld, men leser i
ditt ord at du har synden lagt
på ham som verket har fullbrakt.
Som fattig synder nå jeg står,
men frelst ved Jesu blod og sår.

* * *

II. Rettferdiggjort «av gjerninger» (Jak 2,21).

Hva! Av gjerninger? Men har du ikke nettopp vist at vi blir rettferdiggjort uten gjerninger, bare av ufortjent guddommelig nåde? Og står det ikke skrevet at «mennesket blir rettferdiggjort ved tro, uten lovgjerninger» (Rom 3,28)? Jo, og likevel leser vi her at «Abraham … ble rettferdiggjort av gjerninger, da han ofret sin sønn Isak på alteret». Hvordan henger dette sammen?

Se også her nøye på den virkelige sammenhengen i Skriften, så løser vanskeligheten seg.

Apostelen Paulus skriver i Romerbrevet om rettferdigheten av tro og nevner Abraham som eksempel: «Abraham trodde Gud, og det ble tilregnet ham som rettferdighet» (Rom 4,3).

Apostelen Jakob skriver om hvor nødvendig det er å vise troen sin ved gjerningene i det daglige liv, og nevner også Abraham som eksempel på det. Han ofret sin eneste sønn – og viste dermed i gjerning at han elsket Gud over alle ting, til og med over sin sønn. Denne handlingen var bevis på at troen var levende og sann. Det er dette Jakobs brev taler om.

Mellom disse to avsnittene i Abrahams liv – da han trodde Guds løfter om Kristus «som rettferdighet», og da han ofret Isak – ligger mange år, omtrent en mannsalder. Abraham hadde altså vært frelst av nåde, en rettferdiggjort mann, lenge før han ofret sønnen sin.

Men nå viste han klart ved sine «gjerninger» at troen hans på Gud ikke var munnsvær, men sann, levende hjertetro.

Noen har sagt det slik: «Abrahams tro rettferdiggjorde ham overfor Gud. Abrahams gjerninger rettferdiggjorde hans tro overfor mennesker.»

* * *

Da Sakkeus tok imot Kristus i sitt hus og i sitt hjerte, ble han rettferdiggjort overfor Gud. Da han senere sto fram og sa at han ville erstatte firedobbelt det han hadde presset ut av folk, rettferdiggjorde han troen sin overfor mennesker.

Disse to tingene vil alltid gå side om side i enhver sann kristens liv. Om døperen Johannes heter det at Herodes «visste at han var en rettferdig og hellig mann» (Mark 6,20).

Måtte det kunne sies om oss alle som bekjenner at vi er frelst av nåde! Da viser vi verden at nåden har fått rom i hjertet vårt – den nåden som «opptukter oss … til å leve sedelig og rettferdig og gudfryktig i den verden som nå er» (Tit 2,12).

Troens rettferdighet – innover og oppover – og livets rettferdighet – utover mot mennesker – går da hånd i hånd, til Herrens ære.

Den tro som Jesus favner
og hjertet rense kan,
den tro hvormed man havner
i himlens frydeland,
den tro er sterk og må
all verden undertrede,
i sorger og i glede
sin prøve kunne stå.

Den tro som vil med lempe
og uten møye fram,
den tro som ei vil kjempe
seg gjennom verden fram,
den tro er død og kald –
ei verd en tro å nevne,
har ingen kraft og evne
mot Satans pil og skjold.

Den tro som ham har funnet,
der heter sjelens skatt,
er den enn skjult i grunnen
og synes ganske matt,
så sant den er kun der,
så har den kraft å kjempe,
å drive og å dempe
den hele Satans hær.

* * *

En synder blir frelst av nåde. Ved tro på Kristus blir vi rettferdiggjort for Gud. Vi blir frikjent ved den høyeste domstol. Fred med Gud og en ny stilling for hans ansikt blir følgen i vårt forhold oppover.

Et nytt liv i hans kraft, i stadig kamp mot synden, med ett mål for øye:

At alt mitt liv må være
oppofret deg til ære,
som dyrt meg har forløst –

det blir følgen utover.

Vi står for Gud, rettferdiggjort for intet av nåde ved troen på Kristi blod. Vi legger vinn på å vise troen vår ved gjerningene i det daglige liv. Slik blir troen vår rettferdiggjort for mennesker. «Det beste beviset for at en religion er ekte, er det mennesket den frambringer.»

Ikke at jeg allerede har grepet det

> «Ikke så at jeg alt har nådd dette eller allerede er fullkommen. Men jeg jager etter det for å kunne gripe det, fordi jeg selv er grepet av Kristus Jesus. Brødre, jeg mener ikke om meg selv at jeg har grepet det. Men ett gjør jeg: Jeg glemmer det som ligger bak og strekker meg ut etter det som er foran, og jager mot målet, til den seiersprisen som Gud har kalt oss til der ovenfra i Kristus Jesus.» (Fil 3,12–14)

I. Hvordan skal vi forstå dette ordet av apostelen? Er det frelsen og barnekåret han ikke har grepet? Er han ennå, etter omkring tjue års samfunn med sin frelser, i uvisshet om sin nådestand?[1]

For flere år siden gikk det en større vekkelse over en bygd et sted her i landet. De som kom igjennom til et frigjort liv i Kristus, vitnet om det de hadde opplevd. Men det ble ikke tålt.

Slik har det for øvrig alltid vært, helt fra den dagen Kaifas rev klærne sine i stykker i harme over Jesu vitnesbyrd om seg selv, og til i dag. Det friske vitnesbyrdet, med opplevelsen av frelsen som bakgrunn, blir ikke tålt av de selvrettferdige og uomvendte.

Blant dem som ikke likte vitnesbyrdet til de nyfrelste, var også presten. Under vekkelsen hadde han nesten ikke satt sin fot på bedehuset. Men så snart predikanten var reist, kalte han inn til møte og innbød særlig de unge. Nå skulle disse «villfarne» sauene bli «ført på rett vei».

På et av de første møtene valgte han som tekst nettopp det ordet som vi her har satt som overskrift: «Ikke at jeg allerede har grepet det» osv. Ut fra dette ordet prøvde han så å vise hvor formastelig det var å tale om visshet og om at en var frelst. Selv apostelen hadde jo «ikke grepet det».

Slik ble de stakkars nyomvendte «ført på rett vei». At de fleste ikke havnet i tvil og mørke eller falt tilbake til sitt gamle liv, kan bare tilskrives Guds nåde. Hvor godt det er i slike forhold å minnes Herrens ord til de falske hyrdene i gammel tid: «Jeg vil selv være hyrde for min hjord» (Esek 34,15).

* * *

At det ikke er frelsen og barnekåret det er tale om, er soleklart for den som kjenner sin Bibel. Den samme apostelen sier nemlig i Rom 8,16 (skrevet flere år tidligere): «Ånden selv vitner sammen med vår ånd at vi er Guds barn.» Han visste at han var frelst, og at han var et Guds barn.

Det samme verset som teksten vår er tatt fra, viser det for øvrig klart. Han sier: «fordi jeg selv er grepet av Kristus Jesus».

[1] Daasvand bruker ordlyden «Ikke at jeg allerede har grepet det» (Fil 3,12). NB har i v. 12 «Ikke så at jeg alt har nådd dette», men i v. 13 «jeg mener ikke om meg selv at jeg har grepet det».

II. Det er altså en mann som vet at han er frelst, som sier disse ordene. Og han taler også til slike som vet at de er frelst. Hva er det da som menes med dette vitnesbyrdet: «Ikke at jeg allerede har grepet det»? Og hva er det apostelen «jager» etter?

Dette vitnesbyrdet gir uttrykk for den troende sjels lengsel etter å ligne Kristus mer i sin karakter. Det er det sangeren gir «luft» for i disse kjente linjene:

Mere lik Jesus vil jeg bli,
mer ifra synden og verden fri.

Rettferdiggjørelsen skjer i et øyeblikk, men den troendes helliggjørelse trenger et helt liv.

La oss nevne noen av de karaktertrekkene hos Jesus som enhver kristen lengter etter å få mer av, og som ingen kristen har fått nok av.

a. Et brennende hat til synden og en altfortærende lengsel etter at syndere skal bli frelst. Tenk på Jesus ved brønnen i Sykar, der han glemmer sult og tørst i sin iver etter å frelse syndere. Og på korset, da han midt i dødens smerte ba for sine mordere.

Han glemte seg selv midt i døden,
han glemte sin tornefulle vei,
han så kun på menneskenøden.
O tenk, det var alting for meg.

b. Omsorg for sine egne disipler. Se ham i Getsemane: «Er det da meg dere leter etter, så la disse gå!» (Joh 18,8)

c. Hans lydige underkastelse under alt som Faren bød. Se ham i nattens stillhet på fjelltoppen, mens duggen væter håret hans. Eller i Getsemane, i den tre timer lange bønnekampen, mens Peter og de andre sov …

d. Det uavbrutte bønnelivet.

En kristen lengter etter å eie mer av alle disse trekkene ved Frelserens karakter i sitt liv. Ingen har helt «grepet det». Alt dette ligger i det sterke ønsket apostelen uttaler i samme kapittel, vers 10: «så jeg kan få kjenne ham» (bedre) «og kraften av hans oppstandelse og samfunnet med hans lidelser».

III. La oss se på noe som kan hjelpe oss her.

a. Bland ikke sammen Kristi fullkomne verk for deg med Kristi verk i deg. Det verket som Kristus fullbrakte på korset for oss og beseglet ved sin oppstandelse, er grunnlaget for vår rett som Guds barn. Det holder også i de mørke stundene i livet, når vi bare ser det som gir smerte og tvil.

Også i livets mørkeste stund
gjelder der oppe nådens forbund.

Helliggjørelsesverket derimot, som Kristus utfører i oss ved Den Hellige Ånd, er ennå ikke ferdig. Det fortsetter hele livet.

Men selv om vi ikke er fullkomne når det gjelder vandringen vår, er vi som tror, likevel fullkomne når det gjelder stillingen vår. Hold fast på den velsignede sannheten, troende venn, så har du et sant grunnlag å stå på når du streber etter å ligne Kristus mer.

b. Lev i daglig erkjennelse av at du ikke har nådd målet. Det er et særmerke ved alt sunt liv i Gud: En ser målet – Guds mål for sitt liv – og erkjenner at en ikke har nådd det. «Brødre, jeg mener ikke om meg selv at jeg har grepet det», sier apostelen, og heller ikke at han «allerede er fullkommen».

Var det kanskje noen blant dem han skrev til, som skrøt av at de var fullkomne? I så fall måtte dette vitnesbyrdet fra apostelen virke knusende på dem.

Han hadde levd blant dem. De så opp til ham som den mest gudhengivne og hellige mannen de hadde møtt i livet. Så kommer han og vitner at han «ikke har grepet det eller allerede er fullkommen». Skulle noe kunne få dem til å slutte med sitt åndelige skryt, måtte det være dette.

Som kristne lever vi daglig under Åndens tukt med vårt indre liv og erkjenner at vi er ufullkomne. Det er ikke ment som noen erstatning til Gud for det han gir, men det er den åpne døren der Guds fornyende nåde kommer inn i livet vårt.

Hos dem som er fornøyd med sin kristendom og sin gudsfrykt, er kanalene for nåden tilstoppet. Men «de ydmyke gir han nåde» (1 Pet 5,5), og de fattige viser han aldri tomhendt bort …

c. Hvor mye setter du inn på å nå målet? I Det nye testamente tales det til troende om å «jage», «gripe», «løpe», «kjempe» osv. Hvor mye «jager» du og jeg etter at «Gud må bli æret i alle ting» (1 Pet 4,11) ved vårt daglige liv?

Gjør vi egentlig noen innsats for å bli mer gudfryktige – mer lik Jesus i tale og ferd? Hvor mye tid ofrer vi på å ferdes med Herren i bønn? Hvor ofte er vi opptatt med Herrens ord til styrke for vårt daglige liv? Hvor mye ofrer vi av vaner og fordeler for å kunne overgi oss mer helt til vår Herre og Mester?

Paulus satte ikke litt inn på å nå målet – han satte heller ikke mye inn på det, men han satte alt inn på å vinne seiersprisen. «Men det som var en vinning for meg, det har jeg for Kristi skyld aktet som tap …» (Fil 3,7) «Men ett gjør jeg: Jeg glemmer det som ligger bak og strekker meg ut etter det som er foran, og jager mot målet» (Fil 3,13–14).

Herlighetens krone er verd all din strid,
verd all din bønn og din lengsel.
Ingen angrer seg som er vel kommet dit,
kronen fortjener din trengsel.

Vær viss på det, kristen: Det lønner seg for tid og evighet å gi opp alt som Den Hellige Ånd peker på i livet ditt, for at «Gud må bli æret i alle ting».

d. Se på lønnen som venter! Ja – det har vi lov til. Det blir vi oppfordret til. Det gjorde Jesus: «For å oppnå den gleden som ventet ham, led han tålmodig korset» (Hebr 12,2).

Det gjorde de gamle hellige. Om Moses står det: «Han aktet Kristi vanære for en større rikdom enn skattene i Egypt, for han så fram til lønnen» (Hebr 11,26).

Se hvor kronen blinker,
se hvor himlen ler!
Se hvor helgenskaren mildt ned til oss ser!

* * *

Stå trygt på klippegrunnen, Kristi fullkomne verk for oss, og erkjenn at vi ennå ikke har grepet det mål av gudsfrykt som Herren har tenkt for hver enkelt

av oss. Jag etter å nå det, og se fram mot seiersprisen, så skal det lykkes til Guds ære: Kristus skal få mer og mer skikkelse i hver og en av oss.

Om Johannes Daasvand

1884–1955

Johannes Daasvand (1884–1955) var en av de mest kjente forkynnerne i Norsk Luthersk Misjonssamband, og han ble kalt «sjelesørgeren blant forkynnerne». Han ble født på Flystveit i Åseral 13. januar 1884 og fikk en tung oppvekst. Faren ble dømt for mishandling av familien, og Johannes vokste opp på barnehjemmet Ebenezer i Kristiansand. Han tilskrev selv morens bønner mye av det som senere skjedde. Som 19-åring ble han frelst under en vekkelse i Åseral i 1903, gjennom et vitnesbyrd over Rom 5,6: «Mens vi ennå var skrøpelige, døde Kristus til fastsatt tid for ugudelige.»

Han fikk ingen skolegang ut over omgangsskolen, men lærte seg selv engelsk og tysk. Fra 1906 reiste han som forkynner i Misjonssambandet, og han ble senere kretssekretær i Trøndelag og Stavanger, bysekretær i Stavanger og forkynner for hovedstyret. Han var også lærer ved bibelskolen i Bergen og reiste fem ganger til Amerika. Han var med i vekkelser fra Ogna og Egersund til Trondheim, Mandal og Vennesla. I mange år skrev han daglige andakter i Stavanger Aftenblad under navnet «Plogmannen», og han talte i radioandakter.

Daasvand skrev mer enn tjue bøker og hefter. Mottoet hans var «Guds rike først». Han døde i Kristiansand 13. september 1955. Tormod Vågen kalte ham «ein av Noregs største evangelistar».